

MATIĆA

‘Vila bana zvala priko Vrana’
HMI: Predstavljena monografija o tradicijskoj
odjeći, pjesmama i plesovima Hrvata u BiH

Promocija Hrvatskog
iseljeničkog zbornika

Hajduk spektakularno
proslavio 100. rođendan

Mirko Vidačković istaknuti
Hrvat iz Waiblingena

ISSN 1330-2140

MATIĆA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXI
Broj / No. 3/2011

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Katarina Fuček

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print:
Vjesnik, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:

Mladi iz Bukovice kod Tomislavgrada
(snimio: Vidoslav Bagur)

File Edit View Favorites Tools Help

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice
HMI čitaju se
diljem
svijeta,
dostupne su na
tri jezika
(hrvatski,
engleski,
španjolski)
i bilježe
stalan porast
posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matris.hr

- 5 Predstavljen novi Hrvatski iseljenički zbornik
- 10 Stepinčevo proslavljeno u domovini i svijetu
- 13 Nagrađena hrvatska arhitektura od 1990.
- 17 Hrvatsko-čileanski umjetnici izlažu u HMI-u
- 21 Hrvati u Sloveniji traže status manjine
- 22 Hajduk proslavio 100. obljetnicu
- 24 Mirko Vidačković istaknuti Hrvat iz Njemačke
- 29 Kanada: obljetnica "Hrvatskih korijena" iz St. Thomasa
- 30 Hrvatsko-makedonska pjesnikinja Ljerka Totch-Naumova
- 33 Monografija o narodnoj baštini Hrvata u BiH

18 DANI HRVATSKOG PUČKOG
TEATRA U HERCEGOVCU

55 HRVATSKE ŽUPANIJE GRAD ZAGREB

- 37 Sarajevo: Izložba i knjiga 'Hercegovina'
- 38 Žene u znanosti
- 39 Hrvatski i srpski nisu dijalekti istoga jezika
- 43 Izložba posvećena hrvatskim tradicijskim torbama
- 46 Njemačka: Borba za dopunsku nastavu
- 48 Ankica Karačić, slikarica iz Njemačke
- 52 Kako se nekad slavio sv. Vlaho u iseljeništvu

KOLUMNE

9
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica)

40
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac)

55
Hrvatske županije
(Zvonko Ranogajec)

60
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić)

58 Legende o
rodijaku
Čipi
(Petar Miloš)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)

SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
IBAN HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

PREDsjedNIK JOSIPOVIĆ POSJETIO HRVATSKE VOJNIKE U AFGANISTANU

KABUL - Hrvatski predsjednik Ivo Josipović, koji je boravio u službenom posjetu Afganistanu, sastao se s afganistanskim predsjednikom Hamidom Karzaijem, koji mu je zahvalio na pomoći Hrvatske i dodao kako se nada daljnjem razvoju odnosa između dviju zemalja. "Pozdravljam predsjednika predivne zemlje koja je u dobrim odnosima s Afganistanom, koja nam pomaže i zahvalni smo vam na tome", rekao je Karzai nakon razgovora s Josipovićem. "Nadamo se razvoju odnosa na svim područjima, posebno na području gospodarstva", dodao je afganistanski predsjednik. Josipović je posjetio i hrvatski kamp Cobru u sklopu kampa Warehouse pod turskim zapovjedništvom u kojem su smješteni vojnici 16. kontingenta iz Hrvatske. Trenutno se u Afganistanu nalazi 334 vojnika iz Hrvatske.

EUROPSKA KOMISIJA ODOBRI PLAN ZA RESTRUKTURIRANJE BRODOSPLITA

BRUXELLES - Europska komisija odobrila je plan za restrukturiranje splitskog brodogradilišta Brodosplit i njegove podružnice Brodogradilišta specijalnih objekata (BSO). Predstavnik Nezavisnog sindikata u Brodosplitu Zvonko Šegvić izjavio je da odluka Europske komisije znači opstanak za to brodogradilište i njegove radnike. Restrukturiranje hrvatskih brodogradilišta ključan je uvjet za zatvaranje pregovora u poglavlju Tržišno natjecanje. Hrvatska se u dogovoru s Europskom komisijom odlučila restrukturirati brodogradilišta koja opstaju zahvaljujući državnim potporama u sklopu njihove privatizacije. Komisija je zabranila brodogradilištima da primaju nove narudžbe za gradnju brodova dok ne podnesu državi plan restrukturiranja pa je današnja odluka važna splitskom brodogradilištu.

DIVLJANJE HULIGANA ZASJENILO BRANITELJSKI PROSVJED

ZAGREB - Miran prosvjed u organizaciji dijela braniteljskih udruga na Trgu bana Jelačića 26. veljače zasjenio je sukob policije i prosvjednika organiziranih preko Facebooka kakav Zagreb ne pamti u novije vrijeme. Bilanca tog sukoba je 65 privedenih izgređenika, od kojih je 52 policija zadržala, a 13 pustila, te 30 lakše ozlijeđenih policajaca i dvoje teš-

ko i 18 lakše ozlijeđenih prosvjednika. Izgređenici, među kojima su bili i maskirani pripadnici navijačke skupine Dinama Bad Blue Boys (BBB), nakon završetka braniteljskog prosvjeda sukobili su se s policijom u Radićevoj ulici, na Splavnic i Krvavom mostu, pokušavajući probiti policijski kordon, pri čemu su bacali kamenje, letve, petarde i druge predmete i napravili veću materijalnu štetu na izlozima i osobnim automobilima. Osim policajaca, napadnuti su bili i novinari, među kojima je bilo i ozlijeđenih.

PRALJAK NIJE BIO ZA PODJELU BIH, NEGO ZA ZAŠTITU HRVATA U BIH

DEN HAAG - Obrana bivšeg zapovjednika HVO-a generala Slobodana Praljka pozvala je, na kraju svojih završnih riječi, sudsko vijeće Haškog suda da ga oslobodi odgovornosti od optužbi za zločine počinjene tijekom rata u BiH jer tužitelji nisu dokazali nijednu od točaka optužnice koja tereti Praljka za ratne zločine. Bivši čelnici samoproglašene HR Herceg-Bosne - Jadranko Prlić, Slobodan Praljak, Milivoj Petković, Valentin Čorić i Berislav Pušić - optuženi su za zločine počinjene u sklopu udruženoga zločinačkog pothvata čiji cilj je bilo etničko čišćenje Herceg-Bosne koju su htjeli pripojiti Hrvatskoj radi stvaranja "velike Hrvatske". Praljak nije bio za podjelu BiH, nego za zaštitu Hrvata u BiH, naglasila je obrana ističući da je on u BiH išao braniti svoj rodni kraj, a nije djelovao kao "agent" Republike Hrvatske u BiH.

HRVATSKI BRANITELJ TIHOMIR PURDA NA SLOBODI

ZENICA / VUKOVAR - Hrvatski branitelj Tihomir Purda pušten je 3. ožujka u iz ekstradicij-

skog pritvora u Zenici, gdje je bio od 5. siječnja kada je uhićen po srbijanskoj tjeralici. Purda je pušten iz pritvora Odlukom Suda BiH, kojega je srbijansko pravosuđe izvijestilo da je odustalo od kaznenog progona Purde, a samim time i od zahtjeva za njegovo izručenje. - U pritvoru sam se osjećao usamljeno i teško, ali morao sam biti hrabar i izdržati sve to. Zahvalio bih svim svojim suborcima, svim braniteljima u Hrvatskoj koji su mi davali potporu, jer sam čuo što se sve događalo zbog mene. Nikoga ne krivim i svima zahvaljujem, a posebno Vladi RH na pomoći i organizaciji zrakoplova kako bih što prije stigao u Hrvatsku, u Vukovar, svojoj obitelji, uzbuđeno je kazao Tihomir Purda kada je stigao pred svoju kuću u Vukovar.

Suvremeni almanah iseljeničkog stvaralaštva

U ovome godištu HIZ ima sedam izvornih znanstvenih radova, 19 stručnih članaka i tri prikaza recentne iseljeničke literature, te četiri priloga iz domovinskoga kulturnog života, uz jedan intervju iz Kanade te jedan putopis po Australiji

Napisala: **Neda Lacković**

Snimke: **Snježana Radoš**

Vesna Kukavica, Katarina Fuček, Rebeka Mesarić Žabčić, i Lada Kanajet Šimić na promociji zbornika u HMI-u

Novi svezak Hrvatskoga iseljeničkog zbornika, koji sadrži 35 samostalnih autorskih priloga, predstavljen je u Zagrebu 23. veljače. U nazočnosti mnogobrojne publike o Matičinu godišnjaku govorile su, uz ravnateljicu HMI-ja Katarinu Fuček, socijalna demografkinja Instituta za migracije i narodnosti dr. sc. Rebeka Mesarić Žabčić, voditeljica Odjela za školstvo, znanost i šport HMI-ja Lada Kanajet Šimić, te urednica Vesna Kukavica.

Stručno-popularna serijska publikacija u 55. je godištu izlaza. Izrastavši na tradiciji najčitanijih hrvatskih ljetopisa 19. i 20. stoljeća - ilirske Danice i preporodnih kalendarskih knjiga, HIZ uobičajeno sadrži priloge raznorodnog

sadržaja i različitoga stručnog dosega. Tako u ovome godištu HIZ ima sedam izvornih znanstvenih radova koje prati temeljita bibliografija, 19 stručnih članaka i tri prikaza recentne iseljeničke literature, te četiri priloga iz domovinskoga kulturnog života, uz jedan intervju iz Kanade te jedan putopis po Australiji.

DVADESET GODINA DEMOKRACIJE

- Republika Hrvatska proslavila je 20. obljetnicu održavanja prvih demokratskih višestranačkih izbora, što je opisano u Matičinu ljetopisu. Dvadeset godina demokracije može nam se činiti premalo za stvaranje države po mjeri svakoga njezina građanina, prema stoljetnim očekivanjima hrvatskog naroda u do-

movini i iseljeništvu, koji je ujedinio dr. Franjo Tuđman. No, možemo biti zadovoljni onim što je učinjeno u stvaranju moderne Hrvatske. Idealna pozicija bila bi pozicija političkoga, gospodarskoga i kulturnog lidera regije, koji donosi duh Europe te istodobno razumije raznolikost i posebnost tih prostora, pomažući im partnerski u razvoju - istaknula je na promociji ravnateljica HMI-ja Katarina Fuček te je čestitala svim autorima na predanom radu.

- Suvremene migracije prepoznate su kao izazovna ekonomska i kulturna kategorija - što je vidljivo u Hrvatskome iseljeničkome zborniku otkad ga posljednjih 11 brojeva uređuje Vesna Kukavica. Zahvaljujući okupljanju inovativnih autora iz dvadesetak zemalja svijeta, Mati-

Brojna publika pratila je promociju zbornika

čin ljetopis prerastao je u nezaobilaznu literaturu o društvenim i kulturnim procesima iseljene Hrvatske te je jedinstvena serijska publikacija koja prati umjetnička ostvarenja iseljenika svih naraštaja. HIZ 2011. podjednako ažurno prati one ljude koji su putovanje odabrali kao stil života, migrante na inozemnim tržištima rada od običnih radnika svih profila do znanstvenika koji odlaze u tehnološki naprednije zemlje, do naraštaja hrvatskih potomaka koji žive na raznim meridijanima. Sve navedeno potvrđuje da Hrvatski iseljenički zbornik, iz godine u godinu, nastoji prerasti u prepoznatljivu publikaciju namijenjenu heterogenim grupama milijanskoga hrvatskoga iseljeničtva i to na hrvatskome, engleskome i španjolskome jeziku - ocijenila je dr. Rebeka Mesarić Žabčić.

GOVOR VIŠEJEZIČNIH HRVATA

Istraženost jezika i govora iseljenika u prekomorskim zemljama i zemljama zapadne Europe - glavna je tema ovogodišnjeg Zbornika, koju je obradila dr. Sanja Zubčić s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Riječ je o prvoj cjelovitoj analizi radova stranih i domaćih slavista o govoru višejezičnih Hrvata iz koje sazna-

jemo zašto o toj važnoj temi suvremeni domovinski jezikoslovci uglavnom šute. U inozemstvu poticajne prinose izučavanju višejezičnih Hrvata daje mladi australski lingvist hrvatskoga podrijetla Jim Hlavac, obranivši disertaciju i objavivši više radova o govoru drugog naraštaja Hrvata u Melbourneu. Kako je Hlavac metodologiju usavršavao na radionici M. Clynea, čiji je opus posvećen opstanku manjinskih jezika u globalnoj zajednici - ta nam australska iskustva mogu i te kako poslužiti kao istraživački model u opisivanju ostalih velikih država s našim mnogobrojnim useljeničtvom - istaknula je profesorica Lada Kanajet Šimić.

- Matica, realno i virtualno susreće raseljenoga naroda, najavljuje u godišnjaku prvi *Hrvatski internetski tečaj* koji će poučavanje hrvatskoga jezika uz pomoć računala dovesti u svaki iseljenički dom diljem svijeta. Za šezdeseti rođendan Hrvatske matice iseljenika to je najljepša čestitka i naznaka Matičina razvitka u informacijskoj eri - čija suvremena tehnologija otvara neslućene putove planetarnoga modernoga hrvatskoga kulturnog zajedništva. Prvi internetski tečaj hrvatskoga jezika bit će od 1. ožujka do 30. svibnja 2011. godine u

organizaciji Hrvatske matice iseljenika, Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišnoga računskog centra Srca - rekla je Lada Kanajet Šimić, jedna od suautorica tečaja i promotorica Zbornika.

STVARALAŠTVO HRVATA IZVAN MATIČNE ZEMLJE

Odabrane studije u godišnjaku otkrivaju fenomen radnih migracija u posve novome svjetlu, na temelju iskustava 25 afirmiranih Hrvata iz Njemačke, koje raščlanjuje etnologinja dr. Jasna Čapo Žmegač i publicist mr. sc. Edi Zelić.

- Osobitu vrijednost ima izvorna znanstvena studija dr. Ilije D. Šutala o *Budućnosti hrvatske zajednice i identiteta u Australiji*. Novi naraštaji moraju preuzeti aktivniju ulogu u očuvanju identiteta u Australiji. Taj proces je već započeo drugi naraštaj Hrvata koji je aktivniji u kulturnim društvima koja obilježavaju zlatni jubilej (Adelaide, Melbourne, Sydney, Geelong, Brisbane, Hobart i Wodonga). Šutalova studija također preporučuje strategije koje bi pomogle očuvanju hrvatske zajednice i identiteta u Australiji, bez obzira na naraštajnu tranziciju. Australski Hrvati znatno pridonose domicilnom društvu na području športa, umjetnosti, poduzetništva i politike - istaknula je dr. R. Mesarić Žabčić.

Urednica zbornika
Vesna Kukavica

Lada Kanajet Šimić, Rebeka Mesarić Žabčić i Vesna Kukavica

Ravnateljica Fuček naglasila je kako Godišnjak otkriva riznicu stvaralaštva hrvatskog naroda izvan matične zemlje u raznim područjima ljudske djelatnosti - od arhitekture, dizajna, književnosti do znanosti. Obradeno je stvaralaštvo Jagode Buić, jedine naše umjetnice koja je nagrađena Grand Prixom na svjetskom bijenalu suvremene umjetnosti u Sao Paulu. Ta rođena Splitska i svestrana likovna umjetnica proteklih četrdesetak godina najvećim dijelom stvara u Parizu i djela joj se nalaze u uglednim svjetskim muzejima. Opisano je književno iskustvo hrvatsko-američke književnice Nede M. Blažević-Krietzman, zagrebačke dramske autorice s londonskom adresom Tene Štivičić, čileanskog arhitekta hrvatskih korijena Smiljana Radice, ali i znanstveni prinosi velikana poput dr. Mladena Vranića (Kanada) ili mladog dr. Nenada Bana (Švicarska)... U ovome svesku Matičina godišnjaka, uz poznate stalne suradnike iz domovine i inozemstva, predstavlja se novi naraštaj autora u čijem su fokusu društveni i kulturni život hrvatskih zajednica iz prekomorskih zemalja poput dr. Ilije Šutala, dr. Sonie Sincich, dr. Marine Perić ili mr. sc. Ane Kapraljević.

JEZIČNI SPOMENIK GRADIŠĆANSKIH HRVATA

Znanstvena novakinja s Instituta za slavistiku Humboldtova sveučilišta u Berlinu mr. sc. Katharina Tyran otkriva značajke *Klimpuškoga rukopisnog fragmenta*

iz 1564., koji se smatra najstarijim poznatim jezičnim i pisanim spomenikom gradišćanskih Hrvata, naše manjine koja živi u Austriji, Mađarskoj te Slovačkoj.

Uz to, Hrvatski iseljenički zbornik redovito prati aktualne društvene i kulturne događaje u hrvatskim manjinskim zajednicama iz svih zemalja srednje i jugoistočne Europe, koje obrađuje istaknuta znanstvenica doc. dr. Sanja Vulić s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Tako u članku pod naslovom *Prilozi kroatologiji panonskoga kulturnog prostora* izvještava o svim znanstvenim i stručnim skupovima koji su održani posljednjih 12 mjeseci u susjednim zemljama te izdvaja *Deseti međunarodni kroatistički znanstveni skup* u Pečuhu kao događaj godine. Kulturni dodiri Beča i Zagreba podjednako su izazovni i u prošlosti i u sadašnjosti, a prema prilogima dr. sc. S. Vulić u ovome godištu pratimo djelovanje Hrvatskoga povijesnog instituta u Beču, koji se afirmirao inovativnom baštinskom prezentacijom, često u suradnji s Hrvatskim akademskim klubom gradišćanskih Hrvata iz Austrije.

Predstavljanje je vodila profesorica Ljerka Galic, a prigodni glazbeni program izvodila je solistica Zbora HRT-a Dragana Ištvančić. ■

ENG The latest issue of the CHF's Croatian Emigrant Almanac features 35 independent contributions. Many were on hand for the February 23 presentation at the CHF headquarters in Zagreb.

TRADICIONALNI PROJEKTI HMI

ECO HERITAGE TASK FORCE 2011

Ove godine u Rovinju od 24.07. do 14.08. Raditi će se u zaštićenoj park šumi Zlatni rt i na arheološkom nalazištu u Monkodonja. Smještaj je organiziran u turističkom naselju Amarina, izleti vikendom, tečaj hrvatskog jezika dramska i Internet radionica u poslijepodnevnom satima i još mnoštvo zanimljivih sadržaja u ova tri tjedna boravka i rada, gdje mladi plaćaju samo put do Zagreba a sve drugo je u organizaciji HMI-a.

STVARANJE KAZALIŠTA

Prijavite se na seminar STVARANJE KAZALIŠTA koji će se održati od 2. do 10. srpnja na Školjicu kod Zadra (otok Galovac) a stručni voditelj je i ove godine renomirana redateljica Nina Kleflin. Kroz teoretski i praktični dio proved će vas do završne predstave koju će se izvesti pred publikom. Seminar je namijenjen zaljubljenicima u kazalište, voditeljima i sudionicima kazališnih amaterskih grupa koje djeluju izvan Hrvatske ili se planiraju osnovati.

Prijaviti se mogu mladi iz čitavog svijeta stariji od 18 godina do kraja lipnja na adresu HMI, direktno voditeljici projekta Nives Antoljak (e-mail: nives@matis.hr ili tel. 00385 1 6115116).

Detalje potražite na našoj web stranici

www.matis.hr

Tjedan hrvatske baštine u Arbonu

ŠVICARSKA - Hrvatski kulturni centar u Arbonu u Švicarskoj organizirao je Tjedan hrvatske baštine, koji je započeo 28. siječnja u dvorani ZiK – *Kultur lebt*.

Splitska podružnica HMI-ja pridonijela je toj manifestaciji prikazivanjem izložbe '100 godina Duje Balavca'. Izložba je dio projekta popularizacije i očuvanja kulturne baštine, koji godinama razvija i nadograđuje splitska Gradska knjižnica Marka Marulića. Izložba je priređena u povodu 100. obljetnice izlaženja satiričkog časopisa 'Duje Balavca', a svjedoči o tome kako je mali Split s početka 20. stoljeća, u kojemu je živjelo 20.000 stanovnika, imao časopis koji se temama i

grafičkim oblikovanjem u stilu secesije približio sličnim časopisima koji su u to doba izlazili diljem Europe.

Časopis je utemeljio svestrani profesor Ante Katunarić, izdavač, glavni urednik i autor većine tekstova i dijela ilustracija. Iako je bio britkog jezika, Katunarić je već u prvom broju istaknuo kao moto latinsku poslovicu *Ludere-non laedere*, što znači *Šaliti se, ali ne i vrijeđati*. Listajući 'Duje Balavca' vidimo da je kritizirao sve negativne pojave u društvu i da nije štedio ni gradonačelnike, ni ministre, ni ostale osobe iz političkog vrha, odvjetnike, profesore, svećenike, ali i obične, male ljude s njihovim manama i komičnim dogodovštinama. Izložba je na desetak panoa prikazala Antu Katunarića i njegovu obitelj, suprugu i šestero djece, te njegove prijatelje i suradnike. Prikazan je Split tog vremena, karikature poznatih osoba poput Ivana Meštrovića, Ive Vojnovića, Jakova Gotovca i drugih.

O izložbi je govorila autorica Ingrid Poljanić, voditeljica kulturnih programa Gradske knjižnice Marka Marulića, a sve je bilo popraćeno glazbom Ive Tijardovića.

"Odmah nakon otvorenja izložbe započinju radionice plesa, koje nam je iz Športsko-plesne udruge 'Feniks' iz Osijeka došao održati Darko Valentić", rekla nam je Nada Strasser, organizatorica Tjedna hrvatske baštine i predsjednica Hrvatskoga kulturnog centra u Arbonu. (BBF)

Sjajna promocija Hrvatske u Liederbachu

NJEMAČKA - Izvršno predstavljanje Hrvatske održano je u Liederbachu pokraj Frankfurta u organizaciji općine Liederbach te Hrvatskoga svjetskog kongresa (HSK) Njemačke. Više od stotinu posjetitelja u dvorani Liederbachhalle saznalo je mnogobrojne detalje iz hrvatske povijesti i kulture, tematizirana je aktualna politička situacija i skorašnji ulazak Hrvatske u Europsku uniju, ali su otkrivene i ostale prednosti Hrvatske poput kulinarskih specijaliteta, prekrasnih prirodnih pejzaža i bogatstva. Goste u Liederbachu pozdravila je gradonačelnica Eva Söllner koja je istaknula da je priredba pod naslovom "Hrvatska se predstavlja" prva u nizu različitih promocija zemalja čiji građani žive i rade, uglavnom dobro integrirani, na području općine. Kao pokrovitelj večeri nazočnima se obratio i Damir Sabljak, konzul gerant u Generalnom konzulatu RH u Frankfurtu. Sabljak je istaknuo kako se Hrvatska nalazi pred vratima Europske unije jer je završila pregovore u 28 poglavlja od ukupno 34. Dr. Siniša Kušić, ugledni ekonomist i

dopredsjednik HSK Njemačke, te ujedno i stanovnik Liederbacha, održao je najopširnije izlaganje večeri s ciljem približavanja Hrvatske i informacija o Hrvatskoj mnogobrojnim gostima, velikim dijelom njemačkim.

Kratko izlaganje o HSK Njemačke kao krovnoj hrvatskoj udruzi u Njemačkoj održao je Franjo Pavić, tajnik HSKN, naglasivši da je HSK Njemačke, kao jedna od samo deset migrantskih udruga u Njemačkoj, primljen u stalni integracijski savjet na državnoj ra-

zini, što je velika čast, ali i priznanje za mnogobrojne aktivnosti HSKNJ u raznim društvenim sektorima. Program u Liederbachu uljepšan je nastupom glazbenice Tihane Zubek i folklorne grupe "Croatia ansambl" iz Frankfurta. Hrvatsko-njemačko druženje zaključeno je ugodnim razgovorima uz domaći pršut i hrvatska vina. Građanima Liederbacha i šire okolice priredbom pod motom "Hrvatska se predstavlja" poslana je najljepša moguća pozivnica za dolazak u našu domovinu. (Edi Zelić)

DOBROVOLJNI RAD I GRAĐANSKE INICIJATIVE

Piše: Vesna Kukavica

U društvima blagostanja volontiranje postaje jedan od najvažnijih uvjeta za izgradnju solidarnosti poput one koju njeguju američki Hrvati, iako se i u nas dobrovoljni rad sve više prepoznaje kao važan čimbenik cjeloživotnog učenja te je u Europi 2011. proglašena godinom volontiranja

Volonterstvo u hrvatskoj narodu diljem svijeta ima dugu tradiciju, koja se gradila na načelima solidarnosti i borbi za ljudska prava. Osim zaklada i fundacija te humanitarnih organizacija, udruge su najčešća forma organiziranja civilnog društva u Hrvatskoj te u iseljeničkim zajednicama domicilnih država razvijenoga svijeta. U domovini se moderni Zakon o volontiranju primjenjuje tek četiri godine, dok iseljena Hrvatska desetljećima aktivno sudjeluje u projektima građanskih inicijativa u sklopu novih zajednica neoliberalnog kapitalizma od Sjeverne do Južne Amerike, Južnoafričke Republike, Australije i Novoga Zelanda.

Volonteri diljem svijeta važna su spona koja povezuje građane u jačanju civilnoga društva i međusobnoga povjerenja na lokalnoj razini, a više ih je od 140 milijuna, kako ističe Igor Vidačak iz Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva. Prema nekim procjenama rad volontera godišnje pridonese globalnom gospodarstvu oko 400 milijardi dolara, čiji je ekvivalent tri do pet posto ekonomski aktivnog stanovništva. U Europi je 2011. proglašena godinom volontiranja kako bi se taj suvremeni fenomen popularizirao među stanovništvom u cilju iskoraka, uz ostalo, za priznavanje volonterskog rada pri zapošljavanju i upisu u obrazovne institucije. U Europskoj uniji taj je iskorak već napravila Francuska.

Volontiranje prelazi nacionalne granice društava i postaje globalni fenomen, ponajprije zahvaljujući procesima individualizacije, sekularizacije i globalizacije, te je sve manje povezano s tradicijom,

religioznom ili nacionalnom pripadnošću. Primjerice, volonteri fraternalističkih društava Nacionalnoga bratskog kongresa Amerike (The National Fraternal Congress of America's - NFCA), najveće tamošnje volonterske mreže koja povezuje 10 milijuna ljudi, ujedinjenih u 76 neprofitnih društava, koja djeluju u svih 50 država te na području Columbije i u Kanadi - daruju godišnje potrebitima u lokalnim zajednicama otprilike 90 milijuna dobrovoljnih sati rada u projektima solidarnosti. Među tim dragovoljcima je velik broj hrvatskih iseljenika. Jedan od slavni hrvatskih volontera u Americi Michael Stivorice osvojio je svojedobno i američku nacionalnu nagradu *Franzmeier Leadership* za visoku socijalnu osjetljivost i višedesetljetno volontersko djelovanje. Nekadašnjem predsjedniku NFCA Michaelu Stivoricu nagradu *Franzmeier Leadership* dodijelio je Volunteer Center of Greater Milwaukee. Stivorice je aktualni potpredsjednik Fraternal Operations at Catholic Knights u Milwaukeeju (Wisconsin). Taj vitez solidarnosti obnaša i dužnost predsjednika Join Hands Day, tj. Nacionalnog dana uzajamne pomoći koji povezuje mlade i stare u dobrovoljnom radu u njihovim životnim sredinama, čiji je Stivorice jedan od osnivača. U sklopu Hrvatske zajednice Milwaukeeja Stivorice je puno sati dobrovoljnog rada posvetio promicanju hrvatske kulture. Nagrada *Franzmeier Leadership* dodjeljuje se u znak sjećanja na istaknutog volontera Rona Franzmeiera. Primateelj te nagrade

sukreira viziju subjektivne odgovornosti i samopomoći znanu kao načelo supsidijarnosti. Tijekom Domovinskog rata u Hrvatskoj, u suradnji s udruženjem *CorpCare*, laureat Stivorice skupio je novac i organizirao otpremu odjeće prognanicima u vrijednosti od milijun dolara, pridruživši se golemim pošiljkama humanitarne pomoći koje je napaćenoj domovini slala Hrvatska bratska zajednica Amerike. Uglavnom, hrvatski narod u domovini i iseljeništvu tijekom povijesti prakticirao je dva osnovna oblika volonterskoga rada kao što su opisani tradicionalni običaji uzajamne samopomoći i organizirano djelovanje zajednice u kriznim razdobljima.

Kako stvari stoje, volontiranje postaje kulturni i ekonomski fenomen u smislu građanske poduzetnosti koju zahtijevaju napredna demokratska društva od svojih članova. U državama blagostanja, poput SAD-a i Kanade, razvila se Hrvatska bratska zajednica - dugogodišnja članica NFCA, dok u Australiji prevladavaju građanske inicijative u obrazovanju australske mladeži hrvatskoga podrijetla i brizi za sunarodnjake treće živote dobi.

Organizacija UN-a još šire poima volonterstvo i to kao doprinos pojedinaca u smislu neplaćenog i nekarijerističkog djelovanja. Iako diljem Europe postoje mnogobrojne različite tradicije vezane uz volontiranje, svima je zajednička činjenica - gdje god su ljudi angažirani u podržavanju onih koji su potrebiti, u čuvanju okoliša, borbi za ljudska prava ili iniciranju aktivnosti kako bi osigurali dostojanstven život građanima na suvremenim tržištima rada - to djelovanje pridonosi i osobama koje volontiraju i društvu u cjelini, te jača socijalnu koheziju. Uz solidarnost, volonteri potiču izgradnju društvenog povjerenja, što zatim podrazumijeva i oživotvorenje načela supsidijarnosti bez kojega je teško zamisliti današnja društva blagostanja. ■

ENG Volunteers of fraternal associations affiliated to the National Fraternal Congress of America, where the Croatian Fraternal Union has been a long time member, make up a network of 10 million people who make annual donations of 90 million volunteer hours of work in solidarity projects to the needy in local communities.

Za pravdu borba do smrti

“Znamo i da je nekima i te kako stalo do toga da vide hrvatske ljude malodušne, obeshrabrene i klonule. Međutim, današnji blagdan govori drukčijim jezikom. Bl. Alojzije nam vraća pogled na ono što daje utjehu i donosi smiraj u uzburkanosti često uzrokovanoj nejasnim događajima”

Tekst i snimke: IKA

Zagreb

HRVATSKA - Svečano misno slavlje o 51. obljetnici smrti bl. Alojzija Stepinca u zagrebačkoj katedrali predvodio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić u koncelecijaciji s apostolskim nuncijem u Republici Hrvatskoj nadbiskupom Marijem Robertom Cassarijem, bjelovarsko-križevačkim biskupom Vjekoslavom Huzjakom, zrenjaninskim biskupom Ladislavom Nemetom, zagrebačkim pomoćnim biskupima Valentinom Pozaićem, Ivanom Šaškom i Mijom Gorskim, te dvjestotinjak svećenika.

Kardinal Bozanić započeo je propovijed podsjećanjem kako je u Posindalnoj pobudnici o Riječi Božjoj i poslanju Crkve, objavljenoj prošle godine, u poglavlju u kojem govori o odnosu svetih i Božje riječi papa Benedikt XVI. spomenuo mučenike nacističkog i komunističkog režima. Kao predstavnicu mučenika nacizma istaknuo je karmelićanku sv. Tereziju Editu od križa, Edith Stein, a kao predstavnika mučenika komunizma bl. Alojzija Stepinca, kardinala i zagrebačkog nadbiskupa. Tako je o pedesetoj obljetnici svoje smrti bl. Alojzije postao uzor i predstavnik mnoštva mučenika koji su trajni svjedoci okrutnosti i zločina komunističkog režima ne samo u Hrvatskoj, nego diljem Europe i svijeta,

rekao je kardinal te istaknuo kako je taj isti Sveti Otac odlučio ove godine doći u Hrvatsku te se na grobu bl. Alojzija pomoliti i biti s nama tu gdje molitva hrvatskoga vjerničkog puka ne prestaje.

“Znamo i to da je nekima i te kako stalo do toga da vide hrvatske ljude malodušne, obeshrabrene i klonule. Međutim, današnji blagdan govori drukčijim jezikom. Bl. Alojzije nam vraća pogled na ono što daje utjehu i donosi smiraj u uzburkanosti često uzrokovanoj nejasnim događajima. On nam svojim životom i smrću pomaže vidjeti da jedino što ostaje živjeti i daje sigurnost jest predanje, vjernost, nesebičnost. Zar se nije i o bl. Alojziju govorilo oporim jezikom, tzv. očitosti s prezirom i mržnjom; zar nas nisu poučavali da smo u krivu i da ga trebamo zaniijekati, ali nutarnji glas savjesti govorio je drugim jezikom prihvatanja i privrženosti, pogleda onkraj očitosti. To je sačuvalo postojanost i vjernika i naroda”, istaknuo je kardinal te upozorio kako nemilosrdni progonitelji u totalitarnim sustavima nisu planirali pogubljenja kršćana kako bi od njih učinili mučenike.

Hamilton

KANADA - Proslava spomendana bl. Alojzija kard. Stepinca u hrvatskoj župi sv. Križa u Hamiltonu počela je 12. veljače večernjom misom. Misu u punoj crkvi s domaćim župnikom Marijanom Mihokovićem predvodio je zagrebački pomoćni biskup Mijo Gorski, a sudjelovali su počasna garda Kolumbovih viteza, župna folklorna skupina Hrvatsko selo ta župna udruga Hrvatska katolička žena. Pjevao je župni mješoviti zbor pod ravnanjem Andreje Mahovlich Rački.

Sljedećeg dana, kako je to bila nedjelja uz spomendan sv. Valentina, na engleskoj misi u 10 sati sudjelovali su

bračni parovi vjenčani posljednje tri godine – kako je to tradicija u Hamiltonu. Misu je predvodio domaći župnik koji je u homiliji istaknuo sve veću opasnost od relativizma koji razara čvrstinu i šteti svim strukturama društva i Crkve, jednako tako i braku. Na kraju mise okupljeni parovi primili su poseban blagoslov te je župnik zatim podsjetio one kojima je to bio treći susret takve vrste da su već sada pozvani na proslavu pete obljetnice, za dvije godine. Poslije mise uslijedilo je zajedničko fotografiranje.

Pučkom misom koju je ponovno predvodio župnik domaćin nastavljeno je slavlje Stepinčeva, a na misi u punoj crkvi bili su članovi Zlatnih pajdaša, župnoga tamburaškog sastava za odrasle te članovi Hrvatskoga narodnog doma iz Hamiltona u hrvatskim narodnim nošnjama. Župnik je u propovijedi istaknuo blaženog kardinala kao ustrajnog svjedoka i žrtvu komunizma te na kraju mise najavio da katolička groblja biskupije Hamilton pripremaju na novome groblju Gospe od anđela iznad Hamiltona postavljanje kipova svetaca koji bi predstavljali različite narode. Hrvate bi u tom slučaju predstavljao bl. Alojzije Stepinac koji je u biskupiji poznat i članovima koji nisu Hrvati. Za otvaranje toga groblja Hrvati su posebno zainteresirani jer su najbrojniji, a imaju i rezervirani prostor na kojem se priprema

gradnja hrvatske kapelice. Misa je završila hrvatskom himnom, što je tradicionalni običaj za Stepinčevo.

Poslije mise proslava je nastavljena u velikoj župnoj dvorani svečanim obiteljskim objedom na Valentinovo koji tradicionalno priprema župna folklorna skupina Hrvatsko selo, ovaj put pod vodstvom Mary Ann Saić. Na svim misama te nedjelje skupljana je druga milostinja za fond proglašenja svetim bl. Alojzija Stepinca.

Kelkheim

NJEMAČKA - Hrvatska katolička župa Main-Taunus/Hochtaunus svečano je u nedjelju 13. veljače proslavila spomendan bl. Alojzija Stepinca. Svečano misno

slavlje u crkvi sv. Dionizija u Kelkheimu predvodio je novi delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina u zajedništvu s domaćim župnikom fra Marinkom Vukmanom. To je bio ujedno prvi službeni pohod delegata Komadine hrvatskim misijama i zajednicama u Njemačkoj. Misnom slavlju nazočio je i konzul gerant Generalnog konzulata Republike Hrvatske iz Frankfurtu Damir Sabljak s obitelji. Misnom slavlju prethodio je ophod od sakristije do crkve, gdje je ispred oltara o. Marinko blagoslovio sliku bl. Alojzija Stepinca.

Delegat Komadina u propovijedi je, govoreći o blaženom Stepincu, mučeniku iz komunističkih vremena, rekao: "Bog mu je pomogao da se za pravdu bori do smrti. On je primjer i poticaj da je moguće živjeti pravednost, da je moguće biti pravedan i da je njegova pravednost i njegova vjernost poticaj i svima nama. Njegova pravednost i vjernost došla je do izražaja u godinama biskupske službe pastira Zagrebačke nadbiskupije, u doba zatvora u Lepoglavi i godina zatočeništva u Krašiću. U svome poznatome obrambenom govoru na namještonome komunističkom sudu bl. Alojzije više puta je ponovio kako je njegova savjest čista. Slušati ono što Bog govori, to može samo onaj koji Boga ljubi svim srcem, onako kako je to činio bl. Alojzije."

Misno slavlje uvećao je župni zbor pod vodstvom s. Magdalene Višić i uz orguljašku pratnju Hrvoja Barnjaka. Nakon mise priređen je domjenak.

Mississauga

KANADA - Hrvatska župa hrvatskih mučenika u Mississaugi u Kanadi svečano je u nedjelju 13. veljače proslavila svoju župnu svetkovinu bl. Alojzija Stepinca. Svečano misno slavlje u crkvi hrvatskih mučenika predvodio je zagrebački pomoćni biskup Mijo Gorski u koncelebraciji s domaćim župnikom Ivicom Reparincem i kapelanom Josipom Priselcem te župnicima susjednih župa don Ivanom Vukšićem, delegatom za Kanadu i duhovnim pomoćnikom u župi Presvetog Trojstva u Oakvilleu, don Ilijom Petkovićem, župnikom župe Presvetog Trojstva u Oakvilleu, fra Markom Puljićem, ravnateljem i župnikom Hrvatskog centra Kraljice mira u Norvalu i đakonima Tomislavom Pekom i Antonom Marketom.

Na misnom slavlju nazočio je i generalni konzul Republike Hrvatske u Mississaugi Ljubinko Matešić sa svojom suprugom. Mons. Gorski u propovijedi je povezao blaženika Alojzija s predstojećim posjetom pape Benedikta XVI. Hrvatskoj i s obitelji kao temeljnoj ustanovi za zdravo društvo i opstanak jednog naroda.

Misno slavlje uvećali su djeca i mladi u hrvatskim narodnim nošnjama župnih folklornih skupina: Sljeme, Vatroslav Lisinski, Marjan - Brampton i Hrvatska, Ujedinjeni crkveni tamburaši i župni zbor pod vodstvom Jeanne Valtić i orguljaškom pratnjom Ire Bolka. ■

ENG The feast day of the Blessed Alojzija Stepinac was celebrated across the homeland and around the world. We feature reports from Zagreb, Hamilton, Kelheim and Mississauga.

Dodijeljene nagrade HGK "Zlatna kuna"

ZAGREB - Hrvatska gospodarska komora osamnaestu godinu zaredom dodijelila je nagrade Zlatna kuna najuspješnijim tvrtkama i pojedincima u protekloj godini. Tvrtka Alstom Hrvatska iz Karlovca proglašena je najboljom velikom hrvatskom tvrtkom za izvrsnost poslovanja u 2010. godi-

ni. Alstom se bavi konstruiranjem, proizvodnjom i servisiranjem opreme za energetska postrojenja. Nagrade Zlatna kuna dodijeljene su i najboljoj maloj i srednjoj tvrtki, kao i najboljoj banci i osiguravatelju. Najbolja mala tvrtka je proizvođač visokotehnološke opreme za sigurnost željezničkog prometa Altpro iz Zagreba, a u kategoriji srednjih tvrtki, Zlatnu kunu osvojila je zagrebačka softverska tvrtka IN2. Najboljom bankom proglašena je Erste & Steiermärkische Bank, a najboljim osiguravajućim društvom Allianz Zagreb. Zlatnu kunu za inovaciju dobili su Nebojša Bošković za pneumatsku bušilicu "Banko" i Petar Čovo za prototip robotskog sustava za asistiranje u kirurgiji "Roki". Nagrada za životno djelo dodijeljena je akademiku Jakši Barbiću koji je u hrvatski pravni sustav uveo pravo društava.

Zlatnu kunu za velike tvrtke uručila je predsjednica Vlade Jadranka Kosor koja je istaknula da je jačanje gospodarstva jedan od glavnih Vladinih ciljeva. Kazala je kako ima dobrih znakova koji ukazuju da stvari kreću nabolje, kao što je rast izvoza u siječnju na godišnjoj razini od 5,4 posto. Drugi Vladin cilj je završetak pregovora o ulasku Hrvatske u EU tijekom ove godine. Ulazak u EU nova je šansa za gospodarstvo, rekla je premijerka Kosor napominjući da je iz proračuna EU-a za prve dvije godine članstva, Hrvatskoj namijenjeno 3,5 milijardi eura. Značajnim uspjehom Vlade Kosor smatra odobravanje plana restrukturiranja Brodosplita, a nada se da će Hrvatska dobiti zeleno svjetlo EU-a i za restrukturiranje drugih brodogradilišta. (HINA)

SPLITSKA LUKA ZA 100 MILIJUNA KUNA GRADI DVA VEZA ZA PLOVEĆE HOTELE

SPLIT - Novi investicijski ciklus očekuje splitsku Trajektnu luku. Riječ je o projektu čijom će se provedbom proširiti prostorni kapaciteti Trajektno lučke, suočene s vrtoglaviim porastom prometa koji danas premašuje četiri milijuna prevezenih putnika i 700.000 vozila. Najveći pomak ostvaren je s kruzima, koji nisu povećali samo broj dolazaka, nego i putnika. Kako bi se iskoristile sve prednosti lučkog područja, tvornički pogoni Dalmacijavina preselit će se iz središta Trajektno lučke u prigradski dio Splita, čime će se otvoriti iznimno atraktivni prostor i omogućiti gradnja vanjskih vezova. Prema procjenama stručnjaka, promet u splitskoj Trajektnoj luci trebao bi za koju godinu narasti na čak sedam milijuna putnika, uključujući i proporcionalno povećanje broja vozila, pa je jačanje cjelokupne lučke infrastrukture nužan zahvat za otklanjanje opasnosti od prometnog zagušenja.

NUŽNO BRENDIRANJE HRVATSKE KAO VINSKE ZEMLJE

BRODSKI STUPNIK - Prekomjeren uvoz vina upitne kakvoće te izostanak brendiranja hrvatskih vina i Hrvatske kao vinarske zemlje osnovni su problemi na koje su upozorili domaći vinari na trećoj degustaciji vina "Putovima vina", koja je održana u vinariji Zdjelarević u Brodskom Stupniku, gdje se okupilo tridesetak najboljih vinara iz cijele Hrvatske. Franjo Francem, predsjednik Društva enologa, upozorio je da iako imamo izvrsna vina s kojima se možemo natjecati bilo gdje u svijetu, što dokazuju mnogobrojne medalje s međunarodnih natjecanja, Hrvatska je još uvijek 'no name' proizvođač vina u svijetu. "Dužnost svih nas je, od proizvođača do komora i Ministarstva, osmisliti sustavan napredak na brendiranju vinskih Hrvatske jer tek ispod hrvatske zastave možemo uspješno nastupiti, bilo zajedno bilo pojedinačno. Time ćemo dobiti prepoznatljivost u svijetu, pa tako i lakši plasman proizvoda", poručio je Francem.

Hrvatska arhitektura ima se čime pohvaliti

Na izložbi fotografija pod nazivom "Nagrađena hrvatska arhitektura 90-09" prikazana su 84 arhitektonska ostvarenja nagrađena u proteklih 20 godina najuglednijim nacionalnim priznanjima koje dodjeljuje struka

Napisaao: **Neven Svilar (Vjesnik)**

Hrvatska arhitektura u proteklih je dvadeset godina prošla izniman put. Tri su ključna razloga za to. Prvi leži u okolnosti da je u Hrvatskoj arhitektonsko naslijeđe, pogotovo ono suvremeno, često potpuno zanemareno. Drugi je u golemome urbanističkom utegu koji suvremenu hrvatsku arhitekturu pomiče iz samoga arhitektonskog konteksta i stavlja ga u socijalno-politički kontekst u kojem se ona utapa posljednjih godina. Treći razlog leži u velikom neskladu između arhitektonskih rješenja i želja naručitelja, koji često imaju potpuno pogrešnu sliku o suvremenoj arhitekturi. Međutim, posljednjih godina slika se malo mijenja te su i naručitelji postali obrazovaniji i hrabriji, što umnogome olakšava posao arhitektima. Pa ipak, urbanizam ostaje najveći problem, a posljednjih godina stvari su se pogorša-

le. No, unatoč urbanističkom rasulu, u posljednja dva desetljeća u Hrvatskoj je ostvaren niz impresivnih arhitektonskih projekata koji pokazuje kvalitetu domaćih autora. Najbolji dokaz za to je izložba otvorena u subotu, 19. veljače u Gliptoteci HAZU-a u Zagrebu. Riječ je o izložbi fotografija pod nazivom "Nagrađena hrvatska arhitektura 90-09"

Izložbu je otvorio ministar kulture Jasen Mesić

na kojoj su prikazana 84 arhitektonska ostvarenja nagrađena u proteklih 20 godina najuglednijim nacionalnim priznanjima koje dodjeljuje struka - godišnjom nagradom Udruženja hrvatskih arhitekata i nagradom "Vladimir Nazor".

AUTOR IZLOŽBE MILJENKO BERNFEST

Autor izložbe i idejni začetnik ovoga projekta, koji uključuje i istoimenu knjigu u kojoj su stručno obrađena nagrađena djela, je arhitekt i fotograf Miljenko Bernfest koji je na otvorenju izložbe rekao kako mu je kao projektantu i fotografu cilj bio dati skup bilješki o najuspješnijim djelima hrvatske arhitekture te ostaviti prostor za njihovu buduću analizu. On ističe: "Svi koji me poznaju znaju da sam podvojen u svome radu – istovremeno sam i arhitekt i fotograf. A ono što me u fotografiji najviše zanima jest protjecanje vremena, ta četvrta dimenzija koja neizbježno utje-

Kuća Dimov
na Braču

Morske orgulje u Zadru odmah
su postale turistička atrakcija

če na građevine, mijenja ih i nagrizi.” Doduše, teško je govoriti o nekoj veličkom utjecaju vremena kada je riječ o projektima nastalim u posljednjih dvadesetak godina. Pa ipak je Bernfest potpuno u pravu kada navodi staru arhitektonsku egidu - čim se kuća dovrši, počinje propadati: “Starenje, život u zgradi često nosi sasvim drukčiju priču od one početne kad arhitekti tek dovršenu zgradu prije predaje korisnicima fotografiraju u idealnom osvjetljenju i biranim kadrovima.” Kako Bernfest naglašava, čim objekt uđe u funkciju, on se počinje mijenjati. Te promjene često smetaju arhitektima, poput raznih pregrada ili vanjskih klimatskih uređaja koji mijenjaju ritam i teksturu građevine, no Bernfest tvrdi kako one mogu ponekad donijeti i neka sjajna rješenja.

ODVAJANJE SUVREMENE HRVATSKE ARHITEKTURE

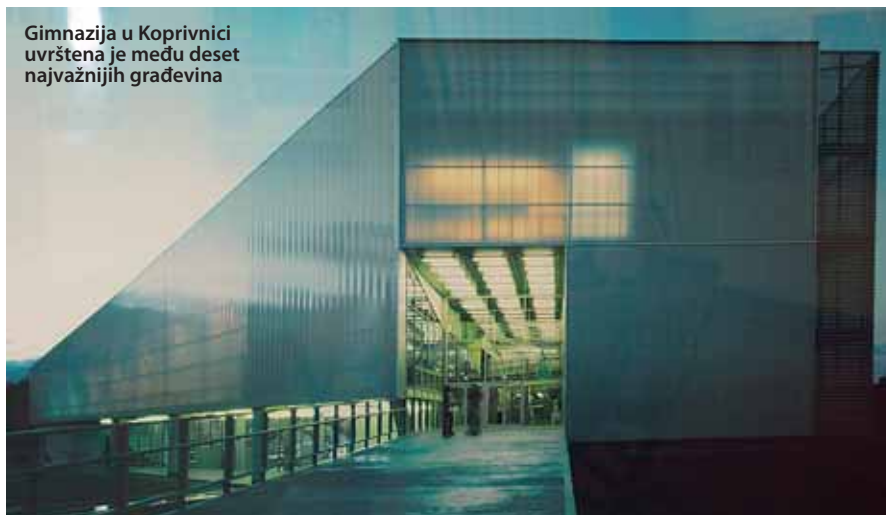
Iako je riječ o kratkom razdoblju od samo dvadeset godina, promjene su na nekim građevinama potpuno preoblikovale njihovu sliku. Jedan takav primjer je zagrebački Ban cafe, koji zbog tog razloga jedini ima dvije fotografije na izložbi, po principu “prije i poslije”, jednu iz vremena otvorenja i drugu s natpisom “preuređenje” na staklenom pročelju. Na otvorenju izložbe moglo se čuti kako je riječ o izložbi koja bez uljepšavanja govori o hrvatskoj arhitekturi. Takav je zaključak, naravno, pomalo čudnovat zbog same činjenice da je riječ o najkvalitetnijim arhitektonskim ostvarenjima u posljednja dva desetljeća u Hrvatskoj. No, autor izložbe pritom je mislio upravo na element vremena koji se

u razdoblju od dva desetljeća ne odnosi toliko na atmosferilije koliko na već spomenuti ljudski element. Godina 1990. može se činiti kao namjerno odabrana točka u smislu odvajanja suvremene hrvatske arhitekture nastale u samostalnoj Hrvatskoj od arhitekture nastale u sklopu Jugoslavije. No, autori izložbe tvrde kako je ta godina relativno proizvoljno izabrana točka u vremenu, izdvojena bez nekih posebnih pretenzija. Iako se ta godina preklapa s početkom demokratskih promjena u Hrvatskoj, a što je svakako utjecalo na arhitekturu, ona nije bila presudni ili jedini čimbenik prilikom postavljanja vremenskog okvira. Na taj način se zapravo ističe i kontinuitet suvremene hrvatske arhitekture. Pa ipak, promjene u hrvatskoj arhitekturi u posljednjih 20 godina, ako se mogu na-

Naselje u Gračanima
Hrvoja Njirića

Gimnazija u Koprivnici
uvrštena je među deset
najvažnijih građevina

zvati dramatičnima, zaista su velike i brze. Prema riječima autora uvodnika publikacije posvećene ovoj izložbi, Maroja Mrduljaša, zajedničko djelovanje specifičnih lokalnih okolnosti i internacionalnih promjena u arhitekturi i društvu imali su znatnog utjecaja na ovdašnju arhitektonsku praksu te na destabilizaciju i preispitivanje vrijednosnih sustava pa je razdoblje od 1990. do danas doista složeno i bogato različitostima u mišljenjima i pristupima.

PANORAMA RAZLIČITIH VRIJEDNOSNIH SUSTAVA

“Izložba je u prvom redu kronika valorizacije arhitektonskih realizacija, pa time i panorama različitih vrijednosnih sustava na temelju kojih su se u godišnjem ritmu dodjeljivale nagrade. Procijenilo se da je razdoblje od 20 godina prikladno za kompiliranje panorame, bez pretenzije da se u samoj arhitekturi pronađe neki prijelomni trenutak, što je bez pomne historiografske analize teško izvedivo”, smatra Mrduljaš. Prikaz nagrađenih projekata u posljednjih dvadeset godina u Hrvatskoj nije odraz vodećih tendencija u masi graditeljske produkcije, što i nije osnovna zadaća procedure nagrađivanja. Prema Mrduljašu, društveni smisao razvoja gradova ne ostvaruje se isključivo pojedinačnim istaknutim artefaktima, oni su prije primjeri približavanja idealima, iskoraci koji pokazuju smjere razvoja arhitektonske misli, a njihovo je značenje često više ekskluzivno

Vila Stupalo u Splitu

i kulturno nego što je performativno. Ipak, pojedine gradnje zagovaraju vrijednosti koje se mogu istaknuti kao stvarni doprinos mjestima i događajima, kao što su one i ostvarene naznake mogućega boljeg, skladnijeg i stimulativnijeg društva. Arhitektura u Hrvatskoj u posljednjih dvadeset godina je bez sumnje donijela niz kvalitetnih ostvarenja. Prema Miljenku Bernfestu, Hrvatska se ima čime pohvaliti kada je riječ o arhitekturi. Vidi se napredak od ratnih godina kad se puno rušilo i kad je gradnja stagnirala te nije bilo produkcije. Razdoblje koje je uslijedilo poslije Domovinskoga rata donijelo je poticajnu atmosferu, investitori su se ohrabрили i arhitektura i graditeljstvo doživjelo je pra-

vi bum. Iako smo sad zbog ekonomske i gospodarske krize ponovno u stagnaciji, i dalje se vide “repovi” toga dobroga investicijskog stanja.

REPREZENTATIVNI I VALORIZIRANI PROJEKTI

Zbog toga što se projekti u arhitekturi ipak “rastegnu” u nekoliko godina, sada se dovršavaju mnogi započeti projekti, poslovne zgrade, obiteljske kuće. “Možemo reći kako je ukupna ocjena da su naši arhitekti napravili niz estetskih prostora, od gimnazija, dječjih vrtića, obiteljskih kuća, mnoge su kuće objavljene u svjetskim časopisima”, drži Bernfest. O tome najbolje svjedoče radovi izloženi na ovoj iznimno zanimljivoj izložbi. Među najuspješnijim djelima koje posjetitelji mogu pogledati do 5. ožujka nalaze se i neke od poznatijih građevina nastalih od 1990. do danas, odnosno građevine koje su u kratkom razdoblju uspjele ući u skupnu memoriju građana, poput Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koja je, doduše, projekt iz kasnih 80-ih godina prošlog stoljeća, zatim zgrada zagrebačke Hitne pomoći, Muzej Spomen-područja Jasenovac, Centar Zamet u Rijeci, dvorana Krešimira Čosića u Zadru te vrtić Vedri dani u Zagrebu. Nagrađeni projekti su reprezentativni, stručno valorizirani te su postali važne točke razvoja suvremene hrvatske arhitekture. ■

ENG An exhibition of eighty-four award winning Croatian architectural projects from 1990 to 2009 has opened at the Zagreb Glyptothèque of the Croatian Academy of Sciences & Arts.

DRŽAVA ĆE PRVE ČETIRI GODINE PLAĆATI POLA STAMBENOG KREDITA

ZAGREB - Građanima mlađima od 45 godina, koji do kraja godine uzmu kredite za kupnju prvog stana, u slučaju gubitka posla kredit će plaćati država uz pomoć Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama (APN) sve do nalaska novog posla, a najdulje 12 mjeseci, predviđa se prijedlogom Zakona o subvencioniranju i državnom jamstvu stambenih kredita. Uz model koji predviđa državna jamstva za sve stambene kredite do kraja 2011., Zakon predviđa i model kojim se želi potaknuti prodaja oko 1.900 novoizgrađenih stanova, tako što bi država nepovratno četiri godine subvencionirala kupovinu stana. Država bi u obliku subvencije kupcu plaćala polovicu rate kredita, što znači da bi oni koji bi podignuli stambeni kredit od 100.000 eura država "poklonila" 13.960 eura. Za kredit od 50.000 eura nepovratne subvencije iznosile bi 7.000 eura, a za stanove od 70.000 eura 9.800 eura.

RIJEČKA PUNIONICA VODE ZVIR OSVAJA ARAPSKO TRŽIŠTE

RIJEKA - Riječka punionica vode Zvir potpisala je sa stranim partnerom deseto-godišnji ugovor o izvozu tri milijuna litara riječke vode Vira u Saudijsku Arabiju i zemlje Srednjeg istoka u njezinu okruženju, a ugovor će se početi provoditi u lipnju ove godine. Tu informaciju novinarima je potvrdio gradonačelnik Rijeke Vojko Obersnel, dodavši da je taj ugovor značajan i zbog toga što će ta strana tvrtka preuzeti i dio zaposlenih iz pogona Lera, koji je nedavno iz Rijeke prese-ljen u Lipik, a čijih je osamdesetak radnika poslano na burzu rada.

HRVATSKA - ENERGETSKI JEDNA OD NAJSTABILNIJIH

ZAGREB - Hrvatska je u posljednjih nekoliko godina učinila znatne pomake u sigurnijoj opskrbi plinom. Najprije je izgradnjom plinovoda Pula-Karlovac spojila svoja plinska polja u sjevernom Jadranu s ostatkom zemlje. Plin s tog područja više ne treba putovati do Hrvatske preko Italije i Slovenije, nego sada stiže izravno s tamošnjih plinskih polja. Zatim je započela gradnja plinske poveznice s Mađarskom koja je dovršena ove godine. Ta poveznica Hrvatskoj omogućava da se, u slučaju izgradnje Južnog toka i Nabucca, priključi na oba ta plinovoda. Također, s obzirom na veliku propusnu moć tog plinovoda, tim se pravcem može transportirati i ruski plin dalje prema Sloveniji i Italiji, a naravno, tom trasom Hrvatska može i uvoziti ruski plin kraćim putem nego što se to donedavno činilo (preko Austrije i Slovenije).

MUP: 741 GROBNICA S OSTACIMA ŽRTAVA IZ II. SVJETSKOG RATA

ZAGREB - Grobnica u zagrebačkoj Kustošijanskoj ulici, u kojoj je nedavno počela ekshumacija, jedna je od 741 grobnice u Hrvatskoj gdje bi, prema MUP-ovim podacima, mogli biti posmrtni ostaci žrtava iz Drugoga svjetskog rata i poraća. Od

741 mjesta na kojima bi se mogli pronaći posmrtni ostaci, u posljednjih dvadesetak godina, tj. od 1992., djelomice ih

je istraženo 86 na kojima je obavljena ekshumacija. Najviše grobnica, 26, pronađeno je na maceljskom području, u kojima su otkriveni posmrtni ostaci 1.163 osobe, među kojima 23 bogoslova i svećenika. Kako policija pretpostavlja, na tom području moglo bi biti oko 130 masovnih grobnica s 15.000 žrtava. Nedavno je ministar unutarnjih poslova Tomislav Karamarko najavio intenziviranje istraga i procesuiranja komunističkih zločina. Podizanje optužnica za ratne zločine iz II. svjetskog rata, prije svega za one koje su počinili partizani, najavljavano je i 2001. iz tadašnje vlade, no do danas niti jedan slučaj nije procesuiran.

Premинуo Ante Kličinović, dugogodišnji djelatnik HMI-ja

SPLIT - Ante Kličinović rođen je u Splitu 5. kolovoza 1934. godine. Klasičnu gimnaziju završio je u Splitu 1953., a studij povijesti diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Nakon završetka studija radio je tri godine u Radničkom sveučilištu u Splitu. Od 1964. do 1995. radio je u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu kao voditelj kulturno-prosvjetnog odjela. Za to vrijeme posjećivao je sve kontinente i države u kojima živi mnogobrojno hrvatsko iseljeništvo. Tako je boravio u Australiji i Novom Zelandu, a osobito je djelovao u SAD-u i Kanadi, gdje je bio puno puta. Posebno plodnu i raznoliku aktivnost ostvario je s Hrvatskom bratskom zajednicom. U toj suradnji organizirao je mnogobrojna gostovanja naših

poznatih umjetnika, pjevača, folklornih ansambala, sportskih ekipa i slikara. Također je u sklopu programa Matice iseljenika organizirao gostovanja tamburaških ansambala Omladinske kulturne federacije HBZ-a u Hrvatskoj.

U dugogodišnjoj suradnji s hrvatskim iseljeništvom Kličinović je stekao mnoge prijatelje koji su njegov rad nadasve cijenili. Napose je bio cijenjen među čelnicima i članstvom HBZ-a. S glavnim predsjednikom Zajednice Bernardom Luketichem vezalo ga je iskreno prijateljstvo.

Pisao je članke iz povijesti hrvatskog iseljeništva. Ante Kličinović preminuo je 26. veljače 2011. u Splitu. (Ivan Čizmić)

Izložba fotografija i portreta 'Sjeme rasuto vjetrom'

Izloženi pejzaži prikazuju prostranstvo i surov krajolik čileanske Patagonije, kao i neka udaljena mjesta Čilea koja su nekad bila i ostala novim domom mnogim Hrvatima

Autori izložbe Mirko Vukasović i Jorge Sbiabre Matlach

Otvaranje izložbe

Napisala: **Željka Lešić** Snimila: **Snježana Radoš**

Hrvatska matica iseljenika je u srijedu, 16. veljače, u svome prostoru ugostila autorski dvojac, Jorgea Sbiabre Matiacha i Mirka Vukasovića, koji su izložili 30 fotografija iz Patagonije. U ozračju velikoga jubileja, 60 godina postojanja HMI-ja, otvorena je izložba fotografija portreta i pejzaža pod nazivom "Sjeme rasuto vjetrom" koja je privukla veliki broj poštovatelja fotografije i prijatelja HMI-ja. Pozdravnu riječ prisutnima je uputila Katarina Fuček, ravnateljica HMI-ja, a izložbu je otvorio NJ. E. Luis Alberta Sepulveda, čileanski veleposlanik. Zanimljivu izložbu posjetiteljima je predstavila profesorica Bela Rupena. Moderatorica izložbe bila je Nives Antoljak, a prevoditelj Darko Mažuranić, povratnik iz Argentine, i naš nekadašnji cijenjeni i dragi kolega.

HMI je danas okupio mlade umjetnike koji dolaze iz Čilea, najjužnijeg dijela Južne Amerike. Autori izložbe slikovno su ispričali priču o našim iseljenicima i njihovim potomcima koji su prije stotinjak godina naselili taj kraj. Izloženi pejzaži (15) prikazuju prostranstvo i surov

krajolik čileanske Patagonije, kao i neka udaljena mjesta koja su nekad bila i ostala novim domom mnogim Hrvatima.

Na izložbi "Sjeme rasuto vjetrom" prikazano je i petnaest portreta potomaka Hrvata koji su prvi stigli u čileansku Patagoniju. Matica je ovom prigodom ugostila dizajnera i ilustratora Mirka Vukasovića, rođenoga u Patagoniji, koji se predstavlja fotografijama pejzaža Pa-

tagonije i grafičkog dizajnera i pisca Jorgea Subiabre Matiacha, rođenog u Punta Arenasu. Obojica imaju hrvatske korijene. Nakon završene akademske izobrazbe u Čileu, došli su u Zagreb učiti hrvatski jezik i naučiti nešto više o svojim korijenima. Darovali su nam izložbu u kojoj smo uživali putujući udaljenim krajolicima i portretima ponekih hrvatskih potomaka. ■

Izložba fotografija portreta i pejzaža privukla je veliki broj poštovatelja

ENG This February 16 the CHF played host to young Chilean artists of Croatian descent Jorge Subiabre Matiacha and Mirko Vukasović and their exhibition of 30 photos of Patagonia, a place many Croatian emigrants settled in the past.

Lučonoše materinskog jezika

Bila je to svetkovina hrvatske riječi na kojoj su amaterske skupine iz susjednih država svojim kazališnim izričajem na materinskom jeziku svjedočile svoju ustrajnost u očuvanju identiteta

Hrvatsko igrokazačko društvo
Hrvatski Židan (Mađarska)

Gradsko kazalište
mladih Vitez (BiH)

Napisala: **Marija Hećimović**

I ove godine 17. put zaredom održani su Dani hrvatskoga pučkog teatra u Hercegovcu. Ovo lijepo moslavačko mjesto već tradicionalno širom otvara vrata Hrvatskoga doma zadnjeg vikenda u veljači gostujućim i domaćim amaterskim kazališnim skupinama.

Bila je to svetkovina hrvatske riječi na kojoj su amaterske skupine iz susjednih država svojim kazališnim izričajem na materinskom jeziku svjedočile svoju ustrajnost u očuvanju identiteta. Dava le su svoje srce bez rezerve i s ljubavlju. Svojim nastupima dali su ono što čovjeka oplemenjuje i uzdiže. Založivši sebe, sačuvali su samobitnost odnosno svoj materinski jezik i potvrdili se kao lučonoše.

Od kazališnih grupa iz susjednih zemalja nastupili su Gradsko kazalište mladih Vitez iz BiH. Kazalište je osnovano prije pet godina i do sada su odigrali mnogobrojne uspješne predstave za koje su dobili nagrade. Predstava *Zločestobija* s kojom su se predstavili proglašena je apsolutnim pobjednikom na Državnoj smotri omladinskih kazališta

u BiH, a također su proglašeni pobjednicima na međunarodnim festivalima u Laktašima, Slavonskom Brodu, Retkovcu i drugdje. Kazalište ima respektabilan broj od 80 članova koje vodi Ivan Sajević. Prvi put su nastupili na Danima u Hercegovcu na oduševljenje publike prikazavši kako usaditi plemenitost duše u mladog čovjeka.

BIH, MAĐARSKA, VOJVODINA...

Iz Vojvodine je došla kazališna skupina HKUD Ljutovo iz istoimenog sela pokraj Subotice, koja je svojim dobrim

kazališnim predstavama poznata hercegovčanskoj publici. Komedijom *Mamica je umrla dva puta* pokazali su ljudsku pohlepnost i bešćutnost u svoj punini. Stalno prisutno zlo nastojali su ismijati i ogoliti, što je zapravo bit pučkoga teatra, a sve su to učinili uloživši srce i silnu energiju te glumačko i redateljsko umijeće. Dramska družina ima dvadesetak članova koji svake godine imaju novu predstavu i vodi ih Antun Bajić.

Iz Mađarske je došlo Hrvatsko igrokazačko društvo osnovano prije dvadesetak godina u gradišćanskom mjestu

Kazališna skupina HKUD
Ljutovo (Vojvodina)

Hrvatski Židan. Voditeljici Jadranki Toth, kao i cijeloj kazališnoj skupini, cilj je očuvati materinski jezik i hrvatsku tradiciju. Svojim kratkim i duhovitim skečevima *Maskenbal* i *Ženit, udavat? Ča je to?* nasmijali su publiku pokazavši kako se nestašluci supružnika s maskenbalskih ludovanja lako otkriju te kako je uplovljavanje u bračnu luku "lagani zadatak".

Domaćin Pučka scena Hrvatske čitaonice iz Hercegovca pravi je veteran među okupljenim kazališnim skupinama jer je osnovana 1984. U tom vremenu imala je 45 premijera i nastupala u Mađarskoj, Austriji, Srbiji, BiH i drugdje. Publici su prikazali predstavu *Istini za volju* u kojoj se u obiteljskim odnosima ističe egoizam i pohlepa pojedinaca, a na vidjelo izlaze i obiteljske tajne u kojima nitko nije ostao netaknut. Voditelj Ivan Bratković pokazao je da zna odabrati predstavu koja svjedoči o suvremenim obiteljskim problemima, kao i dobre glumce.

Na kraju je nastupila novoosnovana kazališna skupina Ladislavsko amatersko kazalište 'Danjgube' iz susjednoga mjesta Ladislava s komedijom *Čijana kod Marce*. U predstavi su prikazom staroga običaja čihanja perja oslikani ljudski odnosi u malim sredinama gdje se sve vidi i sve se zna. Uspješnom izvedbom nasmijali su publiku za koju je dvorana bila pretijesna.

POTPUNA SLOBODA STVARANJA

Po dobrome starom običaju zadnjega dana manifestacije održan je Razgovor o predstavama koji je vodio prof. Stjepan Pepelnjak. Svojim stručnim znanjem o kazališnom stvaralaštvu u pozitivnom ozračju nastojao je potaknuti sudionike na potpunu slobodu stvaranja te na

Kazalištarci iz Hercegovca

Ladislavsko amatersko kazalište 'Danjgube'

međusobno povezivanje kazališnih skupina ustvrdivši da je svaki ljudski susret i komunikacija plemenit i poticajan čin.

Dane je organizirala Hrvatska čitaonica

Hercegovac uz pokroviteljstvo Ministarstva kulture, Bjelovarsko-bilogorske županije i Općine Hercegovac, a svoj doprinos dali su i mnogobrojni sponzori. Hrvatska matica iseljenika je praćenjem rada hrvatskih manjinskih zajednica odabrala i angažirala kazališne skupine, kao i stručni osvrst i poduku sudionicima. Uz to treba istaknuti da je predstava *Zločestobija* iznjedrena na Matičinu seminaru - Stvaranje kazališta, koju vodi ugledna redateljica Nina Kleflin. ■

Razgovor o predstavama vodi prof. Stjepan Pepelnjak

ENG This year saw the 17th annual Croatian Popular Theatre Days in the town of Hercegovac. Every year on the last weekend of February this picturesque settlement in the Moslavina region opens the doors of its civic centre to visiting and local amateur theatre troupes.

Novi stipendisti Napretka

ZAGREB - Početkom veljače održano je u prostorijama Napretkova kulturnog centra u Zagrebu svečano potpisivanje ugovora s dobitnicima Napretkovih stipendija/potpورا za akademsku 2010./2011. godinu. Naime, ova svečanost je bila organizirana za studente koji studiraju u Republici Hrvatskoj, odnosno u Zagrebu. U ime Napretka ugovore je potpisao predsjednik prof. dr. Franjo Topić. Svečanosti je također

nazočio dio članova Upravnog odbora Napretkove Glavne podružnice Zagreb, kao i nekoliko bivših Napretkovih stipendista, koji su danas uspješni poslovni ljudi.

Profesor Topić je istaknuo kako Napredak i u ovim teškim ekonomskim vremenima pronalazi način kako i nadalje pomagati studentima jer ulaganje u znanje znači ulaganje u bolju budućnost. Na kraju treba istaknuti kako je ovaj događaj svojom prisutnošću uljepšala i gospođa Maja Perfičeva, ugledna pjesnikinja i umjetnica. Ona je iskazala svoje divljenje prema svemu onome što Napredak čini za mlade, ali i uopće. Broj pristiglih zahtjeva za stipendiju/potporu ove godine je 152, priopćili su iz toga uglednoga kulturnog društva. Od toga je 111 iz Bosne i Hercegovine, a 41 iz Republike Hrvatske. Od ukupnog broja aplikacija prijašnjih stipendista je 43. Po mjestu studiranja statistika je sljedeća: Sarajevo – 21, Mostar – 9, Zagreb – 5, Travnik – 1, Osijek – 1, Zadar – 1. Ove godine zaprimili smo u Napretku aplikacije za 17 različitih studijskih smjerova, rekla je Napretkova povjerenica za stipendije Irma Plavčić. Najveći broj studenata kojima je odobrena stipendija/potpora studira na Glazbenoj akademiji, njih osam, a uočeno je da se ove godine povećao broj prijavljenih studenata s teologije. Njih pet ove će godine dobiti stipendiju/potporu.

(Vesna Kukavica)

KOMIŽA DOBIVA RIBARSKU LUKU VRIJEDNU 20 MILIJUNA EURA

KOMIŽA - Od gotovo dva milijuna kuna iz programa razvoja malog i srednjeg poduzetništva, poljoprivrede, lovstva, projekata EU-a i ostaloga gospodarskog razvika Splitsko-dalmatinske županije za 2011. godinu, dio će se osigurati i za gradnju ribarske luke u Komiži. Riječ je o projektu vrijednom 20 milijuna eura za koji je, prema riječima komiške gradonačelnice Tonke Ivčević, HBOR osigurao 17 milijuna kuna. "Gradnjom ribarske luke u Komiži dobili bismo prvu ribarsku luku na području Splitsko-dalmatinske županije. Ribarska luka Komiža najbliža je luka za plovila koja ribare na otvorenom moru Jadrana. Gradnja će početi ove godine", ističe Ivan Udovičić, pročelnik županijskoga Upravnog odjela za gospodarstvo, razvitak i europske integracije.

HRVATI MEĐU 30 NAJBOGATIJIH NACIJA NA SVIJETU

BERLIN - Ako je vjerovati istraživanju njemačkog osiguravatelja Allianz, Hrvati su jedna od 30 najbogatijih nacija na svijetu. Naime, krajem 2009. prosječan hrvatski građanin imao je 10.900 eura vrijednu financijsku imovinu (novac i vrijednosnice), pa Hrvatska zauzima 28. mjesto na ljestvici najbogatijih država. Ispred nas su Češka (12.002 eura), Estonija (17.060 eura) i Slovenija (19.711 eura). Siromašniji od Hrvata su Mađari (10.134 eura) i Slovaci (7.187 eura). Najviše financijske imovine imaju Švicarci (163.732 eura), Amerikanci (101.762 eura) i Danci (96.242 eura).

DALIĆ: VIDE SE ZNAKOVI OPORAVKA

ZAGREB - Ministrica financija Martina Dalić izjavila je u ponedjeljak da su znakovi gospodarskog oporavka u Hrvatskoj već prisutni te da će usporedno s odmicanjem godine jačati. Podsjećajući da u ožujku na naplatu dolazi 750 milijuna eura obveznica, istaknula je kako će se zaduženje nastojati realizirati u što povoljnijem trenutku. "Znakovi gospodarskog oporavka vide se u oporavku osobne potrošnje, trgovine na malo i izvoza", rekla je ministrica. Rast ove stope i povećanje iduće godine temelji se na dvjema bitnim činjenicama - onome što će se provoditi u zemlji u smislu ekonomske politike i reformi pogodnih za brži rast, te na pristupu Hrvatske EU, što će otvoriti neke nove perspektive.

Hrvati u Sloveniji traže status manjine

Antunović je pojasnio da ne očekuje da inicijativa odmah bude prihvaćena, ali da je za rješenje pravnog položaja Hrvata i njihova priznanja kao manjine u Sloveniji došlo vrijeme, posebno i s obzirom na stoljetne veze dvaju naroda

Predsjednik slovenskog parlamenta Pavel Gantar prima hrvatsku inicijativu iz ruku Petra Antunovića, predsjednika Saveza hrvatskih društava u Sloveniji

Tekst: Uredništvo Snimio: Hrvoje Salopek

Predsjedniku slovenskog parlamenta Pavlu Gantar predata je 7. ožujka inicijativa Saveza hrvatskih društava u Sloveniji za uređenje formalno-pravnog položaja hrvatske manjine u toj državi. Inicijativu saveza koji okuplja 11 hrvatskih društvenih i kulturnih udruga u Sloveniji Gantar je predao predsjednik Saveza Petar Antunović.

Antunović je ocijenio da bi uređenje položaja Hrvata u Sloveniji, kojih je prilikom osamostaljenja obiju država živjelo više od 50 tisuća, stvorilo materijalne i druge pretpostavke za očuvanje njihova identiteta. Tom je prilikom Antunović ukazao i na položaj koji u Hrvatskoj uživa slovenska manjina. Antunović je pojasnio da ne očekuje da inicijativa odmah bude prihvaćena, ali da je za rješenje pravnog položaja Hrvata i njihova priznanja kao manjine u Sloveniji došlo vrijeme, posebno i s obzirom na stoljetne veze dvaju naroda.

Primajući inicijativu Saveza hrvatskih društava, Gantar je rekao da je slovenski parlament već prihvatio posebnu deklaraciju o položaju pripadnika naroda iz nekadašnje Jugoslavije u Sloveniji. Deklaracijom se tim manjinama potvrđuje pravo na opstanak i razvoj na kulturnom području, te određuju njihova prava, rekao je Gantar.

Dodao je da u sadašnjem trenutku nije realistično očekivati ustavne promjene kojima bi se omogućilo za hrvatsku ili neku drugu etničku zajednicu da dobiju status manjine priznate ustavom koji je priznat za "autohtone" manjine - mađarsku i talijansku manjinu. Što se tiče položaja slovenske manjine u Hrvatskoj, Gantar je rekao da se Slovenija kad je riječ o manjinama nikad nije za-

uzimala za načelo "čistog reciprociteta".

Inicijativu snažno podupire i Hrvatska katolička misija u Ljubljani, kao i Hrvatska matica iseljenike iz Zagreba. Činu predaje inicijative u slovenskom parlamentu nazočili su voditelj misije fra Marko Prpa i ravnateljica HMI-a Katarina Fuček.

Slovenski ustav priznaje samo dvije manjine u Sloveniji, mađarsku i talijansku, iako su s 0,32 i 0,11 posto udjela u stanovništvu najmalobrojnije. Hrvatskoj zajednici u Republici Sloveniji još uvijek nije priznat status nacionalne manjine, unatoč njezinoj autohtonosti i brojnosti (prema popisu stanovništva u Sloveniji 2002. godine 35.642 osobe su se izjasnile kao Hrvati, a 54.079 osoba se izjasnilo da im je hrvatski materinski jezik). ■

Hrvatsko izaslanstvo u slovenskom parlamentu

HAJDUK

- simbol ponosa i *dišpeta*

Hajduk je obilježio stoljeće, ne samo u športskom smislu, on je svjedok vremena, povijesti, dio svih nas, rekao je predsjednik Sabora Luka Bebić

Točno u ponoć sa subote na nedjelju Torcida, navijači i cijeli Split dočekao je 100. godišnjicu splitskog nogometnog kluba Hajduk s bakljama i vatrometom

vio: "Velika mi je čast i zadovoljstvo što mogu u svoje ime i u ime svih zastupnika i zastupnika Hrvatskog sabora čestitati ovaj veliki jubilej. Hajduk je preživio tri rata i četiri države, ali nikad nije želio promijeniti svoje ime. Svjedoči to o opstojnosti, hrabrosti, dosljednosti i vjeri u vlastite snage i vjeru da su naši djedovi izabrali pravo hajdučko ime. Hajduk je pokret i snaga koja okuplja sve elemente jednog naroda u jednome gradu i Dalmaciji u zajedničkim nastojanjima, a u nekim situacijama djeluje čak i pomirljivo kad se osjete suprotnosti jer se privrženosti Hajduku prevladavaju nesporazumi", rekao je Luka Bebić i svoj govor završio uzrečicom koja se spominje ovih dana: "Hajduk živi vječno."

Na svečanoj akademiji u povodu Hajdukova 100. rođendana bili su i predsjednik HNS-a Vlatko Marković, Dinamov predsjednik Mirko Barišić, splitsko-dalmatinski župan Ante Sanader. Visoke goste u slavljeničko raspoloženje uveli su glazbenim programom Oliver Dragojević, Vinko Cocce i Alan Nižetić.

Akademija je završena velikim skupom na pozornici splitskog HNK, pozva-

Tekst: Vjesnik

Nakon vatrometa u ponoć sa subote 12. veljače na nedjelju, kad je Split s Dalmacijom zacrvanio nebo u znak Hajdukova stotog rođendana, u nedjelju je nakon svečane mise u splitskoj katedrali svetog Dujma održana i svečana akademija u povodu Hajdukova rođendana.

Prigodnim zabavnim programom, uz nazočnost predsjednika Sabora Luke Bebića, izaslanika predsjednika Republike Hrvatske Siniše Tatalovića te u ime Vlade RH ministra znanosti, obrazovanja i športa Radovana Fuchsa, splitskoga gradonačelnika Željka Keruma te niza ostalih uglednih gostiju i bivših igrača stogodišnjega kluba, klub je zaključio proslavu velike obljetnice. Naravno, uz prijateljsku utakmicu protiv praške Slavije...

HAJDUK JE POKRET I SNAGA

"Hajduk je obilježio stoljeće, ne samo u športskom smislu, on je svjedok vremena, povijesti, dio svih nas", rekao je predsjednik Sabora Luka Bebić i zatim nastavi:

Navijači Hajduka tijekom utakmice

Nogometaši Hajduka prije utakmice sa praškom Slavijom

Vladimir Beara sa članovima KUD Jedinstvo daje prvi udarac za početak utakmice

Osnivači Hajduka: Lucijan Stella prvi s lijeva (sjedi), Fabjan Kaliterna prvi s desna u gornjem redu, i Vjekoslav Ivanišević prvi s desna (sjedi)

ni su mnogi bivši igrači koji su uz pjesmu i poziranje fotografima dugo ostali zajedno, a mnogi nisu mogli skriti suze...

Cijeli vikend, inače, Split je u rođendanskoj groznici svoga Hajduka. Ljudi iz cijele Hrvatske, ali i iz bližih i udaljenijih zemalja Europe i svijeta, stigli su u Split na rođendan omiljenoga kluba. Mnogobrojni igrači iz svih naraštaja šetali su se ulicama s obilježjima kluba, a neki su se u Splitu pojavili i nakon više od dvadesetak godina. Hajdukovi navijači iz Irske, Sjedinjenih Američkih Država, Austrije, ali i Srbije, stigli su u Split. Događanja u povodu rođendana bilo je bezbroj, izdvojiti ćemo tek poneke.

Ivan Budinčević, Hajdukov vratar s kraja sedamdesetih godina, koji živi u neimaštini u Subotici, opterećen nekim lošim poslovnim odlukama, doživio je kako sam kaže: "Nešto najljepše u životu."

Naime, navijači Hajduka kad su čuli u kakvu je lošu situaciju zapeo taj čovjek prikupili su tridesetak tisuća kuna za "prvu pomoć", a drugi bivši Hajdukov vratar Zoran Simović, danas građevinar iz Kruševca, javno je ponudio posao Budinčeviću.

"Mislio sam da su me svi zaboravili, da ne postojim. Jedan razgovor sve je promijenio, ljudi su me dočekali tako toplo, pomogli mi, ne mogu vjerovati da mi se to događa. Tu sam proživio najljepše godine svog života, poslije sam imao teških, užasnih godina, i neka sam ih imao. Jer, ovo danas nikad ne bih doživio", jecajući je govorio Budinčević, jedan od najzaslužnijih igrača za osvajanje Hajdukova prvenstva 1979. godine, zadnjeg u Jugoslaviji.

"Ponekad i nismo svjesni za koga

smo igrali i koliko je Hajduk veliki klub", govorio nam je Dražen Mužinić, jedan od legendarnih igrača sedamdesetih godina. "Sad smo valjda svi svjesni čiji smo članovi bili."

BILIĆ: "PONOS I SJEĆANJA"

"Čovjek se zamisli kad ovo doživi", rekao nam je izbornik hrvatske reprezentacije Slaven Bilić, bivši Hajdukov igrač. "Po-

nos i sjećanja, ima li što ljepše", dodao je.

Ni poraz od Slavije iz Praga nije mogao umanjiti veliko slavlje Hajdukovih navijača na stadionu i po splitskim ulicama i trgovima, koji su velikom feštom čestitali voljenome klubu 100. rođendan.

Fantastičan, neviđen ugođaj stvoren je na Poljudu uoči, tijekom i nakon prijateljske utakmice Splitsana i Slavije iz Praga. Oko 40.000 navijača došlo je čestitati rođendan voljenome klubu, a bogati slavljenički program nastavljen je koncertom na rivi.

Posebna priča su Hajdukovi navijači, koji su tijekom subote i nedjelje od Splita i Dalmacije napravili doslovce najveću rođendansku tortu na svijetu, a svječice su bile golemi vatrometi i bakljade od Zadra do Dubrovnika.

Dan za pamćenje u Splitu! ■

Jedinstven prizor priredili su navijači Hajduka iz Dubrovnika koji su bakljama osvijetlili stare gradske zidine

ENG Hajduk Football Club of Split staged a spectacular celebration of its 100th anniversary this February 12 and 13 including the participation of fans from around the world.

Četiri desetljeća neumornog pomaganja

Akcija po kojoj je Mirko postao nadaleko poznat bila je njegov projekt kumstva za djecu poginulih branitelja. Od 1992. do 2000. godine pronašao je 'kumove' za 65 djece koji su mjesečno plaćali 50 njemačkih maraka za svoje štićenike

Supružnici Vidačković s predstavnicima Zrinskog Ervinom Bojovićem i Damirom Klobučarom

Napisao: **Hrvoje Salopek** Snimke: **Obit. zbirka**

Kad se u povodu nečijeg ispraćaja u mirovinu služi svečana sveta misa i organizira prigodno slavlje kojem uz 150 uzvanika nazoči i hrvatski generalni konzul, onda je očito riječ o važnoj osobi iz našeg iseljenništva. I uistinu, slavljenika Mirka Vidačkovića hrvatska zajednica šire stuttgartske regije, a posebice Waiblingen, dobro pozna dugi niz godina u iznimno pozitivnom svjetlu. No, kako i ne bi kad je proteklih četiri desetljeća svoj život kao

Generalni konzul Ante Cicvarić uručuje Mirku plaketu HNS-a

socijalni radnik Caritasa posvetio brizi za našeg čovjeka u tuđini, ponajprije za onoga običnoga 'gastarbajtera' kojeg su gospodarske i političke prilike natjerale na odlazak u Njemačku.

Mirko Vidačković rođen je 1946. u selu Bijeloj kraj Konjica u sjevernoj Hercegovini. Nakon osnovne škole pohađa Franjevačku klasičnu gimnaziju u Viskom i Dubrovniku. Htio je nastaviti i visokoškolsko obrazovanje, no tada vlasti u BiH i Hrvatskoj nisu priznavale katoličke srednje škole. Odlazi na odsluženje vojnog roka u Sloveniju, gdje je zbog svoje naobrazbe imao nadimak 'pop'.

ODLAZAK U NJEMAČKU 1968.

Kako je njegova obitelj prilično oskudno živjela, odlazi nakon vojske 1968. rođaku u Njemačku, koji mu je dogovorio sezonski posao tijekom ljetnih mjeseci kako bi nešto zaradio. Radi u tvrtki Wiezemann u Bad-Cannstattu kraj Stuttgarta kao laborant. Nakon nekoliko mjeseci privremenog boravka, Mirkov boravak u Wiezemannu produljio se na dvije godine. "To su bile godine silnog uzleta njemačkoga gospodarstva. Posao se mogao naći gotovo svugdje. Vrlo brzo sam dobio boravak u Njemačkoj", priča nam Mirko, koji je uz rad pohađao i tečaj njemačkog jezika. Uz posao, u iseljeničkom životu velika potpora bila mu je crkva. "Tada smo se okupljali u crkvi *Heilige Geist* u Stuttgartu, a misiju je vodio pokojni dr. Metod Kelava, emigrant iz Argentine." Kaže i kako je bio aktivan u župi, pjevao je u crkvenom zboru i plesao folklor.

Mladoga, svestranoga i marljivog župljanina uočio je i fra Rafo Begić, novoimenovani voditelj Hrvatske katoličke misije Stuttgart. "Tad je katolička crkva u Njemačkoj, suočena s velikim priljevom gastarbajtera, odlučila postaviti na noge učinkovitu socijalnu skrb za doseljenike koji su se suočavali s mnogobrojnim teškoćama. Fra Rafo je bio zadužen da se u tom pogledu brine za Hrvate na području biskupije Rottenburg-Stuttgart. Upitao me jesam li zainteresiran da se zaposlim kao socijalni radnik. Bez dvoumljenja sam prihvatio taj izazovan poziv."

Obitelj
Vidačković u
svom domu u
Waiblingenu,
Božić 1986.

Tako Mirko napušta tvrtku Wiezemann i počinje raditi 1. siječnja 1971. kao pastoralni suradnik i socijalni radnik hrvatske katoličke misije u Aalenu, 70-ak kilometara istočno od Stuttgarta. Nakon pola godine premješten je u Waiblingen, grad od oko 50.000 stanovnika koji se nalazi u istočnome stuttgartskom predgrađu. Tada još nije slutio da će ondje za 40 godina dočekati zasluženu mirovinu.

PONOSNI MAMA I TATA VIDAČKOVIĆ

"U Waiblingenu je vrvjelo od doseljenih radnika koji su ondje našli svoj novi dom. Područje mog djelokruga bilo je 40-ak

kilometara ukруг, na kojem je živjelo oko 3.500 Hrvata", govori Mirko i dodaje kako su naši ljudi pretežno radili u građevinarstvu te u obližnjim pogonima Mercedesa, Boscha, Kletta i Stiela. Kao najizraženiju zavičajnu hrvatsku skupinu izdvaja doseljenike iz Imotske krajine, koji su među prvima, sredinom 60-ih, došli u Waiblingen i radili u građevinskim tvrtkama. "Samo u tvrtki Heck radilo je više od stotinu Imočana."

Godine 1973. oženio se u Konjicu svojom Stankom, koja je nakon svadbe s njim otišla živjeti u Njemačku. Stanka je prekinula studij strojarstva na Zagrebačkom sveučilištu, a u Njemačkoj je za-

Mlada obitelj
Vidačković
tijekom ljetnog odmora
u domovini, Split 1983.

Djeca – štićenici Mirkovog projekta
kumstava tijekom odmora u Njemačkoj,
snimljeni ispred Hrvatske katoličke
misije u Waiblingenu, 1997.

počela studirati teologiju. "Te 1973. postao sam socijalni radnik Caritasa jer je došlo do reorganizacije crkvene socijalne skrbi. Uz moj ured imali smo na raspolaganju stan, gdje smo supruga i ja živjeli, a uskoro nam se pridružio i naš prvi sinčić Marijo." Mama i tata Vidačković su ponosni roditelji tri prekrasna, visokoobrazovana sina - spomenutog Marija (1973.) koji je ekonomist, Tomislava (1977.) koji je strojarški inženjer, i Krešimira (1980.) koji je elektroinženjer i ekonomist.

Kad nabraja sinove, Mirko u isti mah ponosno dodaje: "Sva trojica su oženjena, i to s Hrvatima! Snahe mi pokrivaju skoro cijelu Lijepu Našu. Marijeva žena Sandra je iz Jelse na Hvaru, Tomislavova Ljerka je iz Zagreba, a Krešimirova Antonija je iz Posušja. Marijo ima troje djece - Marka, Mateu i Mariju." Što drugo reći, nego - svaka čast tata i mama Vidačković!

No, vratimo se mladome socijalnom radniku Mirku iz 70-ih godina. Na pitanje s kojim se problemima suočavao u svom poslu, kaže: "Ljudi su tada često mijenjali zaposlenja pa je tu trebalo pomagati. Kad su u domovini gradili kuće, mnogi bi otišli na lažno bolovanje, što bi se uglavnom otkrilo. Bilo je tu otkaza, tužbi, žalbi... Zatim su česta pitanja bila o odgoju i školovanju djece. Kako bismo te i slične probleme lakše rješavali, organizirali smo tzv. obiteljske seminare (*Familienseminare*). Oni bi se obično održavali u biskupijskim domovima za odmor u okolici."

Treba reći da je Mirko 70-ih bio igrač i tajnik stuttgartskog Dinama, a 1975. položio je ispit za nogometnog suca i trenera. Od 1973. godine priznati je i sudski tumač za hrvatski jezik.

Na pitanje je li ikad imao problema s jugoslavenskim vlastima s obzirom na svoje djelovanje i angažman, kaže da nije. Međutim, napominje: "Svaki put kad sam prelazio jugoslavensku granicu, sjetio sam se tragičnog slučaja, kolege Mirka Pehara, socijalnog radnika iz Offenburga. Njemu je na granici oduzeta putovnica, uhićen je i osuđen zbog 'neprijateljske djelatnosti' na 13 godina zatvora, koje je u cjelini odrobijao u zloglasnoj Zenici. Razumljivo da sam uvijek osjećao nelagodu na graničnom prijelazu."

PREDSJEDNIK HKŠD-A 'ZRINSKI'

Od 1982. počinje djelovati samostalna hrvatska katolička misija u Waiblingenu koju vodi fra Ivan Čupić. Do tada je dušobrižništvo ondje imala misija iz Stuttgarta. Od 1974. u misiji radi kao pastoralna suradnica i referentica supruga Stanka, koja je u međuvremenu diplomirala teologiju. Pet godina kasnije (1987.) u Waiblingenu se osniva prva hrvatska udruga - Hrvatsko kulturno i športsko društvo 'Zrinski'. "Društvo 'Zrinski' osnovali su župljani koji su svoju djecu doveli u misiju na vjeronauk. Ondje smo se upoznali i počeli osmišljavati naš društveni život - kulturni i športski. Počeli smo s kuglanjem i tako je nastao 'Zrinski'", priča nam Mirko, koji je od početka na čelu te hrvatske udruge. "Zrinski"

Mirko u svom uredu u Caritasu

se iz maloga Waiblingena sa svojih pet ograna (kuglači, nogometaši, košarkaši, balote i folklor) uskoro uzdigao među najuspješnije hrvatske udruge u Europi. Nogometaši 'Zrinskog' su jedini igrali u uglednoj *Landesligi*, kuglači u 3. njemačkoj ligi, košarkaši igraju u *Oberligi*, što nije uspjela ni jedna hrvatska košarkaška momčad Njemačke.

Uz sve poslovne, crkvene, športske i kulturne aktivnosti Mirko je našao vremena i da završi fakultet. Naime, u sklopu profesionalnog usavršavanja socijalnih radnika ponuđena mu je mogućnost da pohađa Visoku školu za socijalne radnike u Kölnu, koju kao izvanredni studij upisuje 1986., a 1990. završava.

Godinu dana poslije u Caritasu ima iz dana u dan sve više posla. Hrvatska je napadnuta, započinje Domovinski rat - pristižu prve izbjeglice, treba ih zbrinuti. Prikuplja se i šalje humanitarna pomoć. "Kad je nakon Hrvatske rat počeo i u BiH, na području misije Waiblingen bilo je smješteno oko pet tisuća hrvatskih izbjeglica, koji su uglavnom bili zbrinuti privatno kod rodbine. Čak je u jednoj dvosobnoj kući živjelo 18-ero ljudi. Većina izbjeglica se nakon završetka rata vratila u domovinu, '96. su se vratile izbjeglice iz Hrvatske, a '98. iz BiH."

DIRLJIV SUSRET SA ŠTIĆENICIMA

Mirko je naravno bio uključen u prikupljanje i slanje humanitarne pomoći, koja se u organizaciji misije i Caritasa konvojima odvozila u domovinu. No, akcija po kojoj je Mirko postao nadale-

Ljubuški: Mirko predaje paket pomoći udovici iz Konjice (1996.)

ko poznat bila je njegov projekt kumstva za djecu poginulih branitelja. Od 1992. do 2000. godine pronašao je 'kumove' za 65-ero djece koji su mjesečno plaćali 50 njemačkih maraka za svoje štíćenike. Novac je bio isplaćivan preko fonda Međugorje. Dva puta godišnje Mirko se sastajao s roditeljima djece u pratnji šefa Caritasa Waiblingena kako bi se uvjerio da novac uistinu stiže na pravo mjesto. "Posebno dirljiv bio je susret kumova sa svojim štíćenicima u srpnju 1997. kad je 45-ero djece iz BiH i Hrvatske ljetovalo tri tjedna u Caritasovu odmaralištu Ebersberg kraj Waiblingena. Sljedeće ljeto smo organizirali i financirali trodnevni odmor djece u odmaralištu na otoku Visu."

Hvala Bogu, rat je već odavno iza nas. Pitamo Mirka kako vidi danas hrvatsku zajednicu u Njemačkoj. "Znate, danas se u Njemačkoj vodi živa diskusija o integraciji stranaca u njemačko društvo. Za Hrvate se, bez dvojbe, može reći da su u tom pogledu najintegriranija zajednica." Kakvo je znanje hrvatskog jezika? "Na žalost, djeca i mladi slabo znaju naš jezik. Mnogi ga uopće ne govore. Ja, na primjer, sa svojom djecom nisam nikad progovorio niti jednu riječ na njemačkom. Međutim, mnogi naši ljudi, iako ni sami nisu dobro znali njemački, sa svojom djecom su u kući govorili njemački misleći kako će im tako olakšati prilagodbu na njemačko društvo. No, njemački jezik djeca ionako nauče u vrtiću i školi, a hrvatski nemaju gdje naučiti nego od svojih roditelja", priča nam Mirko i ujedno ističe kako stalno opada broj djece koja pohađaju hrvatsku dopunsku nastavu. "Godine 1991. imali smo 270-ero djece, a danas ih je samo stotinjak u dopunskoj nastavi u Waiblingenu."

Prijatelji i zaljubljenici u nogomet: fra Marinko Vukman i Mirko

Sinovi nastavljaju očevim nogometnim stopama – Mirko sa Krešimirom i Tomislavom u dresu Zrinskog iz Waiblingena

'ZAHVALAN SAM BOGU'

Naš razgovor s čovjekom koji je tijekom svoje 40-godišnje službe kao socijalni radnik imao više od 40.000 klijenata, kojima je dao barem savjet ili pomoć, bliži se kraju. "Zahvalan sam Bogu da sam bio zdrav i da sam imao prilike obavljati taj posao, da sam mnogima mogao pomoći." Nameće se pitanje kako će tako iznimno aktivan čovjek provoditi svoje umirovljeničke dane. "Bez brige, neće mi biti dosadno. Ja ću, naravno, i dalje pomagati u Caritasu. U misiji sam čitač i djelatnik pričesti, u 'Zrinskom' sam predsjednik. Tu su naši sinovi i njihove obitelji, unučad. Supruga i ja ostat ćemo živjeti u Waiblingenu. No, sad ću imati prilike češće boraviti u domovini, pogotovo u Zagrebu gdje imamo stan."

Svečanom svetom misom u crkvi svetog Ante u Waiblingenu, koju su pred-

Odlikovanja Mirka Vidačkovića: srebrna i zlatna značka njemačkog Caritasa; počasna značka Vlade pokrajine Baden-Württemberg za razvoj športa, plaketa Württemberskoga nogometnog saveza (WfV); zlatna plaketa Hrvatskoga nogometnog saveza.

vodili hrvatski svećenici Jure Zebić, Ivan Škopljanac-Maćina i Nijemci Franz Klapenecker i Ulrich Klos, dekan, ispraćen je Mirko Vidačković u zasluženu mirovinu. Oko 150 prijatelja, uzvanika, rođaka te kolegica i kolega nastavilo je slavlje u župnoj dvorani, na kojemu je nazočio i generalni konzul RH u Stuttgartu Ante Cicvarić, koji je u ime HNS-a iz Zagreba uručio slavljeniku zlatnu plaketu. Dirljivi govori i zahvalnost potvrđuju velika djela i ljudske kvalitete našeg sugovornika. ■

Obitelj Vidačković tijekom svete mise povodom Mirkovog ispraćaja u mirovinu

ENG After forty years of work at the Caritas centre in Waiblingen, a town near Stuttgart, social worker Mirko Vidačković was given a festive goodbye as he enters retirement. We bring his fascinating life story.

Mjesečnik za Hrvate u Njemačkoj, Švicarskoj i Austriji

NJEMAČKA - Iseljena Hrvatska dobila je odnedavno još jedan informativni list koji piše isključivo o problematici i životu iseljene Hrvatske, mjesečnik za iseljene Hrvate CroExpress koji se može čitati i na adresi: www.cro-express.com. To je nekomercijalni list, izlazi u 10.000 primjeka mjesečno, a stiže na adrese hrvatskih konzularnih predstavništava, hrvatskih katoličkih misija i značajnih hrvatskih udruga, odnosno na 130 različitih adresa u Njemačkoj, Austriji, Švicarskoj i Nizozemskoj. List se tiska u boji na 48 stranica, u formatu 235 x 315 mm. Uredništvo se

nalazi u Hannoveru, Isernhagener Str. 6, 30 161 Hannover. Glavna i odgovorna urednica je Marina Stojak, tel.: (0049) 0511 – 336 4687, fax (0049) 0511 – 353 01 78 ili marinastojak@gmail.com. List CroExpress osnovan je u prosincu 2009. kada se sastala grupa hrvatskih i njemačkih novinara kako bi

mački građani imali uvid u život svojih hrvatskih sugrađana. Cilj lista je potpomagati održavanje hrvatskog jezika, stare hrvatske kulture i tradicije. List je besplatan i financira se od priloga sponzora i malih oglasa. Tiska se svaki mjesec i ima spektar zanimljivih tema. CroExpress je preživio prvu godinu. Pitanje je koja mu je sudbina namijenjena i koliko starost može očekivati. Prema našoj prosudbi, ovo je kvalitetno glasilo koje zaslužuje pozornost iseljene i domovinske Hrvatske. (www.svrd.de)

izradili koncept jednoga novog lista koji izvještava o aktivnostima Hrvata u Saveznoj Republici Njemačkoj. Za sada je tiskan na hrvatskom jeziku, ali se planira dvojezični tisak kako bi i nje-

Hrvati Lime u čast sv. Vlahe

PERU - I ove godine Hrvati Perua iz Hrvatske udruge Dubrovnik pozvali su u petak 4. veljače svoje članove i prijatelje na tradicionalnu feštu u čast sv. Vlahu (*Fiesta en honor a San Blas*). Proslava se već tradicionalno održava u Klubu Dubrovnik u Limi. Prvo je, kao što je uobičajeno, oko osam sati na večer u crkvi sv. Antuna Padovanskog, ispred kluba Dubrovnik, održana sv. misa. Misu su slavili apostolski nuncij u Peruu Bruno Mesaro, biskupski vikar za Hrvate u Peruu i Južnoj Americi mons. Drago Balvanović, uz nazočnost mons. Sal-

vadora Pineiroa, a misnom slavlju je, uz mnoge Hrvatice i Hrvate, nazočila i Vesna Terzić, veleposlanica Republike Hrvatske u Čileu i Peruu.

Poslije sv. mise u klubu je priređeno slavlje. Gordan Lasković i Mateja Siketić iz Zagrebačkoga folklornog ansambla ZFA prikazali su nam lijepi ples zvan "Marijana". Nakon večere otvoren je plesni podij, a svirao je sastav *Orquesta Fallo Munoz*, čiji članovi nisu Hrvati, ali su izvrsno pjevali i svirali dalmatinske skladbe, što je oduševilo sve prisutne, a bilo je oko 250 posjetitelja. (Mirko Lissa Vodanović)

Njegovanje hrvatske tradicijske kulture u Kanadi

Hrvatski korijeni nastupili su na 14. odraslome tamburaškom festivalu HBZ-a i Kanadsko-hrvatskome folklornom festivalu, kao i na svim ljetnim festivalima "Zvucima tamburice" u St. Thomasu/Londonu

Napisao: **Franjo Bertović** Snimio: **Ivica Cindrić**

Nedavno je Folklorni ansambl "Hrvatski korijeni", odsjeka 530 Hrvatske bratske zajednice iz St. Thomasa, proslavio 15 godina plodonosnog rada u kanadskom Ontariju. U kratkome povijesnom osvrtu ravnatelj ansambla i predsjednik odsjeka Franjo Bertović istaknuo je daleku 1996. godinu i sastanak nekoliko aktivista i ljubitelja hrvatske kulturne baštine koji su odlučno pokrenuli ovu kulturnu udrugu. Od samog početka nije bilo dvojbi o pravcima kretanja i zadaćama ansambla. Mnogi su u djelovanju ansambla uočili mogućnost učenja hrvatskih kola, pjesama i pučkih običaja te uvidjeli obvezu njegovanja, čuvanja i prenošenja toga bogatoga kulturnog blaga na nove naraštaje i kanadske prijatelje. Hrvatski korijeni nastupili su na 14. odraslome tamburaškom festivalu HBZ-a i Kanadsko-hrvatskome folklornom festivalu, na svim ljetnim festivalima "Zvucima tamburice" u St. Thomasu/Londonu, na raznim priredbama župe sv. Leopolda Mandića u Londonu, i drugim kulturnim skupovima u Ontariju, Michigenu i Pennsylvaniji. Ansambl posjeduje autentične narodne nošnje iz Ogulina, Like, Slavonije, Međimurja i Splita. Posebno je aktivna dramska sekcija koja je izvela nekoliko igrokaza vezanih uz život na selu, kao što su: Prosidba djevojke, Ode kofan ode ruho, Svadba, Perušanje kukuruza, Čihanje perja, Okopavanje vinograda i Kosidba. Sve te izvedbe popularne su u našem iseljeništvu i prava su poslastica za gledatelje.

S proslave 15 godina plodonosnog rada FA "Hrvatski korijeni"

Proslava je održana u sklopu 13. godišnjeg koncerta koji se održava od 1998. godine, i to krajem siječnja ili početkom veljače. Gosti na ovom koncertu su bili pjevački zbor *CroArte Chorale* iz Toronta pod ravnanjem Betty Kovač i Tamburaški zbor "Zlatni pajdaši" crkve sv. Križa iz Hamiltona s glazbenim direktorom Michaelom Šavorom. Na početku, poslije intoniranja kanadske i hrvatske himne, izvedena je drama "Gatarica Jana" za koju je riječi i scenarij napisala Marica Macan. Ona se brine i o podučavanju kola i pjesama te o koreografiji Hrvatskih korijena. Ova tri kulturno-umjetnička društva povezana su višegodišnjim vezama i suradnjom tako da su pripremili poseban program za ovu svečanost u kojoj su svi uživali i pljeskom ih nagradili. Sve je izvedeno na profesionalnoj razini te na temelju naše kulturne baštine.

Mnogobrojni pjevački zbor *CroArte* pod vodstvom Betty Kovač i Željka Sorića 'prošetao' se diljem Hrvatske i izveo mnoge lijepe melodije u višeglasnome zbornom izvođenju, a Zlatni pajdaši izveli su svoj dio uz milozvučnu tamburicu. Domaćini, Hrvatski korijeni, u završnici koncerta izveli su splet kola i pjesama iz Hrvatskog zagorja i Moslavine.

Proslavi i koncertnoj priredbi, između ostalih, nazočili su: župnik hrvatske crkve sv. Leopolda Mandića u Londonu fra Jozo Čuić i mnogobrojni predstavnici raznih odsjeka HBZ-a. Za ples i razonodu svirao je VIS Zvuci Hrvatske iz Londona. ■

Voditelji grupa u Londonu

ENG The *Hrvatski korijeni* (Croatian Roots) folklore ensemble of Croatian Fraternal Union Lodge 530 of St. Thomas in the Canadian province of Ontario recently celebrated its 15 anniversary.

Povratak u jezik pređa kao u uterus sazdan od sjećanja

“Na makedonskom jeziku sam stvarala i još uvijek stvaram, kako književni kritičari pišu ‘moćne stihove’. Paralelno i stalno materinski hrvatski jezik živi u mojoj svijesti, s ponosom ga nosim i negujem u svome srcu”

Promocija knjige "Vrijeme koje više nije moje" u DHK, Zagreb: Denis Derk, Đuro Vidmarović, Ljerka Totch Naumova i Vesna Kukavica

uz vlastiti životopis, našla sam se u Makedoniji. Pisanje poezije bilo je jedno lijepo stvaranje stihova kao slika koje žele razglasiti prostor i vrijeme odnosno odaslati svoju poruku te pokazati istinito lice života ili mogućnosti sreće. Nakon nekoliko vrijednih knjiga stihova na makedonskom jeziku, primljena sam u Društvo makedonskih književnika na prijedlog velikana makedonske književnosti Blaže Koneskoga. Pjesme su mi prevedene na engleski, francuski, talijanski, rumunjski, turski, vlaški i albanski jezik.

Nastupila sam kao makedonska pjesnikinja na mnogobrojnim književnim manifestacijama u zemlji i inozemstvu. Dobitnica sam uglednih nagrada za poeziju. Ponosna sam što sam uvrštena u projekt Vlade Republike Makedonije: "130 toma makedonske književnosti", u knjizi *Suvremena makedonska poezija*.

Paralelno sam stvarala stihove na materinskome jeziku i slala ih u hrvatska glasila. Odgovora, međutim, nije bilo. Ostala je tišina. Nisu čuli moju želju za potrebom pjesničkoga govora na jeziku kojih pradjedova. Godine su prolazile.

Razgovarao: Đuro Vidmarović

Makedonska Hrvatica Ljerka Totch Naumova nedavno je primljena u članstvo Društva hrvatskih književnika u koje je ušla kao priznana makedonska pjesnikinja, članica Društva makedonskih književnika. Rođena u Daruvaru, dočekala je životnu zrelost, usvojila jezik, društveni i kulturni ambijent druge domovine Makedonije u njezinu glavnome gradu Skoplju, gdje živi već nekoliko desetljeća.

Pisana riječ je njezina dugogodišnja ljubav, stvara godinama stihove u okrilju dvaju jezika i dvije književnosti, na makedonskom i hrvatskom jeziku. Njezin pjesnički profil sastoji se od 12 objavljenih zbirki pjesama na makedonskom jeziku i tri pjesničke zbirke na hrvatskom jeziku. Totch Naumova je ekonomska stručnjakinja. Završila je Ekonomski fakultet, postdiplomski studij, magistrira-

la na Ekonomskom fakultetu u Skoplju i postala magistrica ekonomskih znanosti. Specijalnost su joj poslovne financije i izrada planova za biznis. Dugogodišnji je predavač i koordinator mnogobrojnih znanstvenih projekata Vlade Republike Makedonije, Ekonomskog fakulteta u Skoplju i inozemnih fondacija. Autorica je oko 50 znanstvenih radova iz područja ekonomije, objavljenih u uglednoj znanstvenoj periodici. Majka je jednog sina, priznatoga akademskog slikara Dubravka Naumova koji živi i radi u Torontu, u Kanadi. Nedavni prijam u DHK bio je povod za razgovor s Ljerkom Totch Naumovom.

Gospođo Totch Naumova, opišite nam put koji ste prešli od etablirane makedonske poetese do ugledne hrvatske pjesnikinje. Zbog čega ste zamolili prijam u Društvo hrvatskih književnika?

- Moja vodilja u životu je: *Ništa nije nemoguće*. Stjecajem okolnosti vezanih

Večeri hrvatske iseljeničke lirike u Zadru: Ljerka Totch Naumova, Nada Pupačić i Tomislav Marijan Bilosnić

Promocija knjige "Potisnute paralele" na Rešetaračkim pjesničkim susretima: Ivan De Villa, Lujo Medvidović, Ivan Slišurić i Ljerka Totch Naumova

Ostala sam vjerna tom stvaralaštvu budući da je moja emotivna prtljaga plod duhovnoga tapkanja koje se ne može podijeliti, već samo potiče na novo rađanje stihova. Vjerujem kako nam život daje upravo onoliko koliko od njega očekujemo. To traganje iskaza na hrvatskome jeziku dovelo me je u predivno slavonsko selo Rešetare, gdje sam prvi put pročitala moje hrvatske pjesme. Osjetila sam neobjašnjivu radost, raširene ruke prijateljstva i tada, na oproštajnoj pjesničkoj večeri uz kutjevačku graševinu i domaći kulen, sramežljivo sam povjerila gospođi Diani Mašali Perković iz Matice hrvatskih iseljenika kako bih silno željela objaviti svoje pjesme. I tako je sve krenulo. Moje dugogodišnje "kucanje" na vrata hrvatskoga pjesništva začuo je istaknuti književnik i književni kritičar Đuro Vidmarović i poželio dobrodošlicu u matičnu sredinu. Velikom potporom gospodina Vidmarovića i HMI-ja objavljena je moja prva knjiga na hrvatskome jeziku, naslovljena *Vrijeme koje više nije moje*, a promocija je održana u Društvu hrvatskih književnika.

U književnost matičnoga naroda probijala sam kroz "mala vrata", skromno i samozatajno, preko Rešetaračkih susreta. Riječ je o atmosferi ove manifestacije koja na jedan način slavi "kraljicu umjetnosti" - poeziju. Ljubav prema poeziji, odnos prema njoj i potreba za njom događala se u vapaju izvandomovinskih pjesnika, u prešućenoj šutnji povratka hrvatskome jeziku. Ovi čuvari pjesništva, među kojima želim spomenuti pred-

sjednika KLD "Rešetari" Ivana De Villu i književnika mr. sc. Ivana Slišurića, dali su potporu mojemu pjesničkom stvaralaštvu i uz potporu HMI-ja objavili zbirke pjesama: *Potisnute paralele* i *Između dvojbi*. Kontakt s hrvatskim književnicima na književnim susretima u Rovinju, kao i na Večerima hrvatske iseljeničke lirike u Zadru, bili su još snažniji emotivni poticaj za moj povratak etničkim korijenima. Upravo taj osjećaj za produbljivanjem veza s rodnom Hrvatskom, hrvatskim književnicima i ujedno ohrabrena objavljenim kritikama o mojim knjigama koje su napisali istaknuti književnici: Sead Begović, mr. sc. Ivan Slišurić, Đuro Vidmarović, Lujo Medvidović, Tomislav Marijan Bilosnić i drugi, vodio je želju

za prijemom u članstvo DHK.

Ponekad razmišljam da za taj prijam nije bila potrebna molba, već službeni kontakt dviju književničkih udruga.

Što je za Vas hrvatstvo odnosno kako Vi kao osoba iz dijaspore određujete svoj etnički identifikacijski kod?

- Razapetost između prošlog i sadašnjeg, između odrastanja u zavičaju i životne zrelosti u tuđini, transponirana je u pjesnički svijet kao suprotnost između tame i svjetlosti, između svitanja života i iščeznuća.

Dakako, čovjek je, pogotovo umjetnik, zastajao pred tajnom i čudom postojanja, s hrpom nepovratnih sjećanja.

Otrgnutost je dvostruka - od zavičaja i od naroda kojemu pjesnik pripada - pa je raspolovljenost stoga dvostruka: žal za djetinjstvom za koje J. P. Sartre kaže: "Čovjeka ne određuju njegovo ponašanje niti ponos; presudno je djetinjstvo."

Taj žal za djetinjstvom je prirodno stanje koje istovremeno slama i obožava kompleks dijaspore, kao polovica nečeg što je vječno nedovršeno. Što je sranje sa životom u zemlji gdje je čovjek našao novi dom? Gdje je stekao obitelj, usvojio novi jezik, upoznao društveni i kulturni ambijent. U duhovnom obzoru iseljenika iskravajaju slike vremena koje je prošlo i što je snažnije srastanje s novim životom i novom sredinom, to je dublja nostalgija i žudnja za starim krajem, korijenima, matičnim narodom, materinskim jezikom - identitetom hr-

vatstva, jednostavno rečeno za onim bitnim - vlastitim etničkim i identifikacijskim kodom.

Što preostaje pjesniku u dijaspori? Da namata oko sebe magičnu povezanost sačuvanih sjećanja i sadašnjost - trenutačni bijeg u svijet rasute svjetlosti s kojim se pjesnik nužno spaja iako njime nikada ne postaje jedno, već samo nagovještaj tajnovite šutnje. Da se upita: "Gdje je moje mjesto?" Odgovor bježi nekuda predaleko - drama otrgnutosti.

Kako se kao književnica krećete između makedonskog i hrvatskog jezika?

- Slijedim put mnogih hrvatskih pjesnika koji su stvarali i pjevali na nekoliko jezika. Ubrajam me u bilingvalne pjesnikinje. Prošla sam jezičnu edukaciju, ovladala makedonskim jezikom, prema kome se odnosim s velikim poštovanjem i na kojem sam stvarala i još uvijek stvaram, kako književni kritičari pišu 'moćne stihove'. Upravo je u tišku najnovija zbirka pjesama naslovljena *Kroz vjehor vjetra živi čovjek (Niz viežot na veterot živee čovekot)*, financirana sredstvima Ministarstva kulture RM. Paralelno i stalno materinski jezik živi u mojoj svijesti, s ponosom ga nosim i njegujem u svome srcu.

Gospođa Naumova, nakon što ste postali članica DHK, od Vas smijemo očekivati da pridonesete upoznavanju makedonske kulturne javnosti s hrvatskom književnošću. Bila bi to uloga mosta o kojem govore političari...

- Zajednica Hrvata u Republici Makedoniji je most između dvije prijateljske države - Hrvatske i Makedonije. Odbor za kulturu, u kojemu sam jedan od članova, odgovorna za Literarnu sekciju, organizirao je mnogobrojne kulturne projekte: izložbe, koncerte, nakladu knjiga, književne večeri i posebno se trudi prezentirati makedonske umjetnike u Hrvatskoj, a u Makedoniji hrvatske umjetnike. Kao članica Nadzornog odbora Direkcije za kulturu i umjetnost trudim se organizirati kulturne manifestacije hrvatskih umjetnika na tradicionalnoj kulturnoj manifestaciji "Skopsko ljeto", a ponekad i na festivalu "Ohridsko ljeto". Suradnica sam nekih književnih glasila u Makedoniji. Uspjela sam rea-

Susret u Društvu makedonskih književnika: Ljerka Totch Naumova, dr. Vele Smilevski, predsjednik Skupa DMK, Diana Mašala Perković, HMI, Rade Siljan, predsjednik DMK, Blagoja Ivanov, književnik i Đuro Vidmarović

lizirati književnu razmjenu između časopisa "Mogućnosti" iz Splita i "Suvremenosti" ("Suvremenost") iz Skoplja. Napravila sam izbor i hrvatski prijevod deset makedonskih književnika koji su objavljeni u Hrvatskoj, a kao razmjena u glasilu "Suvremenost" objavila sam prijevode hrvatskih književnika na makedonski jezik.

Na obostrano zadovoljstvo potpisan je Program kulturne suradnje između Hrvatske i Makedonije 2009. - 2011. Program će ojačati suradnju dviju država u svim segmentima kulture te pridonijeti boljem povezivanju kulturnih institucija. Kulturna suradnja najvećim dijelom će teći razmjenom kulturnih manifestacija, kao što su likovne izložbe, glazbeni koncerti, prijevodi knjiga, kazališna gostovanja i sl. Posebna pozornost posvećivat će se i kulturnim potrebama hrvatske i makedonske manjine.

Osobno mislim kako se razmjena književnih društava Hrvatske i Makedonije treba poboljšati. Potpisan je Protokol o suradnji. Nešto se događa, neki prijevodi, neke manifestacije, no potrebna je bogatija i intenzivnija suradnja. Sigurno da u makedonskom društvu postoji volja, a postoje i mogućnosti. Sada, već kao članica dvaju društava, spremam Program suradnje koji ću prezentirati

na Predsjedništvu u Skoplju i, razumije se, kao i do sada trudit ću se biti most između književnoga stvaralaštva meni dragih država, Hrvatske i Makedonije.

Poznata makedonska narodna pjesma ima stih: "Prokleta da je Australija..."; a bosanska: "Svaka tuđa zemlja, tuga je golema..." Je li za Vas Makedonija tuđa zemlja ili domovina?

- Smatram kako je najvažniji ključ za uspjeh u životu osobna inicijativa. Čovjek sam stvara svoje šanse i uvijek treba biti pripremljen da ih iskoristi i korača životnim putanjama koje sam odabere. Moja osobna sudbina, usud ili odabir, kako god već ocijenila moj život, bila je Makedonija, lijepa i gostoljubiva zemlja, zemlja u kojoj već desetljećima živim, zemlja u kojoj sam ostvarila profesionalnu i umjetničku karijeru, zemlja kojoj sam poklonila najljepše godine života, zapravo cijeli svoj život, ovdje su moji prijatelji, suradnici, moja svakidašnjica i najvažnije, ovdje je moj topli dom.

Razmišljam često o nezaboravnim žilavim etničkim korijenima i vraćam sjećanja i stavljam kao nazivnik vlastitoga poetskoga iskaza: "Protjerani mimohod godina / raznježi pukotinu / kroz koju mogu zaviriti." ■

ENG Macedonian Croatian Ljerka Totch Naumov was recently inducted to the Croatian Writers' Society as a recognised Macedonia poet and a member of the Macedonian Writers' Association.

‘Vila bana zvala priko Vrana’

Uzevši u ruke ovu knjigu čitatelj će odmah prepoznati koliko je upornosti, vremena, istraživačke znatiželje, zanesenosti i napose ljubavi prema hrvatskome narodu u BiH trebalo autorima kako bi iznjedrili u ovim teškim vremenima i donijeli pred lice javnosti ovo iznimno djelo

HKUD 'Sitan tanac' – Šuica, okolica Tomislavgrada

Napisala: **Srebrenka Šeravić**

Početak veljače ove godine predstavljena je u Hrvatskoj matici iseljenika prva i za sada jedina reprezentativna monografija o tradicijskoj odjeći, pjesmama i plesovima Hrvata u Bosni i Hercegovini pod nazivom *Vila bana zvala priko Vrana*, koju potpisuju

dvojica vrsnih autora, karmelićanin o. Zvonko Martić i ugledni hrvatski folklorist i istraživač prof. Vidoslav Bagur. Ova bogato opremljena i tvrdo ukoričena knjiga sadrži stručni tekst s cjelovitim prijevodom na engleski jezik, obilje prekrasnih fotografija hrvatskih bosansko-hercegovačkih folklornih skupina snimljenih u autentičnim krajolicima i, što je posebno važno, dva DVD-a na-

stala kao rezultat opsežnoga terenskog istraživanja i digitalnog bilježenja stvarnosti tradicijske kulture Hrvata u BiH. Nakladnik za Bosnu i Hercegovinu je Samostan – duhovni centar “Karmel sv. Ilije” na Buškom jezeru kraj Tomislavgrada, a za Hrvatsku Karmelska izdanja (KIZ) iz Zagreba i Hrvatska karmelska provincija sv. oca Josipa. Da je riječ o vrijednome stručnom pa i znanstve-

Kolo u Čatićima, okolica Kraljeve Sutjeske (središnja Bosna)

Hercegovački pastiri

nom djelu potvrđuju recenzenti dr. sc. Nevena Škrbić Alempijević, dr. sc. Tamara Karača Beljak, mr. sc. Joško Čaleta i prof. Branka Vidović.

POVIJESNI DOKUMENT JEDNOG VREMENA

Uzevši u ruke knjigu *Vila bana zvala priko Vrana* čitatelj će odmah prepoznati koliko je upornosti, vremena, istraživačke znatiželje, zanesenosti i napose ljubavi prema hrvatskome narodu u BiH trebalo autorima kako bi iznjedrili u ovim teškim vremenima i donijeli pred lice javnosti ovo iznimno djelo. Knjiga će svojim sadržajem i pristupom zadovoljiti očekivanja stručnjaka, folklornih skupina kao sudionika u projektu, ali i svih onih čitatelja kojima je u srcu hrvatska tradicijska kultura, posebice ona

nastala na tlu BiH. Ona je povijesni dokument jednog vremena, ali i razglednica koja nas upoznaje s ljudima, materijalnom baštinom i krajevima o kojima nedovoljno ili gotovo ništa ne znamo.

Vez na narodnoj nošnji iz okolice Grahova

O tradicijskoj kulturi Hrvata u BiH, o njezinoj slojevitosti i povijesnim mijenama, o utjecajima drugih kultura i naroda, o odjeći, pjesmama i plesovima, o njihovom utjecaju na hrvatski identitet, o raznolikostima tradicije u sklopu istoga narodnog korpusa do sada je bilo premalo rečeno, istraženo i zapisano. Monografija *Vila bana zvala priko Vrana* nudi nam cjelovit pristup građi, svim lokalitetima gdje djeluju hrvatske folklorne skupine u BiH, uz obilje informacija i preglednost sadržaja. Dvojica neumornih putnika i istraživača, karmelićanin o. Zvonko Martić i Vidoslav Bagur, zabilježili su svojim perom, kamerom i fotoaparatom današnji trenutak, sadašnje stanje hrvatskih folklornih skupina na prostoru cijele BiH, vodeći računa o tome da se svaka grupa i pojedinac

HKUD 'Napredak, Uskoplje

Pomilačje, okolica Jajca

KUD 'Vladimir Nazor' – Prud, okolica Bosanskog Šamca (Posavina)

predstave u svojoj autentičnosti, pazeći na svaki detalj istinske i izvorne nošnje, plesa i pjesme. Unatoč ne tako davnim ratnim događajima na području BiH, egzodusu i stradanju hrvatskoga naroda

na tim prostorima te prisilnom iseljavanju, ipak je puno toga ostalo sačuvano, posebice tradicijska odjeća. Prednost je svakako i u činjenici da je hrvatsko sesosko stanovništvo u BiH iznimno dugo, čak do polovice 20. stoljeća, nosilo tradicijsku odjeću u svakidašnjem životu pa se uz još žive svjedoke toga vremena može pronaći i dovoljno autentične građe, materijalne i nematerijalne tradicijske kulture.

O. ZVONKO MARTIĆ I PROF. VIDOSLAV BAGUR

Autor teksta o. Zvonko Martić s posebnom pažnjom analizira sadašnje stanje hrvatskih folklornih grupa u BiH, te kao vrstan poznavatelj upozorava na probleme i mogućnosti rješavanja, iznosi svoja osobna iskustva s terena i primjere, kako

Knjigu u BiH možete naručiti u Karmelu sv. Ilije na Buškom jezeru: www.zidine.karmel.hr, o. Zvonko Martić, e-mail: zvonkoocd@gmail.com, tel. +387 34 205 871. U Hrvatskoj se knjiga naručuje na e-mail: kiz.distribucija@karmel.hr ili na fax Karmela u Brezovici: 01/65 38 621, odnosno na telefon 01/65 37 140. Također se može nabaviti u glavnim katoličkim i drugim knjižarama u središtu Zagreba i diljem Hrvatske.

Djevojke iz sela Husino kod Tuzle

loše tako i one pozitivne, te navodi uzroke i razloge. Pažljivi čitatelj pronaći će u tekstu mnoge odgovore na svoja pitanja i dvojbe vezane uz folklor Hrvata u BiH, a fotografije i videoisječci na oba DVD-a dodatno će mu pomoći pri snalaženju u neizmjernom bogatstvu sadržaja i oblika hrvatske folklorne tradicije u BiH. Preporučujemo vam monografiju *Vila bana zvala priko Vrana* jer će to vrijedno i ekskluzivno djelo zaokupiti pažnju svakoga tko u svome srcu ima ljubavi prema hrvatskome narodu, njegovoj tradicijskoj kulturi, povijesti i naslijeđu te prelijepoj zemlji Bosni i Hercegovini. ■

Folklorši iz Neuma

ENG The CHF was host in early February to a presentation of what is currently the only show-piece monograph on the traditional garb, songs and dances of the Croatians of Bosnia-Herzegovina by authors Father Zvonko Martić and folklorist Vidoslav Bagur.

Hrvatska matica iseljenika

Sveučilište u Zagrebu

Sveučilišni računski centar Srce

HIT-1

e-learning course of Croatian as a second and foreign language

March 21, 2011 – June 24, 2011

The University of Zagreb, the Croatian Heritage Foundation & the University Computing Centre offer an e-learning course of the Croatian language at the beginner level. The course is aimed at people with no previous knowledge of Croatian, or with very basic knowledge of the language.

Program

The proposed course is a form of distance learning; more precisely, it is e-learning through a learning management system (LMS), which includes a minimum of 30 teaching hours with a language instructor. The course is not offered in a form of a software for individual and independent use, and the teaching materials are not available after finishing the course. The course is based on the LMS Moodle, therefore it is required that the course participants have basic computer skills.

The e-learning course comprises of 8 units which are expected to be finished in 14 weeks. The participants have two weeks to complete the main units (Unit 2-7), while Unit 1 and Unit 8 last one week each. Unit 1 is the introduction to the course and learning Croatian alphabet and Unit 8 consists of revision exercises and the final exam. Each unit ends with a short test that shows the learner's progress.

Participation

In order to finish the course successfully, it is necessary that the learners regularly spend time reading, writing and practicing the language by doing the activities and assignments using the program. The learners' activity at the e-course is the equivalent of student class attendance in a regular classroom, i.e. it is an important

part of the study process. Therefore, the participants who show no activity inside a unit within two weeks will be considered dropouts.

Although the learning process inside each unit within a two week period is independent and individual, i.e. the participants study at their own pace; it is required that the participants communicate with the instructor twice a week at a scheduled time (real-time communication online).

Structure of a single unit

Each unit comprises of texts that are aimed to develop communicative competence with a focus on basic grammatical structures. All important explanations are offered in Croatian, English and Spanish language. Each unit consists of:

- written and spoken version of a text
- vocabulary and grammar exercises
- pronunciation activities
- self-assessment activities
- interactive language activities
- homework assignments
- dictionary
- cultural information

Final exam

The final exam consists of two parts: a written and an oral section. The written section consists of communication questions, grammar and a short composition on a familiar topic. The oral section of the exam comprises of a prepared speech and an interview with the examination committee. The oral part of the exam will be taken by Skype or Webinar at a scheduled time.

Participants who pass the final exam will receive a Certificate of attendance and a Grade report from the University of Zagreb. Participants who fail any part of the final exam will receive only a confirmation of their participation.

Technical requirements

- basic IT skills
- computer with speakers/headphones, microphone
- web-camera
- Internet connection (broadband recommended)
- Current version of Internet Explorer® or Mozilla

Expenses

- Promotional academic fee: 400 €
- Expenses that participants make by using the Internet are not a part of the academic fee and should be covered by the participant

Registration

The participant is officially registered to the course when the University of Zagreb receives the academic fee. After the registration, the participant will receive the login password for the course by e-mail. One week after the final exam, the login password will not be valid any more.

Note: In the case of quitting the course at any time, the registration fee will not be refunded.

For all detailed information and application form, please contact ecroatian@gmail.com

Hercegovina se predstavila Sarajevu

"Ljepote Hercegovine želimo pokazati Bosni i time pridonijeti još boljem upoznavanju i razumijevanju ovih naših regija", istaknuo je profesor Božo Skoko

Sa promocije
u Sarajevu

Napisao: **Oliver Mikulić**

Sarajevska kulturna javnost tijekom veljače uživala je u prekrasnim motivima Hercegovine, čiji je autor jedan od najpoznatijih hrvatskih umjetničkih fotografa Ivo Pervan. Izložba "Hercegovina - zemlja svjetlosti" otvorena je 14. veljače u galeriji Bošnjačkog instituta – Fondaciji Adila Zulfikarpašića, a istodobno je promovirana i istoimena fotomonografija autora Ive Pervana, Bože Skoke i Borisa Ljubičića, koja je protekle godine postigla zavidan uspjeh i priznanja struke diljem svijeta. Ovaj nesvakidašnji događaj privukao je mnogobrojne uzvanike iz javnog i kulturnog života bosanskohercegovačkoga glavnoga grada, među kojima i visokog predstavnika Valentina Inzka, nekoliko diplomata uključujući i hrvatsku konzulicu Marijanu Mikulić, novoimenovanog direktora programa TV-postaje Al Jazeera Gorana Milića, nekoliko akademika i profesora te mnoge druge. Izložbu je otvorio federalni ministar turizma i okoliša Nevenko Herceg, a nazočnima su se, uz autora, obratili dr. sc. Božo Skoko, kao jedan od pokretača promocije Hercegovine i suautor fotomonografije te Nazif Hasanbegović, direktor agencije Platform CMC, koja je uz Millenium promociju iz Zagreba i Mostara i organizator izložbe.

"Nakon međunarodnih promocija i uspjeha ovog projekta, vratili smo se kući. Ljepote Hercegovine želimo pokazati Bosni i time pridonijeti još boljem upoznavanju i razumijevanju ovih naših regija", istaknuo je profesor Skoko te dodao kako se Hercegovina i Bosna dovoljno ne poznaju pa nije čudo da

i mnogi u inozemstvu uopće ne poznaju ljepote ovih područja. Pervan, koji je Hercegovinu počeo snimati prije pet godina radeći fotomonografiju ljubušskog kraja, nakon Hercegovine je započeo snimati i Bosnu. Kaže kako se brzo zaljubio u ovu zemlju jer gotovo nigdje nije vidio toliko raznolikosti na tako malom prostoru, te takve boje i motive. Bilo mu je teško izabrati oko četiri stotine fotografija koje su svoje mjesto našle u ovoj monumentalnoj fotomonografiji, koja je objavljena na hrvatskom i engleskom jeziku. A najljepše među njima prezentirane su na sarajevskoj izložbi.

Visoki predstavnik Valentin Inzko toliko je bio oduševljen fotografijama Hercegovine da je javno poželio posjetiti i još bolje upoznati sve dijelove te mediteranske regije. Posebno ga je oduševila sarajevska premijera filma "Hercegovina - zemlja svjetlosti" čiji je autor hrvatski skladatelj Matej Meštrović, a koji je nastao tzv. tehnikom oživljavanja Pervanovih fotografija.

Osim prekrasnih fotografija Ive Pervana posebna zanimljivost sarajevske izložbe i promocije bilo je mjesto održavanja. Izvrsna organizacija i gostoprimstvo Bošnjačkog instituta pokazalo je kako ljepota i umjetnost mogu pobijediti bilo kakve političke podjele i zategnute odnose među nacionalnim elitama. Tako su mnogi s oduševljenjem, u ovome reprezentativnom ambijentu, uživali u motivima ne samo Mostara i Počitelja, već i Širokog Brijega, Gruda, Humca, Blidinja. A sve to uza zvuke hercegovačke gange, pa i glasove koji pozivaju na mir iz kozmopolitskog Međugorja. Uistinu nesvakidašnja kulturna poslastica u glavnome gradu Bosne i Hercegovine, koja će nedvojbeno pridonijeti razbijanju mnogih stereotipa. ■

Fotograf Ivo Pervan u razgovoru s posjetiteljem izložbe

ENG *Herzegovina – Land of Light* is an exhibition featuring photographs from a monograph of the same name held February 14 at the gallery of the Bosniak Institute – Adil Zulfikarpašić Foundation in Sarajevo.

Identificiranje talenta mladih znanstvenica

Stipendiju od 4.000 eura primile su: molekularna biologinja Rosa Karlić, molekularna biologinja Ana Knežević, liječnica Anna Mrzljak te geofizičarka Ivana Stiperski

Molekularna biologinja Rosa Karlić, liječnica Anna Mrzljak, geofizičarka Ivana Stiperski i molekularna biologinja Ana Knežević

Tekst: **Ministarstvo kulture RH** Snimka: **HINA**

U Ministarstvu kulture RH 10. veljače predstavljene su četiri mlade hrvatske znanstvenice koje je Hrvatsko nacionalno povjerenstvo za UNESCO i L'Oréal Adria na svečanosti u Hrvatskome državnom arhivu u Zagrebu nagradilo jednogodišnjom stipendijom nacionalnog programa "Za žene u znanosti". Stipendiju od 4.000 eura primit će: molekularna biologinja Rosa Karlić, molekularna biologinja Ana Knežević, liječnica Anna Mrzljak te geofizičarka Ivana Stiperski.

Molekularna biologinja Rosa Karlić s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu, u svojoj doktorskoj disertaciji pokazuje kako su modifikacije histona, odnosno mutacije u proteinima koji ih reguliraju, u vezi s nastankom različitih bolesti poput karcinoma. Primjenom računalnih i statističkih metoda tridesetogodišnja Rosa vrši detaljnu analizu javno dostupnih podataka o lo-

kalizaciji različitih modifikacija histona u ljudskom genomu koji dovode do novih spoznaja o mehanizmu i vremenskom slijedu njihove uspostave u ljudskim stanicama.

Molekularna biologinja Ana Knežević u svojoj doktorskoj disertaciji bavi se istraživanjem N-glikana na proteinima plazme i njihovoj varijabilnosti u populaciji. Istraživanje provedeno u radu temeljno je istraživanje na više od 2.000 uzoraka te predstavlja prvo takvo istraživanje provedeno u Hrvatskoj. Konkretna primjena istraživanja još nije poznata, no dugoročno gledano ovakav tip analize mogao bi se koristiti u dijagnostici i prognostici.

Liječnica Anna Mrzljak, internist gastroenterolog s Kliničke bolnice Merkur, prva se bavi u Hrvatskoj istraživanjem razvoja kronične bubrežne bolesti nakon transplantacije jetre. Istraživanje je

primjenjivo i u svakidašnjoj praksi, a rezultatima se može modificirati liječenje bolesnika nakon transplantacije, mogu se razviti strategije prevencije razvitka bubrežnih bolesti te poboljšati liječenje ako se razvila bubrežna disfunkcija.

Fizičarka Ivana Stiperski radi kao znanstveni novak na Državnome hidrometeorološkom zavodu. Uz teorijsko-numerički dio, Ivanina disertacija koja se bavi rezonancijom zarobljenih valova izazvanih paralelnim planinskim lancima ima i primijenjenu komponentu sa svrhom poboljšanja numeričkih prognoza olujne bure. Ivana je ujedno bila i glavni prognostičar za prvu hrvatsku žensku alpinističku ekspediciju na Cho Oyu (2007.) te drugu hrvatsku žensku alpinističku ekspediciju na Mount Everest (2009.). Odluku o najboljima među prijavljenim znanstvenicama donijelo je natječajno povjerenstvo u sastavu: akademik Zvonko Kusić (predsjednik), akademikinja Sibila Jelaska, akademik Krešimir Nemec, akademik Vladimir Paar, akademikinja Vida Demarin, prof. dr. Helena Jasna Mencer, prof. dr. Ivan Vicković, dr. sc. Ivana Mrkonjić te dr. sc. Katica Biljaković.

"Nacionalne dobitnice stipendija od iznimne su važnosti u identificiranju talenta mladih znanstvenica i promoviranju istraživanja znanstvenica u svakoj od zemalja u kojima se nacionalne stipendije dodjeljuju. U pet godina od kada program postoji u Hrvatskoj, nagradili smo 18 obećavajućih mladih znanstvenica te započeli mnogobrojne debate. I to upravo zato što svijet treba znanost, a znanost treba žene", naglašava Julio Quiroga, generalni direktor L'Oreala ADRIA. ■

ENG Four young Croatian researchers were presented at the Ministry of Culture as recipients of the Croatian National Commission for UNESCO and L'Oréal Adria sponsored one-year national scholarships for Women in Science.

Hrvatski i srpski nisu dijalekti istoga jezika

Hrvatski i srpski jezik mogu se smatrati "blizancima", ali to ne znači da svaki od njih nema svoje ime, drukčiji karakter, svaki svoje interese u propisivanju i normiranju, napokon i svaki svoju povijest, ističe akademik August Kovačec

Akademik August Kovačec

Tekst i snimke: HINA

Akademik August Kovačec izjavio je kako čovjek ne može zamisliti da se na takav način razmišlja o tzv. balkanskoj jezičnoj problematici u visokom tijelu neke države - američkome Državnom tajništvu, a SAD je uzor demokracije i ljudskih prava - jer bi takva ocjena na osnovi letimičnog posjeta diplomatskim predstavništvima bila primjerenija nekome visokom tijelu bivšega Sovjetskog Saveza. Poznati hrvatski romanist i leksikograf August Kovačec, novoizabrani tajnik Razreda za filološke znanosti HAZU-a, ističe kako je problem Jugoslavije bio u tome što su Srbe trebali razumjeti svi, a Srbi

nikoga, a tvrdili su da Srbi, Hrvati, Muslimani i Crnogorci govore jednim jezikom. "Lingvistički nije točno da su to 'dijalekti jednog jezika' jer se u jezikoslovlju jasno zna razlika između dijalekata i standardnih jezika", izjavio je Kovačec. Po njegovim riječima hrvatski i srpski jezik mogu se smatrati "blizancima", ali to ne znači da svaki od njih nema svoje ime, drukčiji karakter, svaki svoje interese u propisivanju i normiranju, napokon i svaki svoju povijest. U standar-

Hrvatski i srpski kao danski i norveški

"Točno je da su hrvatski, srpski, bošnjački i crnogorski jezik velikim dijelom, osim na razini stručnoga nazivlja (terminologije), međusobno uglavnom razumljivi. Međutim, međusobna razumljivost samo je jedan od kriterija razvrstavanja jezika. Svi ti jezici pripadaju skupini južnoslavenskih jezika i potječu od zajedničkog prajezika", ističe ravnateljica Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje Dunja Brozović Rončević u pismu veleposlaniku Sjedinjenih Država u Zagrebu Jamesu B. Foleyju, i dodaje da su "međusobno razumljivi i primjerice danski i norveški jezik, a donekle i ostali skandinavski jezici, no pretpostavljamo da nitko u službenoj administraciji i ne pomišlja uvesti jedan općeskandinavski jezik". Dunja Brozović Rončević, među ostalim, na kraju pisma izražava čuđenje da se zbog "jačanja suradnje među narodima bivše Jugoslavije" dvadeset godina nakon raspada te države može uopće ozbiljno razmatrati mogućnost uvođenja jednoga zajedničkog jezika.

Dunja Brozović Rončević

dnom jeziku izravno se ogleda i povijest naroda koji se njime služi, objasnio je. "Moglo bi se reći da su svi slavenski jezici jedan jezik, kao što je naučavao Juraj Križanić, ali nas empirija uči da postoji niz jezika koji su razvili standardne oblike na bliskim dijalektalnim osnovicama, i takve standardne jezike treba poštovati, bez obzira na stupanj sličnosti ili razlika među njima", smatra Kovačec. "Ako je nacionalizam obrana nacionalnih interesa ili identiteta, pozitivan je, ako je pak nametanje drugome svojih interesa i svoga identiteta, negativan je." Dodao je kako su slavenski nacionalizmi, općenito i posebno u jeziku, bili izrazito pozitivni kad su se suprotstavljali germanizaciji, talijanizaciji, mađarizaciji.

Kovačec kaže da mu nije jasno kome danas treba dovesti u pitanje samosvojnost i opstojnost hrvatskog jezika. Zato upozorava i na nemuštu i neodgovornu politiku hrvatskih državnih ustanova. "Nije dovoljno hrvatski jezik zatvoriti u Ustav, nego je potrebno o njemu voditi brigu na svim razinama javnih komunikacija, onako kako to vode sve uljuđene europske zemlje", rekao je. ■

ENG Croatian linguists react to a US State Department document on Balkan language issues that claims that Croatians and Serbians speak the same language.

“Krvavi Uskrs” 1991. na Plitvicama

U puškaranju je ranjeno i nekoliko hrvatskih policajaca, a policajac Josip Jović iz Aržana kraj Imotskog pao je smrtno ranjen strojničkom vatrom iz prikriivenoga gnijezda koje je kraj zgrade plitvičke pošte štitilo odstupnicu preostalim pobunjenicima u povlačenju

Hrvatski policajci kraj mosta na Korani

Piše: **Željko Holjevac**

Poslije prvih slobodnih više-stranačkih izbora u proljeće 1990. u Hrvatskoj je iz-bila oružana pobuna Srba u Kninu i okolici. Još u ljeto 1990. pobunjenici su prekinuli promet-ne veze između Dalmacije i ostatka Hr-vatske. Podupirale su ih Republika Srbija i jugoslavenska vojska (JNA), a sve češće provokacije prerasle su sredinom 1991. u otvorene ratne operacije. U kontekstu tih događaja došlo je na Uskrs 31. ožuj-ka 1991. do intervencije snaga MUP-a Republike Hrvatske protiv pobunjenih hrvatskih Srba na Plitvičkim jezerima. U sukobu je poginuo policajac Josip Jo-

vić, prva hrvatska žrtva u Domovinskom ratu. Taj je dramatični događaj kasnije nazvan plitvičkim “krvavim Uskrsom”.

ŠIRENJE SUKOBA U HRVATSKOJ

Nakon što je sredinom ožujka 1991. propao generalski pokušaj uvođenja izvan-rednog stanja u Jugoslaviji, nastavljeno je širenje sukoba u Hrvatskoj i osvajanje dijelova njezina teritorija. Tako je u or-ganizaciji srpskih separatista 25. ožujka održan “miting istine” sa zahtjevom da se Nacionalni park Plitvička jezera nađe u sastavu takozvane Srpske autonomne oblasti Krajine, paradržavne tvorevine pobunjenih Srba u Hrvatskoj. Zatim je Skupština općine Titova Korenica, koja se pridružila toj tvorevini, donijela od-

luku o smjeni vodstva Nacionalnog par-ka. Kako bi spriječio prosvjed djelatni-ka Nacionalnog parka protiv te odluke, pobunjenički vođa Mile Martić poslao je 28. ožujka na Plitvice policajce iz Kni-na, a policajcima iz Titove Korenice za-branio održavanje bilo kakvih službenih veza s hrvatskim MUP-om u Zagrebu i Policijskom upravom u Gospiću. Naoru-žani kninski policajci upali su 29. ožujka u upravnu zgradu Nacionalnog parka, kako bi silom proveli odluku Skupštine općine Titova Korenica o pripajanju po-duzeća samozvanoj Krajini. Ujedno su bacili eksploziv u plitvičkom naselju Mu-kinje, a na koranskome mostu osvanula je uz jugoslavensku i srpska zastava s če-tiri ocila. Na taj su način pobunjeni Srbi s oružjem u rukama zaposjeli Plitvička jezera, na kojima se u vrijeme uskrasnih blagdana odmaralo oko 400 domaćih i stranih turista, pretežno iz Italije.

Slobodna Dalmacija o plitvičkom “krvavom Uskrsu”

SPECIJALNA POLICIJA ODLAZI NA PLITVICE

Hrvatsko vodstvo na čelu s predsjednikom Franjom Tuđmanom i ministrom unutarnjih poslova Josipom Boljkovcem odlučilo je poslati na Plitvice pripadnike specijalne policije sa zadaćom da ponovno uspostave red i vrate policijsku postaju u Titovoj Korenici pod nadzor MUP-a u Zagrebu. Nekoliko stotina pripadnika specijalne postrojbe MUP-a Rakitje, kojom je zapovijedao današnji general zbora Josip Lucić, specijalne postrojbe MUP-a Kumrovec i antiterorističke jedinice Lučko krenuli su u noći uoči Uskrsa prema Plitvicama. Akcijom je rukovalo posebno zapovjedništvo smješteno u karlovačkoj policijskoj postaji. U rano nedjeljno jutro 31. ožujka 1991. autobusi s policajcima iz Zagreba i Karlovca stigli su na područje Nacionalnog parka, obavijenoga gustom maglom i okovanog dubokim snijegom, gdje su ih na glavnoj prometnici nedaleko od plitvičkih hotela i pratećih objekata u zasedi dočekali naoružani srpski pobunjenici. Kad je borbeno oklopno vozilo, koje se kretalo na čelu kolone, naišlo na zapreku od srušenih stabala, pobunjeni Srbi zapucali su iz okolne šume i ispalili tromblonsku minu koja je pogodila jedan autobus, ali zbog neizvučenog osigurača nije eksplodirala. Vozač autobusa, kasniji general i političar Ljubo Česić Rojs, otvorio je vrata i hrvatski policajci su iskočili, zalegli uz cestu i uzvratili paljbom u smjeru iz kojeg je na njih zapucano, a zatim se razvili u strijelce i počeli sporo napredovati po magli i snijegu. "Iako su i policajci MUP-a i 'kninski odmetnici' računali s 'faktorom iznenađenja', u praskozorje Uskrsa ni jedni ni drugi nisu učinili ništa što druga strana

nije očekivala", napisao je novinar *Slobodne Dalmacije* u analizi krvavih plitvičkih događaja.

Sukob je potrajao nekoliko sati, tijekom kojih su hrvatski policajci ovladali Plitvicama, a pobunjeni Srbi bili prisiljeni na povlačenje. Poginuo je pobunjenik Rajko Vukadinović iz Titove Korenice, a među 29 uhićenih pobunjenika nalazili su se Goran Hadžić i Borivoje Savić, istaknuti članovi Srpske demokratske stranke iz istočne Slavonije. Odvedeni su u Slunj, gdje je nastavljena kriminalistička obrada. Hadžić je poslije pušten iz zatvora, a samo godinu dana kasnije postao je premijer pobunjeničke Republike Srpske Krajine u Kninu. U puškaranju je ranjeno i nekoliko hrvatskih policajaca, a policajac Josip Jović iz Aržana kraj Imotskog pao je smrtno ranjen strojničkom vatrom iz prikrivenoga gnijezda koje je kraj zgrade plitvičke pošte štitilo odstupnicu preostalim pobunjenicima u povlačenju. Iako je na sebi nosio pancirnu košulju, pri zalijeganju je pogođen u nezaštićeni dio tijela. Pružena mu je prva pomoć na licu mjesta, a uskoro se spustio i sanitetski vojni helikopter, ali Jović je na kraju preminuo. Nekoliko dana kasnije pokopan je u rodnom Aržanu uz sve vojne počasti, a na posljednjem ispraćaju okupilo se oko 100.000 ljudi.

'OLUJA' KONAČNO OSLOBAĐA PLITVICE

Iako su postrojbe hrvatskog MUP-a uspostavile javni red i mir na Plitvičkim jezerima, područje Nacionalnog parka neposredno nakon hrvatske akcije 31. ožujka 1991. zaposjela je Jugoslavenska narodna armija, rasporedivši svoje tenkove i oklopna vozila na svim važnijim prilazima. Za to vrijeme sve političke stranke u Hrvatskoj pružile su potporu obrani hrvatskog suvereniteta, a hrvatsko vodstvo uskoro je pristupilo ustrojanju vlastitih vojnih postrojbi – Zbora narodne garde, poslije Hrvatske vojske. Nakon nekog vremena, kad su se razbuktale ratne operacije u Hrvatskoj, hrvatska policija morala je napustiti plitvičko područje. Tada je jugoslavenska vojska omogućila srpskim pobunjenicima, kojima se u međuvremenu otvoreno pri-

Policajac Josip Jović, prva hrvatska žrtva u Domovinskom ratu, rođen je 1969. u Aržanu kraj Imotskog u mnogobrojnoj obitelji. Školu je završio u rodnom mjestu, a početkom kolovoza 1990. stupio je kao dragovoljac u djelatni sastav MUP-a Republike Hrvatske. Poginuo je 31. ožujka 1991. na Plitvičkim jezerima. Pokopan je na mjesnom groblju u Aržanu. Na Uskrs 1994. u Aržanu mu je otkriven spomenik. Danas postoji i spomen-obilježje na mjestu njegove pogibije na Plitvicama. Posmrtno je promaknut u čin bojnika Hrvatske vojske i odlikovan sljedećim odličjima: Redom Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana s pozlaćenim pletenom, Spomenicom Domovinskog rata, Spomen-začkom I. gardijske brigade "Tigrovi" i Spomenicom I. poginulog redarstvenika Ministarstva unutarnjih poslova u Domovinskom ratu.

Spomen obilježje na mjestu pogibije Josipa Jovića

družila u agresiji na Hrvatsku, ponovno zaposjedanje Plitvica. Nacionalni park Plitvička jezera oslobođen je početkom kolovoza 1995. akcijom "Oluja" u kojoj je Hrvatska vojska slomila srpsku pobunu u Hrvatskoj i obnovila hrvatski suverenitet nad privremeno zaposjednutim krajevima. ■

ENG Police officer Josip Jović was killed in the first defensive operation against insurgent Serb forces on 31 March, Easter Day of 1991. He is remembered as the first Croatian citizen to fall in the Homeland War of Independence and the day as "Bloody Easter."

Hrvatsko-njemačko društvo Split posjetilo Mainz

Dr. Harald Augter,
Ante Vukić i prof.
Zoran Ribarović

NJEMAČKA – Izaslanstvo Hrvatsko-njemačkog društva Split na čelu s predsjednikom prof. dr. Zoranom Ribarovićem boravilo je u Mainzu. Osim obavljenih razgovora oko jačanja suradnje s njemačkim ogrankom društva u Bergisch-Gladbachu, "plitski Nijemci" sudjelovali su i na godišnjoj skupštini vrlo aktivnog i utjecajnog "Njemačko-hrvatskog društva Mainz" koje predvo-

di honorarni konzul RH u Njemačkoj i čelnik Industrijske i trgovačke komore Rheinhesen, dr. Harald Augter.

"Suradnja Mainza i Zagreba kao partnerskih gradova je vrlo dobra. Mi želimo raditi i na uspostavljanju linije Split-Mainz jer smatramo da postoji dosta dodirnih točaka. Uz pomoć Hrvatsko-njemačkog društva Split prošlog mjeseca sudjelovalo je nekoliko hrvatskih

tvrtki na Njemačko-hrvatskome gospodarskom forumu u Mainzu na kojemu su nazočili i predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović te ministri Jandroković i Popijač s hrvatske strane odnosno Rainer Brüderle s njemačke strane. Sklopljeni su i konkretni poslovi", istaknuo je prof. Ribarović u Mainzu te naglasio da osim fokusa na gospodarskoj suradnji splitsko-dalmatinske regije s Njemačkom, Hrvatsko-njemačko društvo Split i dalje nastavlja promovirati razmjenu iskustava na području kulture i umjetnosti.

Stoga je u suradnji spomenutih dvaju hrvatsko-njemačkih udruženja, u prostorijama IHK Rheinhesen otvorena izložba splitskoga naivnog umjetnika Ante Vukića. Oko 40 slika, ulja na platnu, s dalmatinskim pejzažima krasit će nekoliko tjedana zidove Industrijske i trgovačke komore. Prof. Zoran Ribarović i Ante Vukić zahvalili su svojim domaćinima, a dr. Augter uručio je splitskim gostima uokvirene isječke iz Gutenbergove Biblije. Uz dalmatinske specijalitete i vina iz regije Rheinhesen nastavljeno je druženje u Mainzu dugo u noć. (Edi Zelić)

CROACIAS TOTALES RADIOSAT, HRVATSKI PROGRAM NA ARGENTINSKOME RADIJU

ARGENTINA - Croacias Totales Radiosat je novi program na argentinskom radiju "Signos FM 92.5" koji se može pratiti ponedjeljkom od 19 do 20 sati (po argentinskome lokalnom vremenu GMT - 03:00), a i diljem svijeta preko Interneta na

stranici www.fmsignos.com.ar. Cilj ovoga programa je upoznati argentinske slušatelje s hrvatskom kulturom, no najviše se želi doprijeti do novih naraštaja hrvatske zajednice u Buenos Airesu. Također se želi prenijeti hrvatska tradicija pripadnicima hrvatske zajednice - poručuju iz uredništva Radiosata. Voditeljice programa su Veronika Cvitkovic, Jasminka Fiolic i Stella Hubmayer. Sve tri su Argentine po rođenju, no sve tri su kćeri Hrvata koji su se doselili u Argentinu. Prve gošće Radiosata bile su članice ženske klape Tamarin iz Hrvatske, koje su istaknule u emisiji dobru suradnju s Hrvatskom maticom iseljenika. (B. Bezić Filipović)

MALMÖ: IZABRANO NOVO VODSTVO JADRANA

ŠVEDSKA - Godišnja skupština HKD Jadran održana je 12. veljače u Malmöu. Skupštinu je vodila Elizabeta Glasnović Raguž. Na skupštini je nakon podnesenog izvješća o radu u protekloj godini i izvješća o ekonomskom stanju društva razriješena stara Uprava, te izabrana nova na čelu s novom predsjednicom Jelenom Stanišić. Dosadašnjim članovima Uprave na radu je zahvalila dosadašnja predsjednica Ivana Spajić. Mlada Uprava borila se prošle godine s mnogim izazovima i teškoćama u radu, ali na kraju su dobili pohvale većine nazočnih za uloženi trud. Vodstvo HKD Jadran u 2011. godini izgleda ovako: predsjednica je Jelena Stanišić, članovi Upravnog odbora su: Adam Antolović, Dean Bazina, Vinko Stanišić, Željko Resovac, Franjo Spajić, Marko Tomas, Ljuban Blažević, Robert Dović i pričuveni članovi Uprave Jadranko Talajić, Jasna Antolović i Mario Ravlić. (www.jadran.se)

“Tko nosi – ne prosi!”

Torba je zauzimala važno mjesto u svakidašnjem životu seljačkog stanovništva u Hrvatskoj tijekom 19. i 20. st. Koristila se u gospodarstvu pri obavljanju različitih poslova

Tekst i snimke: **Etnografski muzej u Zagrebu**

U Etnografskome muzeju u Zagrebu postavljena je izložba simboličnog naziva “Tko nosi – ne prosi!”. S torbom po hrvatskim krajevima”, posvećena u najvećoj mjeri tradicijskim torbama. Cilj izložbe je pokazati raznolike kulturološke značajke torbi i srodnih transportnih pomagala (bisaga, vreća) u hrvatskoj tradicijskoj kulturi od posljednje četvrtine 19. st. do danas. Pritom su obuhvaćene tehnike izrade i ukrašavanja, poruke i simboli koje torba može sadržavati te, općenito, načini prijenosa različitog tereta – s mnogobrojnim regionalnim i lokalnim osobitostima.

Osim odgovarajućih predmeta posuđenih od srodnih kulturnih ustanova (Etnografskog muzeja Split, Hrvatskoga povijesnog muzeja, Hrvatskoga školskog muzeja, Posudionice i radionice narodnih nošnji) i nekolicine privatnih vlasnika, na izložbi je u najvećoj mjeri prikazana građa odabrana iz bogatog fundusa Etnografskoga muzeja u Zagrebu, čija Zbirka torbi sadrži gotovo 600 predmeta.

NJEZINO VELIČANSTVO – TORBA!

Jezično tek šturo definirana kao predmet u kojem se nose potrebne stvari ili kao vrećica različitog oblika i veličine, torba, podjednako na simboličnoj, apstraktnoj i praktičnoj razini, u svojoj unutrašnjosti krije mnoštvo tajni i iznenađenja. Torba može “govoriti” o svome vlasniku sadržajem koji čuva i nosi; može označivati svog vlasnika vanjskim izgledom – oblikom, veličinom, bojom, sadržanim simbolom ili cijenom.

Torba je u kontinuitetu, od prvih spomena u svetim knjigama i slikovnih tragova na staroegipatskim freskama iz 3. i 2. tisućljeća pr. Kr., preko srednjovjekovnih minijature prikaza i začetaka

Atraktivan postav izložbe

dizajnerskog oblikovanja sredinom 19. st., ostala u upotrebi do današnjih dana mijenjajući, ovisno o namjeni te stilskim i tipološkim osobitostima vremena i prostora – materijal izrade, ukrasne dodatke, oblik, sadržaj i djelomično značenje koje joj se pridaje. Tijekom vremena uz torbu su se vezala i različita simbolička značenja: na različitim razinama može označivati udaljenost od doma, putovanje (putnika, hodočasnika), trgovanje (trgovca), pljačku ili hajdučiju, prosjačenje, lovca ili šumara, ženu u rodnom smislu,

dio odjeće; ali i siromaštvo, bogatstvo, opasnost, određenu mjeru, velik ili nepoželjan teret, darivanje i dr. Također, torba je mogla, kao i odjeća, odašiljati poruku o dobnom, spolnom ili općenito društvenom statusu nositelja; njegovu zanimanju, idejnim usmjerenjima ...

TORBA U HRVATSKOJ TRADICIJSKOJ KULTURI

Torba je zauzimala važno mjesto u svakidašnjem životu seljačkog stanovništva u Hrvatskoj tijekom 19. i 20. st. Koristila

**Jednostavne
čobanske
torbice**

se u gospodarstvu pri obavljanju različitih poslova; nosili su je ljudi različitih zanimanja i profila te pripadnici obaju spolova prilikom odlaska od kuće na blizu ili veću udaljenost.

Zastupljenost torbi u tradicijskoj kulturi hrvatskih područja je nejednaka. U planinskim krajevima torbe su u radnim i svečanim prilikama nosile žene i muškarci. U nizinskoj i središnjoj Hrvatskoj uporaba ženske torbe (torbice) porasla je nakon prodora građanskih elemenata u odijevanje seljačkih slojeva, posebice prvih desetljeća 20. st., a muške kožne torbe na tim prostorima bile su korisne i ranije. S jadranskih otoka i uskoga obalnog područja naći će se tek pokoja ženska torbica iz 20. st.

Inventar koji se u torb(ic)ama (pre)nosio bio je raznolik – od hrane i pića, preko pribora za obavljanje različitih poslova, do sitnih osobnih predmeta: ključeva, krunica, novca, pribora za pušenje i sličnog. U sklopu običaja tijekom godišnjeg i životnog ciklusa torba je također imala praktičnu i/ili simboličnu ulogu – najčešće kao pomagalo za nošenje darova u različitim prigodama ili kao dio opreme osoba s određenim običajnim ulogama. Torba se u nekim krajevima koristila i prilikom pokladnog maskiranja (okolica Slavonskog Broda, dijelovi dalmatinskog zaleđa) te za nošenje jela na posvetu na Veliku subotu ili Uskrs. Na širem planinskom području

Torba iz Donje Lomnice kod Zagreba, početak 20. st.

Torba zobnica, okolica Sinja, sredina 20.

Torba iz Podlapače, Lika, prva polovica 20.st.

Stari pastir s kožnom torbom, Ivčević Kosa (Lika), oko 1940.

“Ko pojde ma kud na put i u goste, triba da ponese u torbi što za jilo, jer ko zna, kako će biti dočekan. Zato kažu: *Ko nosi, ne prosi.*” (Lovretić, 1990., 618.)

torba je imala istaknutu ulogu u sklopu svadbenih običaja (govorilo se: *Sramota je vratiti' praznu torbu!*).

PRAKTIČNI I/ILI UKRASNI DODATAK NOŠNJI

Torbe i srodna transportna pomagala, uz druge uporabne i ukrasne predmete, izrađivale su se u sklopu kućne tkalačke i kožarske radinosti. U najvećoj mjeri se koristila domaća tkanina – konoplja, lan, pamuk, vuna (ovčja i kozja vuna/kostrijet). Primjerci tradicijskih muških torbi iz različitih hrvatskih krajeva i te kako svjedoče o muškoj potrebi posjedovanja i pokazivanja (kićenja, *kicošenja*) toga praktičnog i/ili ukrasnog dodatka nošnji. Kožne torbe, koje su nekada kao dio vojničke i lugarske opreme, a kasnije kao dio narodne nošnje, u nizinskoj i središnjoj Hrvatskoj nosili muškarci, izrađivali su vješti specijalizirani seoski obrtnici – remenari, sedlari. Takve su torbe bogato ukrašavane vunom, životinjskim papci-

ma, raznobojnim kožnim aplikacijama i metalnim alikicama.

Hrvatske tradicijske torbe pojavljuju se u mnogobrojnim i raznolikim inačicama s nekim općim, regionalnim tradicijskim osobitostima pojedinih područja Hrvatske, s elementima drugih kulturnih utjecaja, kao i s određenim specifičnim pečatom pučkog, narodnog izraza svoga stvaratelja. Suvremena izrada tzv. etno-torbi podrazumijeva podjednako tradicijom zadane okvire i umjetničko izražavanje i oblikovanje. Primjerci koji se danas izrađuju imaju i praktičnu, uporabnu i dekorativnu funkciju. Sami stvaratelji smatraju ih dijelom baštine (“tako su nekada naši stari”) i u njima vide simbole hrvatskoga nacionalnog, određenoga regionalnog ili subetničkog identiteta.

Kakva god bila, svaka torba u konačnici nađe svoga nositelja. *A tko nosi nešto* (pa bio to komad kruha i slanine ili najsuvremeniji mobitel), kaže stara narodna izreka, *ne prosi!*

Izložba je otvorena do 30. travnja. ■

ENG Zagreb's Ethnographic Museum is currently home to an exhibition dedicated largely to traditional bags. The exhibition aims to highlight the diversity of the cultural characteristics of bags and similar transport aids (saddlebags, sacks) in Croatian traditional culture from the last quarter of the 19th century to the present day.

Roditelji predali 400 potpisa

Predavanje peticije u frankfurtskom konzulatu nikako ne bi trebalo značiti kraj nastojanja Hrvata u Hessenu da održavanjem hrvatske nastave svojoj djeci osiguraju kvalitetnije uvjete za učenje hrvatskog jezika

Napisao: **Edi Zelić**

U prostorijama Generalnog konzulata RH u Frankfurtu, predstavnici hrvatskih udruga i roditelja iz njemačke pokrajine Hessen predali su popis s imenima gotovo 400 djece zainteresirane za pohađanje dopunske nastave na hrvatskom jeziku konzulu gerantu Damiru Sabljaku. Peticija s imenima djece bit će prosljeđena u Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, gdje će od sredine ožujka biti održan sastanak s predstavnicima pokrajine Hessen, među ostalim i na temu daljnje organizacije školske nastave na hrvatskom jeziku u toj njemačkoj pokrajini.

Nastavnica – dopunska nastava je često zabavna

Hrvatske udruge i roditelji iz Hessena pobrinuli su se proteklih tjedana i mjeseci za prikupljanje podataka, što će biti jedan od važnih čimbenika u donošenju odluke o nastavku hrvatske nastave i slanju učitelja iz Hrvatske, što bi financijski ubuduće trebalo pokriti hrvatsko ministarstvo. Naime, pokrajina Hessen do sada je uz pomoć Školskog ureda (*Schulamit*) financirala hrvatske nastavnike, međutim samo one koji su još za vrijeme bivše države došli u Njemačku i radili u prosvjeti. Nove nastavnike Hessen ne želi financirati i zbog toga je potrebna pomoć hrvatske države koja mora preuzeti na sebe organizaciju nastave na hrvatskom jeziku. Takav model primijenjen je nedavno i u Bavarskoj.

Treba napomenuti da je popis od oko 400 djece prikupljen samo u Darmstadt, Wiesbadenu, Giessenu i na području Hrvatske katoličke misije Main-Taunus/Hochtaunus. Očekuje se da će broj djece, čiji su roditelji zainteresirani za očuvanje hrvatske nastave, biti veći kad se kompletiraju peticije u Frankfurtu, Offenbachu i Kasselu.

Predavanju popisa nazočili su, između ostalih, i Petar Čosić u ime Hrvatskoga svjetskog kongresa Njemačke te voditelji hrvatskih katoličkih misija fra Marijan Petričević i fra Marin Vukman.

Damir Sabljak istaknuo je zadovoljstvo brojem prikupljenih imena koja svakako imaju svoju težinu. Sabljak je naglasio da je prije organizacije peticije bio realističan, a da se sada njegov realizam pretvorio u optimizam. Zauzimanje hrvatskih roditelja i pojedinaca za očuvanje hrvatske nastave i dalje podržava Hrvatski svjetski kongres Njemačke, što je potvrdio i Petar Čosić.

Predavanje peticije u frankfurtskom

Učenici dopunske nastave u hrvatskim dresovima

konzulatu nikako ne bi trebalo značiti kraj nastojanja Hrvata u Hessenu da održavanjem hrvatske nastave svojoj djeci osiguraju kvalitetnije uvjete za učenje hrvatskog jezika. Znanje materinskog jezika vrlo je važan temelj za školski uspjeh djece u mnogim drugim predmetima. Svi roditelji koji se žele uključiti, sudjelovati i dati svoju potporu mogu to i dalje učiniti, a najbolje uz pomoć Hrvatske katoličke misije ili zajednice na čijem području žive, odnosno Hrvatskoga svjetskog kongresa Njemačke.

Svoju potporu hessenskoj inicijativi roditelja dao je i poznati hrvatski znanstvenik prof. dr. Ivan Đikić, koji je uputio pismo potpore roditeljima izražavajući želju da i njegova djeca pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u Njemačkoj.

Nakon što se objave rezultati razgovora na međudržavnoj razini u Zagrebu (16. - 19. ožujka), očekuje se ponovni susret roditelja, učitelja, udruga i misija s područja Hessena krajem travnja, odnosno početkom svibnja. ■

ENG At the Croatian General Consulate in Frankfurt representatives of Croatian associations and parents in the German state of Hesse submitted a list of almost four hundred children interested in attending supplementary Croatian language instruction classes.

MATIČIN VREMEMPLOV

U povodu 60. obljetnice Hrvatske matice iseljenika i 60 godina izlaženja časopisa Matica, pokrećemo niz pod nazivom "Matičin vremeplov". U ovoj novoj stalnoj rubrici donosimo priloge i izvatke iz starih Matica s namjerom da se prisjetimo zanimljivosti, događaja i osoba koje su obilježile djelovanje naše ustanove prošlih šest desetljeća.

Pronašli smo u Matici za mjesec **ožujak** godine...

Priprema: **Hrvoje Salopek**

Quercus Gambeliana Nutt. *Monocot.* 22. *Quercus* 22.

Uspio veliki
TRADICIONALNI BAL
HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA U BEČU

vilam i tajnikom Franjom Šuti-
šem i zadržali u zatvorskim
Ustavari sve do 1944. godine
— prijatelje, a također poznati
tamburaši iz Dalmije Pulje su ob-
stojali u Ališevom Četniku, vi-
rali su pomena graditeljsku pje-
snu — pjesme njihove gradono-
me Bratstva i druge melodije sa
ulaz.

Kaž na dečurinu nos bilo napu-
neno pesmopiscima, predjednicima
1940. Karali odmah je potpisivao
gigant, u kojemu je pesnik
odlikovao pojavnost. Gradnja ih
Loreta i Lora, lastave izgleda-
vane, osuđene u Beču, 1941
skop savjetnika Franju Leopolda
gusto ih Mladu osuđene. Hrvati
vje, koji — kaže — rekao
— nije dostižni trudu, ali i
Wog pada za podzati. Xa
je predavati ostali, i
sno ajnoskima: razmišljati Ma-
ih bratrima potpisivati, zapad-
ovni na halu pod.

za Karlovačku, profumira, uljevi-
ski štapi i gumenje u Žetovom
Bela Schreinerova umetnuka (Nab-
tajedelnika, Ivana Paleša, pro-
jednika Hrv. akademskog kluba
Bela Martina Prkacovica,
umetnik druge

[illegible]

Iz ovog lista, koji je poznat i pod nazivom "dva puta iznajmljivanje", izdvojili smo nekoliko zanimljivih podataka. Naime, prema ovom istraživanju, najviše ljudi koji su se preselili iz drugih država u New York, New Jersey, Tennessee i California, imaju veći dohodak od onih koji su se preselili u druge države. U New Yorku, New Jerseyu, Tennesseeu i Californiji, ljudi koji su se preselili iz drugih država imaju veći dohodak od onih koji su se preselili u druge države. U New Yorku, New Jerseyu, Tennesseeu i Californiji, ljudi koji su se preselili iz drugih država imaju veći dohodak od onih koji su se preselili u druge države.

— Dvoga sam puta imao doživljaj iznad ljudskog — prva sam lica Nikolajev ujedini pod nezahvalnom diplomom svoje turneje. — Osim toga sam jedan dan obavljao naloge policije, zadržavajući na me neke ruskog i američkog ambasadora, koji su bili u Moskvi na godišnjicu revolucije. Jednako sam obavljao i naloge kao koji su se odvijali u američkoj vojsci. Tako sam dočeka-
o da ih na koncert u pijanist-
skom klubovima dočeka i kao se-
pentin, a u male klubove do-
čeka ih u Nijemskoj i Italiji na
svjetlo pupine i kao sam rad-
nik da sam upao i jedine i drugi
obavljati, dati im kroz pjevu
moj bolnik nakon očišćenja ka-

Iz Roka među našim Italijanima u USA

1975

1956.

“Kao svake, tako je i ove godine u Beču održan tradicionalni bal Hrvatskoga kulturnog društva gradišćanskih Hrvata. Za razliku od prijašnjih balova, koji su se održavali u Weglovim dvoranama Dreherparka u Meidlingu, ovogodišnji bal je prvi put održan u Lichtensteinu-palači u IX. kotaru”, piše I. Mladenčić i navodi kako su balu koji je otvorio predsjednik HKD-a Ivan Karall nazočili i predstavnici Matice iseljenika Hrvatske.

1975.

Prilog naslovljen "Robić među iseljenicima" piše o gostovanju legendarnog pjevača Ive Robića u SAD-u i Kanadi. "Nema tome davno kad su mi prijatelji organizirali šest koncerata u New Yorku, New Jerseyu, Torontu i Californiji. Umjesto šest, održao je osam koncerata, a održao bi ih sigurno još osam da mu se nije žurilo natrag u Evropu..." piše Marino Zurl.

Tečaj hrvatskog jezika u Cokeburgu

U rodnom mjestu predsjednika HBZ Bernarda M. Luketića osrovan je tečaj za učenje hrvatskog jezika. Prjavio se tijebr bor polaznika tečaja. 12 daka veoma različita uzrasta, među kojima su muški i ženski. Učitelj je Vlado Wolf, koji je stigao iz Zagreba i pokazuje strpljenje i - olju da svoje polaznike što bolje nauči hrvatskom jeziku za koji, čini se, postoji zapažen interes. Nastava se odvija u okviru društva Sv. Juraj, odjeka 154 HBZ. Sa srećom - Cokburzi hrvati!

Polaznici
tečaja
hrvatskog
jezika u
Hrvatskom
domu u
Cokeburgu,
SAD. Nastava
se održava
svakog
četvrtka
 navečer.

1987

1987.

"U rodnome mjestu predsjednika HBZ Bernarda M. Luketicha osnovan je tečaj za učenje hrvatskog jezika", piše I. S. i završava svoju kratku vijest usklikom: "Sa srećom – Cokburžani Hrvati!"

HRVATSKO-SRPSKOJ

*Harper is a published author (see), all a graduate
level in a field.*

Hrvatska kulturna zajednica u Švicarskoj već dva desetljeća opstoji kao čvrst stožer okupljanja Hrvata i promicatelja hrvatske kulturne, znanstvene i rodoljubne misli ne samo u Švicarskoj već i na širim europskim prostorima.

GODIŠNJI SABOR HKZ U ZÜRICHU

[illegible]

Bismillah (Hidayatullah, Pustaka al-Madani) adalah sebuah novel sejarah yang menceritakan kehidupan tokoh-tokoh penting dalam sejarah Islam. Novel ini ditulis dalam bahasa Indonesia dan diterbitkan oleh Pustaka al-Madani. Novel ini menceritakan kehidupan tokoh-tokoh penting dalam sejarah Islam, mulai dari Nabi Muhammad SAW hingga para sahabat dan ulama. Novel ini ditulis dalam bahasa Indonesia dan diterbitkan oleh Pustaka al-Madani.

[illegible]

1991.

“U Švicarskoj je 17. ožujka obilježen Dan katoličke misije u Zürichu, a istodobno je održan i 19. sabor Hrvatske kulturne zajednice (HKZ)”, piše Branka Starčević i napominje kako je HKZ u Švicarskoj uputio pomoć domovini u odjeći, hrani i novcu u iznosu od 112.000 švicarskih franaka.

“Najvažnije su mi izložbe u domovini”

Najradije slikam vodu, mokro na mokrom, krugove kao šestarom. Po tome sam poznata. Voda ima veze s Ilokom i Dunavom. To je veza s domovinom, zavičajem u kojem sam provela najljepše godine života - ističe Ankica Karačić

Ankica (lijevo) s monografijom Iloka

IZBJEGLIŠTVO U NJEMAČKOJ

- Nije bilo lako iz male sredine kao što je Indija otići u umjetničku školu - prisjeća se naša sugovornica, no imala je razumnog oca koji joj je rekao da ako bude imala sve petice, može u umjetničku školu. Budući da je ispunila uvjete, krenula je u Školu za primijenjenu umjetnost. Nakon završetka školovanja u domovini je 12 godina radila kao modni kreator u Iloku, Vuteksu u Vukovaru, a poslije i u trikotaži u Šidu. Zatim je od 1982. do 1991. godine radila u osnovnoj školi u Šidu. Za rad s djecom dobila je mnogobrojne nagrade, a bila je uspješna i u modnom kreiranju. No, započeo je rat i sve je krenulo drugim smjerom. Ankica je s obitelji otišla iz svog doma u izbjeglištvo.

Napisala: **Željka Lešić**

Snimke: **Iz albuma umjetnice**

Za boravka u Zagrebu u HMI-ju smo razgovarali sa slobodnom umjetnicom, slikaricom Ankicom Karačić. Umjetnica je u Matici gostovala u sklopu našeg projekta “Srijedom u Matici”. U HMI-ju je bila upriličena izložba likovnih radova djece iz hrvatskih iseljeničkih i manjinskih zajednica. - Drago mi je da je HMI postavio ovu izložbu. Za mene je najvažnije da je izložba ovdje u domovini. To je ujedno i priznanje moga rada - kaže Ankica koja je naglasila kako vjeruje da će svi koji budu vidjeli izložbu moći osjetiti njezinu ljubav prema djeci i njihovim radovima.

No, tko je i odakle je Ankica Karačić? Ona je članica nekoliko likovnih udruženja u Njemačkoj i Austriji. Izlagala je svoje radove u dvadesetak zemalja svijeta, sve do daleke Kine i Kirgistanu. Domovinu je napustila 1991. godine, kada odlazi u Njemačku gdje radi kao likovni pedagog za odrasle i djecu. Ona je, naime, slobodna umjetnica, slikarica i uz to likovna pedagoginja koja je, među mnogobrojnim projektima, zajedno sa suprugom Antom Karačićem, inače diplomiranim ekonomistom, inicijator i organizator natječaja likovnih radova za djecu od prvog do osmog razreda osnovne škole. Rođena je 1951. godine u Indiji (Vojvodina). U Novom Sadu je završila srednju Školu za primijenjenu umjetnost, smjer tekstil i Likovnu pedagošku akademiju.

Akvarel umjetnice

- Napustila sam s obitelji Šid onog dana kada je bio bombardiran. Uzeli smo putovnice i u okrilju snažnog pljuška krenuli put Njemačke jer moji roditelji su ondje već godinama živjeli. Mislila sam da ćemo ostati mjesec, dva, no potrajalo je do današnjih dana. U Njemačku smo došli 11. studenoga 1991. godine. Nismo znali jezik, ništa, samo smo plakali. Radila sam svašta dok nisam malo svladala jezik. U početku sam čistila. Od 3 do 7 sati ujutro čistila bih urede kako bismo se prehranili. Kćeri Meliti sam kupila prvu violinu od čišćenja te je mogla nastaviti glazbeno obrazovanje. Kasnije sam joj uspjela kupiti i klavir. U pučkome otvorenom učilištu najprije sam došla na jedan tečaj slikanja gdje su me odmah primijetili po onome što i kako radim. Dobila sam radno mjesto u toj školi, ali sam i učila njemački jezik. Često bih rekla kako ne znam govoriti njemački, no ondje bi mi rekli neka samo radim jer znam slikati. Zatim se postavilo pitanje boravka te sam podnijela zahtjev za samostalnog umjetnika, što nije lako dobiti, i tako smo dobili stalni boravak. Od 1995. godine sam slobodna umjetnica. Nakon dobivanja tog statusa, znala sam da sam ondje uspjela. Dakle, za nekoliko godina sam sve to postigla. Imam atelijer u potkrovlju, a također sam i izlagala diljem svijeta. Zahvalna sam Nijemcima jer sam imala njihovu potporu za svoj rad. Puno sam radila i trud se isplatio. Dobila sam ponude u školama i radim s djecom od 1. do 4. razreda. Mnogobrojni su projekti iza mene, držim tečajeve slikanja za djecu, ali i u staračkom domu, u sklopu projekta "slikanje kao terapija".

"NAJRADIJE SLIKAM VODU"

Kojom slikarskom tehnikom najradije slikate? - Slikam najviše akvarelom. A iznimno sam uspješna u portretima, radila sam ih svojedobno ovdje na ulazu u Karstadt, pa sam i na taj način zarađivala - napominje sugovornica i kaže kako je član Međunarodne organizacije umjetnika te kako preko Interneta dobiva teme izložbe i uključuje se u njih.

Što najviše slikate? - Najviše slikam mrtvu prirodu, ali i druge teme. No, najradije slikam vodu, mokro na mokrom, krugove kao šestarom. Po tome sam poznata. Voda ima veze s Ilokom i Dunavom. To je veza s domovinom, zavičajem

Ankica i Ante Karačić na izložbi "Moja obitelj i ja..." koju su organizirali u Hagenu

u kojem sam provela najljepše godine života - ističe Ankica Karačić

Koje su Vaše veze s Hrvatskom i potičete li projekte u domovini? - Na svili sam slikala Ilok, Vukovar, Golubicu, to sam darovala Vukovaru, a gradu Iloku darovala sam deset slika dok je još bio okupiran, među njima je i križ na svili koji je uručen svećeniku Marku Maloviću, koji je bio cijelo vrijeme u okupiranom Iloku. Prošle godine smo napravili i nešto više. Iz Seula smo pozvali kulturnjake u Ilok. Naime, u Muzeju grada Iloka održan je međunarodni susret umjetnika "Dunav - rijeka fantazije", koji se prvi put održao s idejom stvaranja umjetničke kolonije linijama dunavskog toka. Umjetnici su zauzvrat ostavili svoja djela u Iloku, prvoj postaji gdje

su nastala maštovita djela koja su slikari naslikali. Suprug i ja smo inicijatori tog projekta.

DUNAV - RIJEKA FANTAZIJE

Posebno mi je zadovoljstvo nešto napraviti u domovini. Stoga sam bila radosna kada je HMI u Zagrebu organizirao izložbu dječjih radova. Tu sam srela jednog umjetnika iz Iloka, koji živi u Dubrovniku. On najviše slika more, a ja Dunav pa ćemo to kombinirati.

Otkud ideja za natječaj likovnih radova preko Interneta? - Ta akcija je počela prije nekoliko godina jer radim puno s njemačkom djecom pa sam predložila suprugu da napravimo nešto i za našu djecu. Napravili smo natječaj, išlo je jako dobro. Naime, godišnje stiglo više od 500 radova iz 12 zemalja svijeta, od djece naših migranata. Prošle godine je, primjerice, na kalendaru koji smo napravili bio anđeo čuvar, dok je ove godine tema - Ja i moja obitelj. Najviše radova stiglo nam je iz Hrvatske, iz Virovitice, te iz Mađarske gdje su naša djeca vrlo aktivna. Moram reći da mi to sve sami financiramo. Akcija je inicijativa mog supruga i mene, nikakve druge organizacije - naglasila je Ankica Karačić te izrazila mišljenje o potrebi povezivanja naših umjetnika koji žive i rade izvan domovine.

Na kraju razgovora Ankica kaže - Rođena sam u Indiji, radila sam u Iloku, a došla sam živjeti u njemački Iserlohn, sve na T' poput sudbine. Ankica Karačić je majka Melite i Igora, ponosna baka šestoro unučadi te uspješna umjetnica koja u izvandomovinstvu živi i slika svoj Ilok i čudesno lijepi Dunav. ■

Umjetnica za boravak u HMI

ENG Ankica Karačić is an independent artist and painter active in Germany, where she has lived since 1991 after leaving Vojvodina as a refugee.

može li transfer novca
biti pouzdan i brz?

da!

**WESTERN
UNION** | yes!

transfer novca

uslugu nudi:

 Hrvatska pošta

www.posta.hr - 01/4839 166

ISELJENIČKA VIJEST

AMERIČKOJ HRVATICI KRISTINI KUZMIČ KULINARSKI TV-SHOW

SAD - Osječanka Kristina Kuzmić Crocco (31), koja već 16 godina živi u SAD-u, pobjednica je "Your OWN showa", koji se emitirao na televizijskoj kući televizijske zvijezde Oprah Winfrey! Pobjedom je osvojila mogućnost pokretanja svoje TV-emisije na "Oprah Winfrey Network", novčanu nagradu od 100.000 dolara te automobil. U finalnoj večeri, emitiranoj 25. veljače, pobijedila je svog protukandidata Zacha Annera. Međutim, kako je Oprah bila oduševljena i Zachom, koji je inače paraplegičar, i taj će mladić dobiti svoj televizijski show.

Inače, Kristina je slavila u konkurenciji od 15.000 kandidata, a Amerikance i žiri osvojila je spontanošću i ležernošću u čemu joj je vjerojatno pomogla činjenica da je diplomirala glumu.

Budući da se bavi kuhanjem, koje promovira na svome blogu, njezin će show na Oprah network biti kulinarški. Cilj joj je, kako je rekla, promovirati opušteno i zabavno kuhanje.

Kristina s obitelji, suprugom Philipom te sinom Lukom (8) i kćeri Matejom (6), živi u Alhambri nedaleko od Los Angelesa, a na godišnji odmor redovito dolaze u Osijek i na otok Ugljan.

Presretna zbog pobjede, Kristina je svojim obožavateljima na Internetu napisala: "Danas je točno 10 mjeseci otkako sam pokrenula svoj mali blog o kuhanju. Pogledajte što vam se sve može dogoditi u manje od godinu dana ako vjerujete u svoje snove!" Također je rekla da joj nije cilj bio samo dobiti svoj televizijski show, prije svega željela ga je zaslužiti. Njezin otac, Peter Kuzmič, rektor na Evađeosko-teološkom fakultetu u Osijeku, nije skrivao zadovoljstvo uspjehom svoje kćeri. "Ovo je najbolja moguća čestitka meni i mojoj supruzi Vlasti za našu 38. godišnjicu braka koju upravo slavimo", rekao je Peter Kuzmič te izrazio uvjerenje da će Kristina svojim showom oduševiti Amerikance jer je vrsna kuharica, kreativna i temperamentna, te se nada kako će Amerikancima približiti hrvatsku kuhinju. (Vjesnik)

NAŠA KUHINJA

Priprema: Marija Hećimović

Teletina s vrganjima

Ljubiteljima vrganja nije potrebno govoriti kakav okus jelima daju kada se spremaju s mesom. Vrganj bez sumnje spada u najdraže gljive najširem krugu ljudi zbog božanstvenog mirisa, moćnog šešira i simpatične debljine. Iako nas miris vrganja podsjeća na jesen, to je pogrešno jer sezona vrganja počinje krajem proljeća i traje do kasne jeseni. Ima raznih priča i vjerovanja o vrganjima, ali ova će vam se sigurno svidjeti - tvrde, naime, da vrganj prestaje rasti kada ga ugledate. Naravno, to nije istina, ali 'u praksi se to redovito događa'.

POSTUPAK

(namirnice za 4 osobe)

800 g telećeg filea, bijeli komad od buta
600 g vrganja
150 g luka
100 g oštrog brašna
0,6 dcl ulja
1 dcl bijelog vina
papar, sol, peršinovo lišće, mljevena crvena paprika

Vrijeme pripreme:

60 min

Priprema:

Teletinu narezati na medaljone, posoliti i uvaljati u brašno te popržiti na ulju dok ne dobiju lijepu rumenu boju. Izvaditi medaljone i čuvati na toplome mjestu. Na preostalom ulju pirjati tanko narezani luk, dodati vrganje narezane na listiće, zaliti vinom te pirjati na tihoj vatri dok ne omekšaju. Posuti crvenom paprikom, posoliti, popapriti i dodati toliko brašna da se dobije srednje gusti umak. Vratiti medaljone i po potrebi doliti vina ili vode te pirjati dok medaljoni ne omekšaju. Pred kraj dodati svježe sjeckani list peršina i jelo poslužiti toplo sa širokim rezancima.

Široki rezanci

(namirnice za 4 osobe)

3 kom jaja
300 g oštrog brašna
0,3 dcl ulja

Priprema:

Od navedenih sastojaka zamijesiti tvrdo tijesto, tanko ga razvaljati i rezati na široke rezance koji se zatim kuhaju u slanoj vodi.

Sveti Vlaho u New Yorku i Limi 30-ih godina prošlog stoljeća

Priredio: **Damir Račić**

O proslavi feste sv. Vlahu u razdoblju između dvaju svjetskih ratova u pojedinim većim gradovima Kraljevine Jugoslavije dubrovački tisak redovito je obavještavao svoje čitatelje svake godine. Najčešće se spominju proslave sv. Vlahu u gradu Zagrebu, Sarajevu, Beogradu i Splitu, u kojima je živjelo najviše Dubrovčana.

I iseljenici s dubrovačkog područja slavili su svoga vjekovnog nebeskog zaštitnika. Novinska izvješća iz prekomorskih zemalja, što je sasvim razumljivo, bila su rijetka. Opis proslave feste sv. Vlahu bio bi objavljen ako bi netko od sudionika poslao pismo uredništvu "Narodne svijesti" s opisom svečanosti. Navest ću kako su Dubrovčani odnosno iseljenici s dubrovačkog područja proslavili festu sv. Vlahu u New Yorku 1936. i 1938. godine te u Limi 1939. godine. ■

PROSLAVA SV. VLAHA U NEW YORKU

("Narodna svijest" od 26. 2. 1936. godine, broj 8)

Na dan Gospe Kandelore, uoči Sv. Vlahu, Dubrovčani nastanjeni u New Yorku i okolici proslavili su svog patrona i dubrovačkog parca Sv. Vlahu. U luksuznoj dvorani restauracije "Dubrovnik" (364 W. 23rd Street), koja je vlasništvo Dubrovčanina g. Iva Nikića i Pelješčanina g. Nika Miškova, upriličena je festa sa banketom, već u 8 sati svi su stolovi biti zaprimljeni. Proslavu je otvorio nazdravicom po starome običaju g. Dr A. Mooney, rođeni Dubrovčanin i jedan od najstarijih u koloniji. Nakon nazdravice slijedila je večera, a preko večere goste je oslovila g. ca Marica Vlahović Stijepova, učiteljica, koja je rodoljubnim riječima ocrtala značaj ove proslave. I istakla moć bijelog barjaka sa svećevim likom. Zatim je uslijedilo kolo uz lijericu, koju je udario g. Antun Šutić iz Lisca. Kolo je izveo g. Niko Jeljenić st. iz Stupe s Maricom, kćerkom g. Nika Zeca iz Ošljega. Zatim je goste podarila sa nekoliko dubrovačkih napjeva mlagja kćerka Dr Mooney. Preko zabave svirali su poznati radio umjetnici Balkan Mountain Men, tamburaši g. Milana Vernia.

Naša dubrovačka migracija u velegradu New Yorku broji do nekih 300 obitelji iz grada i okolice, a bio je prisutan tek malen broj. Uz prisutnih, zabilježili smo slijedeću gg. sa gospogjama: Dr A. Mooney, Vlaho S. Vlahović, publicista, kap. J. Žuljević, kap. Tonković, Ivo Primorac, Ivo Mikić, Niko Mišković, Byer, Jozo Karaman i Niko Burin; od gospogja: Marica Zec-Negroni i Stefaniya Nikić; od gospogjica Marica S. Vlahović, Rose Šilić, madeline i Rose Udiljak, Pjantanida i Mooney; od gospode: Mato Kučer, Pero Balić, Lujo Beato, Vito Boehm, Niko Jeljenić ml., Niko Jeljenić st., Šutić, Niko Karaman, Oskar Trkulja, Toni Desković, Ivo Rapanić, Pero Elaković, Bartul Biočić, Vlaho Glavor i još nekoji za čije ime nijesmo saznali. Zabava je potrajala do zore. Tako su eto naši u New Yorku proslavili dan Sv. Vlahu. Čast Dubrovčanima i vječna slava Sv. Vlahu i na moru i na suhu!

Dopisnik

PROSLAVA SVETOG VLAHA U PERUU

("Narodna svijest" od 22. 3. 1939. godine, broj 12)

Lima 3. veljače 1939. Za svakog Dubrovčana dan Svetog Vlahu je najveći blagdan u godini, pa svijesni toga okupili smo se i mi u dalekom svijetu da taj dan što dostojnije proslavimo. Većina naših iseljenika ovdje u Limi je baš sa teritorije Stare Dubrovačke Republike, pa zahvaljujući tome skupilo nas je jedno pedesetak na čelu, sa našim počasnim konzulom, gosparom Antunom Ćurlicom, prvo na svetoj Misi u crkvi Mercedera, a zatim na skupnom objedu za vrijeme kojega je svaki od nas bio duhom u Starom kraju.

Ove godine je po prvi put u ovim krajevima kapelan naše kolonije izvršio grličanje svih prisutnih, što je bila jedna novotarija za naše zemljake ne dubrovčane, te koja ih je jako obradovala i razveselila. Za vrijeme samog objeda naš mladi iseljenik g. Božo Fortunić održao je jedan kratki, ali lijepi govor, u kojemu se je osvrnuo na nekadašnju moć i slavu starog Dubrovnika na političkom, ekonomskom kao i kulturnom polju, zatim nam je prikazao Dubrovnik danas. Spomenuo nam je njegov turizam, kao i sve njegove ljepote koje pritežu mnoge strance, pa i okrunjene glave u njegovu blizinu. Završio je riječima: "Dubrovčani, neka je vječna slava Svetom Vlahu našem zaštitniku i na kopnu i na moru", poslije čega je slijedio aplauz i odobranje g. Fortuniću.

Po svršenom objedu slijedila je tombola, za vrijeme koje se je vikača brojeva, kao i sretne dobitnike izgagjalo jabukama i narančama, već za to unaprijed spravljenim. Čista dobit od prodaje kartela iznosila je 217 sola, što promijenjeno u sterline po kursu za svaku sterlinu S. 23,37.5 iznosi ukupno devet sterlina pet šilinga i osam penija. Isti iznos namijenjen je Dječjem zakloništu u Dubrovniku kojega šaljemo današnjim danom čekovnim računom broj 18783. Iako nas dijele hiljade i hiljade milja od našeg lijepog Dubrovnika, mi smo ipak uvijek duhom uz njega, uvijek ga se rado sjećamo i uvijek spominjemo. Mato Galjuf (mlagji)

4811876

GODINA 1933.

Proslava sv. Vlahu u Dubrovniku

Pr. tradicionalnom obilježju i po naravnom običaju obilježju slavi se na blagdanu svetog Vlahu u Dubrovniku. Proslava sama se sastoji od misa u crkvi i velike narodne svetkosti, u kojoj sudjeluju i građani i seljaci i mnoštvo dionika iz Republike. Iste godine svetkosti su se u našoj zemlji obilježile, jer tada je bio godišnjica i pada dana tog jedinstvenog dubrovačkog svetog Vlahu.

Zemljopisna karta

Pogled na Dubrovnik

SVETI VLAHO U NEW YORKU

("Narodna svijest" od 23. 2. 1938. godine, broj 8)

Dne 3. veljače održala se je u New Yorku svečana sveta misa prigodom našeg Parca sv. Vlahu. Službu i grličanje otслужи je velečasni Zvonko Mandurić, ali uslijed radnog dana, broj naroda nije bio u punom broju. Dva dana nakon toga, u subotu 5. veljače, proslavila je naša naseobina taj dan na slijedeći način. U prostranim prostorijama Lincoln Tunnel Restaura (kod g. Joza Dugandžića), održala se je bogata večera, kojoj je učestvovalo oko 120 gragjana stare naše Republike Sv. Vlahu, ovogodišnji festanjuli bili su g. Ivo Grgurević Ivov rodom iz Rijeke Dubrovačke, potomak starih dubrovačkih kapetana i g. Jozo Žuljević, pom. Kapetan. Stoloravnatelj bio je g. Grgurević. Njegovi lijepi i rodoljubivi govori preko večere oduševili su sve prisutne i mnogima suzu na oko natjerali. Osim g. Grgurevića te večeri govorili su: g. Dr Mooney, je dan od najstarijih naših sinova ovdje, pa zaslužni naš g. Miho C. Barović, rodom iz Ponikava, svršeni kapetan, a danas član najveće svjetske banke, Chase National Bank, koji je govorio o prošlosti i slavi našeg pomorstva. G. ca Marica Vlahović, učiteljica iz Dubrovnika, uz kratko izrečeni govor u ime Dubrovkinja podarila je još prisutne recitacijom Pre-radovičevog "Putnika" da na taj način svrne naše misli k rodnoj grudi. Još su govorili gosp. Tomo Kristić, g. Ivo Beasić, g. Jozo Fabris i g. Duper. Nakon večere povedeno je kolo uz lizericu koju je udarao g. Vlaho Glavor iz Ponikava, a kolo je izveo g. Miho Barović, koji nam je potvrdio da se ono naslijeđeno dobro ni u tugjini ne zaboravlja. Stranih gostiju te večeri bilo je takogjer. Dubrovčane je počastio svojim govorom g. Linke, rognjeni Zagrebčanin. Ovogodišnjom spremom za proslavu Sv. Vlahu upravljao je g. Vlaho S. Vlahović, poznati naš publicista, kome je sa radnjom pomogao naš vrijedni g. Mato Kučer. Sa veseljem bilježimo da je dvorana bila iskićena zelenilom: maslinom, ružmarinom, lovorkom i palmom, koje je zelenilo Dubrovčanima darovao čuveni naš "kralj smokava" iz Fresna u Kaliforniji g. Stjepan N. Mitović. I da se ne zaboravi, glavni stol resila je naša dubrovačka dvoboja crven-modri barjak, na kojemu se isticala fotografija sv. Moći našega Parca. Tako smo eto mi Dubrovčani proslavili Dan naše slave. Brzopjavni pozdravi su stigli; Don Gjuro Violić iz Joliet, Ill. poslo je svoj blagoslov, te gg. Antun Vukota u ime Bratstva Sv. Vlahu iz San Frančeska u Calif., g. Gjuro Gira iz Oaklanda i g. Lujo Beato iz New Yorka. Svaka hvala braći i sestrama i neka je Sv. Vlahu u našem Gradu na čast.

ENG Old newspaper clippings from Dubrovnik newspapers reporting on St. Blasius feast day celebrations in New York and Lima in the 1930s.

Zavirite u prošlost sela, otkrijte stare običaje, pjesme i plesove, dopustite da Vas zadive drvene kapelice i čardaci...na putovanju "U potrazi za izgubljenim vremenima - Turopolje i Posavina"

Scrinium ♦

www.scrinium-tours.hr

Program je podržalo Ministarstvo turizma u sklopu projekta Upoznaj Hrvatsku 2010

■ DOMOVINSKA VIJEST

POLICAJCIMA ZABRANJENO ČLANSTVO U STRANKAMA I KANDIDIRANJE NA IZBORIMA

ZAGREB - Policijski službenici neće smjeti biti članovi političkih stranaka i neće se smjeti kandidirati na državnim i lokalnim izborima ni politički djelovati u Ministarstvu unutarnjih poslova, predviđeno je novim zakonom o policiji koji je Vlada uputila u saborsku proceduru. Taj zakon važan je za ispunjenje mjerila potrebnih za zatvaranje poglavlja Pravosuđe i temeljna prava. Da bi se policijska služba depolitizirala i dodatno profesionalizirala, policajcima će se zabraniti da u službenoj odori nazoče političkim skupovima, osim ako nisu nazočni službeno, a policajci za koje se utvrdi da su članovi stranke bit će premješteni na druge slobodne poslove u sklopu MUP-a za koje ispunjavaju uvjete.

Hrvatska metropola podno Medvednice

U odnosu na prvi popis iz 1857. godine Zagreb doživljava najveći porast po stopi od 1.500, što znači da je broj stanovnika narastao s 48.000 na 770.000. Najveći porast bilježi se u razdoblju od 1953. pa do 1991. godine

Pogled na katedralu
s Gornjeg grada

Piše: **Zvonko Ranogajec**

Grad Zagreb kao glavni grad Republike Hrvatske, njezin najveći grad i političko središte, ima status županije i to službeno posljednje po redu odnosno XXI. Površinom od 640 km četvornih 21. županija je posljednja jer zauzima samo 1,13 posto hrvatske površine, no po broju

stanovnika od posljednjeg popisa 2001. godine grad Zagreb je na 1. mjestu sa 779.145 stanovnika. U Gradu Zagrebu živi 17,5 posto hrvatskog stanovništva, a prvi je i po gustoći naseljenosti od 1.217 st. po četvornome kilometru. U odnosu na prvi popis iz 1857. godine, ova županija je doživjela najveći porast po stopi od 1.500, što znači da je broj stanovnika narastao s 48.000 na 770.000. Najveći porast bilježi se u razdoblju od 1953.

pa do 1991. godine. Današnji pokazatelji su vrlo nepovoljni jer je broj umrlih od 10 promila veći od broja rođenih od 9 promila, no prirodni pad se i dalje kompenzira imigracijskim procesima. Stanovništvo ove županije u prosjeku je starije od hrvatskog prosjeka, a prednjači po dominaciji žena u spolnom sastavu. U nacionalnom sastavu 92 posto su Hrvati, 2,41 posto Srbi, a manje od 1 posto su Bošnjaci, Albanci i Slovenci.

Jezero Jarun
– popularno
'zagrebačko more'

ZAGREBAČKO MORE - JARUN I BUNDEK

Ova županija odnosno Grad podijeljena je na 17 gradskih četvrti u sklopu kojih se nalazi 70 naselja. Prostor županije (grada) smješten je između dviju susjednih županija, Krapinsko-zagorske na sjeveru te Zagrebačke na zapadu, jugu i istoku. Prirodnu granicu čini planina Medvednica na sjeveru, a Vukomeričke gorice na jugu, dok središnjim dijelom protječe rijeka Sava. Od lijevih pritoka značajnije su Lonja i Zelina, a od desnih Odra. Većina pritoka je umjetnim putem kanalizirana i usmjerena prema Savi, a u njezinu porječju na gradskom području ima više mrtvih rukavaca te riječnih jezera. Najveće je Jarunsko jezero u jugozapadnom dijelu grada na lijevoj obali Save, dok je u južnome dijelu grada u Novom Zagrebu na desnoj obali Save Bundek.

Oba jezera doživjela su posljednjih desetljeća velike promjene utjecajem čovjeka te su postala prepoznatljivi sadržaji turističke ponude. Jarun je uređen krajem 80-ih godina prošlog stoljeća kao športsko-rekreacijski centar vodenih športova (veslanje, kajak, jedrenje) za potrebe Univerzijade 1987. godine. Uz to, Jarun je znan i kao "zagrebačko more", područje rekreacije i odmora, s pet atraktivnih plaža i šest otoka, a sve više postaje i zabavno središte. Bundek je jezero između Zapruđa i Središća, a od bivšega zapuštenog prostora proteklih godina pretvoren je u oazu za re-

kreaciju i mnogobrojne kulturne događaje. Vrlo su posjećena i jezera u parku Maksimiru.

Povijest Zagreba dulja je od devet stoljeća, a prvi pisani dokument potječe iz 1094. godine kada ugarski kralj Ladislav osniva na Kaptolu Zagrebačku

biskupiju. Uz crkveno središte Kaptol, srednjovjekovnu jezgru činilo je i obrtničko-građansko središte Gradec kome je ugarsko-hrvatski kralj Bela IV. izdao Zlatnu bulu 1217. kojom je postao slobodan kraljevski grad. Sredinom 19. st. Gradec i Kaptol se ujedinjuju čime se stvaraju pretpostavke za razvoj grada, što ubrzava gradnja željeznica prema Zidnome Mostu, Sisku, Karlovcu i Koprivnici te odličan prometni položaj na sjecištu prometnih pravaca iz Panonske nizine prema Jadranu odnosno iz srednje Europe prema jugoistočnoj. U Zagrebu se razvijaju mnogobrojne industrije, bankarstvo, trgovina, gradi se Donji grad, a nakon 2. svjetskog rata i Novi Zagreb na desnoj obali rijeke Save.

INDUSTRIJSKO SREDIŠTE I PROMETNO SJECIŠTE

Grad Zagreb ima najveći dohodak među svim županijama, a veći je 84 posto od hrvatskog prosjeka. Proračun je u visini sedam milijardi kuna, a zbog toga su tu sjedišta većine državnih tvrtki i industrija. U Zagrebu se nalazi sjedište oko trećine hrvatskih tvrtki s isto toliko zaposlenih. Tako se u Zagrebu nala-

Središnji trg krasi
spomenik banu
Jelačiću

zi sjedište proizvodnje nafte i plina Ine, metaloprerađivačke industrije Gredelj, TPK, elektrotehničke industrije Končar, RIZ-a, zatim Ericsson Nikola Tesla, Elka, Tež, kemijska industrija Pliva, Chromos, Fotokemika, drvna i industrija papira Zago-drvo-Šavrić, Lipa mill, tekstilna industrija DTR, Heruc te industrija obuće Šimecki, prehrambena i konditorska industrija Kraš, Franck, Zvijezda, Ledo, Klara, Dukat, industrija pića Badel 1862, grafička industrija Grafički zavod Hrvatske. U Zagrebu je i sjedište Croatia airlinesa, Croatia osiguranja, Croatia Recordsa, HT-a, Vipneta, Tiska.

Značajno je građevinarstvo, promet i trgovina. U Zagrebu se nalazi niz velikih prodajnih centara, a posebno mjestu u razvoju trgovine i promicanju poslovnih veza ima Zagrebački velesajam koji se od 1956. godine nalazi na današnjoj lokaciji u Novome Zagrebu. U bankarstvu prednjači Zagrebačka banka, Privredna banka Zagreb, Hrvatska poštanska banka, a tu je i sjedište Hrvatske narodne banke.

Također se u Zagrebu nalazi sjedište HAZU-a, HNK, Hrvatskoga državnog arhiva, Muzej Mimara, Muzej za umjetnost i obrt, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Klovićevi dvori, nova zgrada Muzeja suvremene umjetnosti. Između mnogobrojnih instituta prirodnih i društvenih znanosti ističe se "Ruđer Bošković" i "Ivo Pilar". Jedan od zaštitnih znakova Zagreba postala je najveća športska dvorana u Hrvatskoj, Arena Zagreb. U Zagrebu je najstarije sveučilište u Hrvatskoj, osnovano 1669. godine. U Zagrebu su i središta vlasti, zakonodavne i izvršne, Hrvatski sabor i Vlada RH na Markovu trgu, te sjedište predsjednika Republike na Pantovčaku.

SREDIŠTE KONTINENTALNOG TURIZMA

Zagreb je najznačajnije središte kontinentalnog turizma u Hrvatskoj. Mnogobrojni hoteli važni su u kongresnom turizmu, a ishodište svih turističkih obilazaka su Trg bana Jelačića i jedinstveni Gornji grad. Velika atrakcija su parkovi Lenuzzijeve zelene potkove (Zrinjevac, Botanički vrt...), a posebno park šuma Maksimir sa Zoološkim vrtom.

Jedna od glavnih prednosti hrvatske metropole u odnosu na slične gradove u Europi je činjenica da se nalazi podno parka prirode odnosno planine Med-

Zimski ugođaj
u Vlaškoj ulici

Sedamnaest gradskih četvrti

Grad Zagreb sastoji se od 17 gradskih četvrti: 1. Donji grad s 45.108 st. 2001. godine, 2. Gornji grad - Medveščak s 36.384 st., 3. Trnje s 45.267 st., 4. Maksimir s 49.750 st., 5. Peščenica - Žitnjak s 58.283 st., 6. Novi Zagreb - istok s 65.301 st., 7. Novi Zagreb - zapad s 48.981 st., 8. Trešnjevka - sjever s 55.358 st., 9. Trešnjevka - jug s 67.162 st., 10. Črnomerec s 38.762 st., 11. Gornja Dubrava s 61.388 st., 12. Donja Dubrava s 35.944 st., 13. Stenjevec s 41.257 st., 14. Podsused - Vrapče s 42.360 st., 15. Podsljeme s 17.744 st., 16. Sesvete s 59.212 st. i 17. Brezovica s 10.884 st.

Hrvatsko narodno kazalište noću

vednice koja posljednjih godina ima vrhunsku športsku manifestaciju, skijašku utrku svjetskog kupa "Snježnu kraljicu", a od drugih vrhunskih događaja ističe se atletski miting. Športski atribut gradu su

mnogobrojne športske udruge od kojih su najznačajniji nogometni klub Dinamo, košarkaški klub Cibona, vaterpolski klub Mladost, rukometni klub Zagreb i klub hokeja na ledu Medveščak. ■

ENG Zagreb is Croatia's capital and, with a population of 779,145 in the urban core, accounting for 17.5 percent of the Croatian population, its largest city. Together with its broader metropolitan area it has the status of a county.

Mostovi

Glavički sastanak koji je podijelio dotad složno selo zbilo se desetak dana uoči Gospojine, točnije 6. kolovoza kako je ostalo zapisano u arhivu učitelja Lovre koji je organizirao i vodio sastanak, a jedina tema dogovora bila je izgradnja seoskog mosta. U zabilješci stoji da je na sastanku bilo nazočno šezdeset i osam kućnih starješina, mahom gastarbajtera. Dakle, dogodilo se da su za Gospojinu stigli gotovo svi Glavičani koji su radili vani. Možda prvi put. Jer, dotad su oni dolazili na odmor u zavičaj samo jedanput godišnje, o Božiću, o čemu najbolje svjedoče datumi rođenja glavičke djece. Matične knjige kažu da je u razdoblju od 1963. do 1973. godine većina glavičke djece rođena između 15. rujna i 15. listopada, pa po tome nije teško pretpostaviti što su njihovi roditelji radili devet mjeseci ranije. Stvari su se počele mijenjati 1973. godine. Mnogi će to obrazložiti činjenicom da su se dotle ljudi već snašli, zaposlili na stabilnim firmama i naučili koristiti svoje pravo na ljetni odmor. No, Zelčina i danas tvrdi da je razlog tomu njegova kupovina Sivalja i sve što je iz toga slijedilo. A istina je da su Glavičani, nakon Zelčinova proglašenja da će kupiti magarca, masovno nagrnuli kući usred ljeta. Doduše, oni su se pravdali svim i svačim, ali je Zelčina ostao pri svome i slavodobitno uživao u toj činjenici. Poslije toga su Glavičani bili redoviti gosti zavičaja i o Gospojini, glavnom seoskom blagdanu. Tako je bilo i te godine kada se održao znameniti sastanak o izgradnji mosta.

Valja pripomenuti da je dotad selo već trasiralo put do glavne ceste, sagradilo školu i dobilo struju. Bilo je to vrijeme velikog zanosa i velikih akcija, na čelu kojih je stajao učitelj Lovre. Slavili su seljani tog momka koji je uspio us-

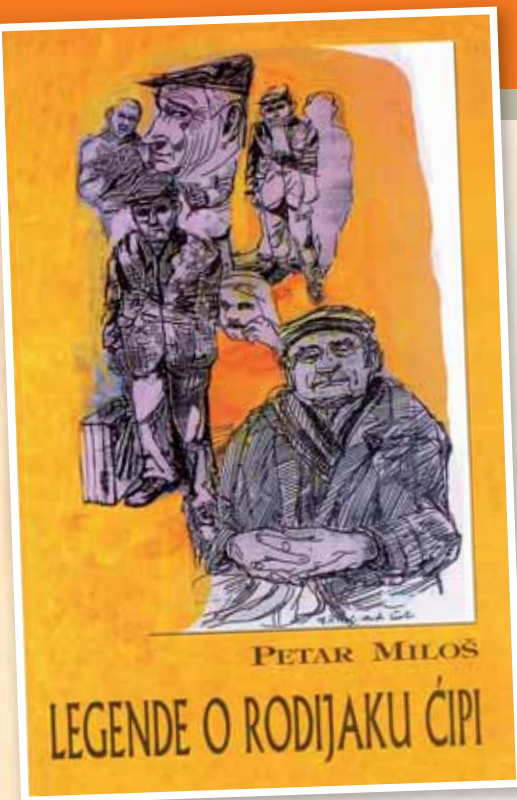
postaviti dobre veze s općinskom vlašću. Doduše, seljani su sve plaćali - dvije tisuće maraka po putovnici za struju, a dvije za školu, ali je podvig bio dobiti odobrenje i općinsku suglasnost. Osim toga, gradnja i materijal su padali na teret sela. Ali, novaca je bilo u gastarbajterskim lisnicama, a još više volje da se dobije u svom selu sve ono što su Nijemci odavno imali. Vidjeli su Glavičani također da više ne treba seliti iz svoga mjesta. Mnogi su otišli u Slavoniju, Zagreb, Sarajevo, Makarsku, ali je, eto, došlo vrijeme da i Runjava Glavica može imati isto što i ta mjesta. Osim toga, bili su sretni što ih nije zakačila sudbina sela oko Buškog blata koje je tih godina poplunjeno, da bi se dobilo akumulacijsko jezero. Bužani su doduše tražili od općinske vlasti da kupe placeve u Duvnu, ali im nije udovoljeno zbog pomanjkanja urbanističkog plana. Na širokom Duvanjskom polju za njih jednostavno nije bilo mjesta, pa su ljudi počeli pričati da se jezero potapa upravo zbog toga da se njih raseli. I pričalo se sve dok Jure nije zatvoren, a i oduzeta mu putovnica. Onda je priča utihnula, a Bužani su krenuli sa svojim obiteljima u svijet.

Učitelj je Lovre predložio svojim Glavičanima plan izgradnje mosta, jer se stari most obrušio, ponudio kompletan projekt i cjenik te općinsku suglasnost da Glavičani mogu "sami svojim novcem graditi most do svoga sela". Bio je tu i aneks koji je govorio o tome da će Općina sudjelovati s deset posto u cijeni mosta.

Sve je to oduševilo Glavičane, pa se na početku sastanka nije moglo ni pretpostaviti da će ovaj skup ostati zapamćen kao skup koji je podijelio selo. I to ne u dva, već u šest dijelova. Jer, problem je nastao kada je trebalo dogovoriti lokaciju novog mosta. Čuture, kao najveći

zaselak, nisu željeli ni čuti ideju Zabrdića da most ostane gdje je i bio, dakle ispod zaseoka Zabrdje. Ne, oni su to odbili s obrazloženjem da je bolje ići s mostom što dalje u selo. Jerbo, ako ikada prođe pravi put, onda bi išao dublje u selo, preko mosta, pa bi autobusna stanica mogla biti u Čuturama, ali bi autobus također mogao na svome putu pokupiti i Zabrdane. Po istoj su logici Latičani tražili da se most locira ispod njihova zaseoka kao posljednjeg iz pravca grada. No, u tom se slučaju postavljalo pitanje izgradnje ceste do tih zaselaka s onu stranu Ričine. Ostali nisu htjeli pristati. Posebice Bakulići koji su bili u dnu sela, dakle najbliži gradu. Kada su oni izjavili da će sami graditi most za sebe, bio je to signal ponosnim Glavičanima da svaki zaselak složno izjasni kako će sebi graditi most.

Možda bi se strasti za koji dan ohladile, možda bi učitelj uspio sazvati još koji sastanak, pa ipak, kao i dotada, dogovoriti gradnju jednog mosta, da Bakulići u svom revoltu i hiru nisu prekinuli sastanak i još isti dan zasukali rukave i počeli kopati temelje. Toga su se ljeta svi Glavičani kupali u znoju lica svoga, svi su danonočno radili na svojim mostovima sa željom da ga završe prije drugih i da uz to bude najbolji. Nikada dotad nije bilo većih bauštela u Runjavoj Glavici. Miniralo se špale, dovlačilo daske i šalovalo, ugrađivalo željezo uz pomoć inženjera koji su to nadgledali, a onda betoniralo ručno miješajući goleme količine pijeska i cementa. Ne, nisu se Glavičani posvađali da ne razgovaraju jedan s drugim. Naprotiv, raspitivali su se o napredovanju ostalih mostova, šalili se na tuđi račun, pravili razne podvale, ali su uvijek razgovarali. Pošto su rodbinski vezani ili su pak radili na istoj firmi, nije bilo opasnosti da će doći do kavge. No, nitko nije htio odustati od

svoga mosta, proglašavajući ga unaprijed glavnim. Naravno, zbog toga su seljani i njihove delegacije išli u Općinu te zbu-njenim općinskim čelnicima pokušava-li obrazložiti kako je jedino njihov most pravi i na pravom mjestu, te da vlast to treba ozvaničiti tako što će ga glavnim proglasiti, a to je značilo dovesti put do njega s onu stranu Ričine.

U tim zbivanjima pozicija Rodija-ka Čipe bila je dosta neodređena i ne-zavidna. Njegova se kuća, naime, nala-zila između Zabrdića i Čutura, dakle dvije glavne struje. Osim toga, i njego-vi su prijatelji i radne kolege Guto, Jo-skan i Jerko pripadali različitim zaseo-cima, pa su ga neumorno nagovarali da se priključi jednima, odnosno drugima, da se odluči za Zabrdje ili Čuture. Rodi-jak je danima dvojio razmišljajući poput Buridanova magarca kojemu se carstvu privoljeti. Za Gutu ga je vezao posao na gipsu. Njih su se dvojica upravo tih dana dogovorili da sami osnuju kolonu, pošto

su sračunali da mogu "stizati gips", a to je značilo više zarađivati. Činilo im se da Joskan i Jerko malo zaostaju u poslu, a plaća se u koloni dijelila na ravnoprav-ne svote. S druge pak strane, Joskan mu je bio rod s materine strane, pa bi po toj logici trebao sudjelovati u gradnji mosta ispod Čutura. Naravno, još uvijek se pi-tao u tim odlukama i djed Kleco koji je podjednako mrzio i Čuture i Zabrdiće, pa je uzrujano vrteći glavom često po-navljao kako bi najbolje bilo, kad bi se moglo, sagraditi vlastiti most.

- Dušice nečista, petun je petun, go-vorio je Kleco. Petun more nadživiti i mene i tebe i dite i pradite. E, kad bi jad-ni čovik ima maraka?! A naki lipi plac za most. Iza Ričine naša njiva. Odma bi je dali za cestu, a u tom usiku Ričina najuža.

Takva djedova razmišljanja natjera-še Rodijaka da premetne džepove, jer je sav novac, kao i ostali Glavičani, držao u džepu. Znalo se u Rodijakovim džepovi-ma nakupiti i po stotinu tisuća maraka. Bankama nije vjerovao, a s druge strane novac se morao naći u džepu ako nekom padne na pamet "ćulanje". Bila je to svo-jevrsna igra oholosti. Nerijetko se doga-đalo da netko od novopečenih bogataša zapodjene priču o zaradama i novcima, o tome koliko tko ima maraka. A onda bi se "ćulali", tj. svatko bi ispraznio sadr-žaj svoga džepa, pa čija hrpa, odnosno "ćula" novca bude najveća, taj je pobjed-nik. Rodijak se nije usuđivao sudjelova-ti u takvim igrama, ali je ovaj put izva-dio sve novce i stavio ih pred djeda. Bila je tu poprilična svota, točnije 35 tisuća maraka i nešto sitnoga.

- Dide, ako bi brat Pere pomoga, mo-gli bi ga i napraviti, kazao je Rodijak.

Tako je pala odluka o izgradnji još jednog, petog mosta koji će toga ljeta biti sagrađen. Doduše, Pere se ljutio na ta-kvu ideju, ali je djed bio neumoljiv, po-

sebice otkako mu je netko predložio da se taj most nazove Klecina ćuprija i da se u beton usiječe njegovo ime.

Nije to, međutim, bio posljednji gla-vički most podignut toga ljeta. Dan uoči Gospojine stigao je u Runjavu Glavicu Gale Markanov, a dan poslije derneka po-čeo je bager kopati tik do Klecina mosta. Bila je to Galina ćuprija. Doduše, Gale je predlagao da on i Rodijak skupa gra-de jedan most koji bi se zvao Klecina i Markanova ćuprija, ali Kleco nije htio ni čuti za taj prijedlog. Tako su se na kra-ju dogovorili da Kleco proda Gali izlaz s mosta na njegovu njivu gdje je treba-lo graditi cestu, a što se mosta tiče, neka gradi svatko sebi. Osim toga, Kleco je uvjetovao gradnju Galina mosta najma-njom udaljenošću od pedeset metara.

Bio je tu još jedan Glavičanin čije ime treba zabilježiti u izgradnji glavičkih mo-stova, a to je Boškan. On se nije želio izja-sniti ni za jedan most, već za sve. I to ne samo na riječima. Za svaki je most dao po tisuću maraka i uz to svakodnevno obilazio gradilišta i častio ljude pićem, sokolio ih i obećavao da će i on sagra-diti jedan most i to na sred Podvornice, tj. izvan korita rijeke.

- Vidite kako je naša Ričina hodala kroz stoljeća sa svojim koritom, obra-zlagao je Boškan, a sigurno je da će se korito i ubuduće mijenjati. Dakle, vaši su mostovi zasada u redu, ali što će biti kada Ričina zaobiđe mostove i krene iza njih, ovamo na Podvornicu? Ostat ćemo bez prilaza. E, zato sam ja tu, zato uvijek mora biti u selu čovjek koji dugoročni-je gleda. Zato ću ja most graditi na sred Podvornice, pa ako Ričina krene ovamo prema selu, opet ćemo imati most i dolaz.

Rodijaku bi krivo što se sam nije do-sjetio tako genijalne ideje, ali je bio svje-stan da nije loše ni imati vlastiti most koji će služiti barem za njegova života. ■

ČUVAJMO, ŠTITIMO I BRANIMO HRVATSKI JEZIK

Za hrvatski je narod svako povijesno razdoblje ujedno i doba velikih izazova. Tako je i danas. Neprekidno se suočavamo s negiranjem samosvojnosti hrvatskoga jezika, bilo iz inozemstva (na različite načine) bilo (na žalost) u vlastitoj domovini i vlastitom narodu. Osim izravnih deklarativnih negiranja, svakodnevnim smo svjedocima i postupnoga strukturalnoga razaranja normiranoga hrvatskoga književnoga jezika na svim jezičnim razinama. Djelomice je to rezultat nemara, djelomice nedovoljnoga znanja, a djelomice i svjesnoga izbora takova negativnoga pristupa. Obratimo li pozornost na rječnik govornika hrvatskoga jezika u privatnoj i službenoj komunikaciji, sigurno ćemo primijetiti veliku zastupljenost uporabe turcizma *kičma*. Ta se riječ posljednjih desetljeća tako često rabi, da su Hrvati već gotovo zaboravili svoje dvije riječi kojima se u hrvatskom jeziku označava taj dio ljudskoga i životinjskoga tijela, a to su *kralježnica* (jer se sastoji od *kralježaka*) i *hrptenica*, odnosno *hrptena kost*, *hrptenjača* jer se u hrvatskom jeziku od starine *leđa* još nazivaju i *hrbat*. Turcizam *kičma* Hrvati su obično rabili u prenesenom značenju, u sklopu frazema i izvedenica za oznaku karakterne ljudske osobine, npr. *beskičmenjak* (koristoljubiva osoba bez osobnoga stava i ideala). Istodobno se, sa zanemarivanjem hrvatskih riječi *hrptenica* i *hrptenjača*, postupno počelo zaboravljati da prvotno riječ *hrbat* označuje leđa. Tako se riječ *hrbat* uglavnom ustalila u drugotnom značenju

Piše: Sanja Vulić

koje se odnosi na istaknuti duguljasti dio nečega, npr. *hrbat planine* ili *hrbat knjige*. Uglavnom nas još gradišćanski Hrvati, kao čuvari hrvatske jezične baštine, podsjećaju na temeljno značenje riječi *hrbat* i *hrptenjača* koje su sačuvali u svojim mjesnim govorima i književnom idiomu.

Ovom ćemo prigodom još upozoriti i na postupno potiskivanje hrvatskoga pridjeva *uzoran* (u značenju: koji služi kao uzor, pozitivan primjer drugima). Umjesto toga hrvatskoga pridjeva, sve češće u glasilima susrećemo čudnovate sveze tipa *primjeren zatvorenik* i sl. I ti naizgled manje važ-

ni detalji rezultat su nemara prema hrvatskomu jeziku u cjelini. Razmišljajući o tom, uvijek se sjetim hrvatskoga filologa Nikole Andrića i njegova djela *Branič jezika hrvatskoga*. Od objavljivanja toga djela prošlo je točno stotinu godina, a mi smo i dalje prisiljeni braniti svoj jezik

Jer, svi dobro znamo da je odnos prema hrvatskomu jeziku ujedno pokazatelj odnosa prema hrvatskomu narodu i hrvatskoj domovini. Mediji nam, pod krinkom lažne demokracije, nerijetko nagrizaju sam temelj naše nacionalne opstojnosti. Kako drukčije protumačiti sramotnu reklamu u kojoj se izruguje pjesma *Moja domovina*, pjesma koju je u najtežim danima suvremene hrvatske povijesti zajedno snimilo više od stotinu hrvatskih estradnih glazbenika. U novoj televizijskoj reklam *Moja domovina* postala je - *Moja televizija*. U zemlji s istinskim nacionalnim ponosom emitiranje takove reklame bilo bi nezamislivo. U Hrvatskoj je, eto, i to moguće. ■

MANJINSKE VIJESTI

BOKELJSKA NOĆ U TIVTU

CRNA GORA - Tradicionalna "Bokeljska noć" u organizaciji Bokeljske mornarice podružnice Tivat održala se 19. veljače u Tivtu u Hotelu Kameliji. Kao i uvijek, okupila je veliki broj posjetitelja i ljubitelja Boke i bokeljske tradicije. Bokeljska mornarica i danas nastupa s glavnim odredom u nošnji, sa starinskim oružjem i igra kolo s elementima srednjovjekovne

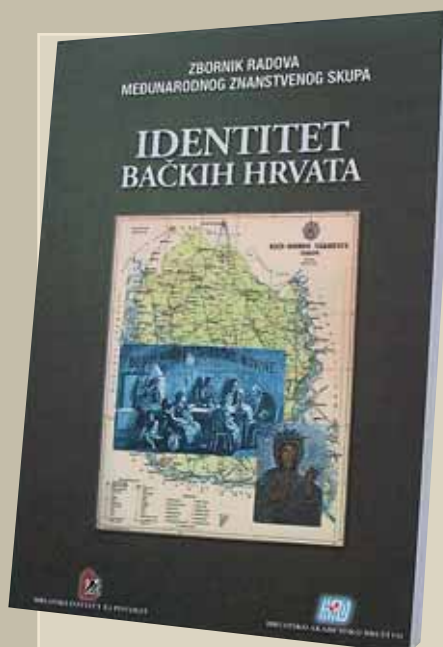
simbolike. Uz to, bavi se promicanjem pomorskog prošlosti, tradicije, kulture, kao i održavanjem veza sa sličnim organizacijama i pomorskim školama i fakultetima u Crnoj Gori i svijetu.

MASLINAR IZ BARA NA MANIFESTACIJI U SPLITU

SPLIT - U Splitu su na manifestaciji Maslina 2011. svoje proizvode predstavili maslinari iz Bara, koje je predstavljao Božo Šaltić, inače i predsjednik Hrvatskoga građanskog društva, podružnice Bar. Šaltić je već otprije poznat splitskoj publici jer je niz godina izlagao svoje ulje i poznati specijalitet Šaltu, koji izrađuje od crnih soljenih maslina, po obiteljskom receptu starom više od 200 godina. Njegov štand je uvijek plijenio pozornost uglednih gostiju, nekada predsjednika Mesića, a ovaj put predsjednika Josipovića. Kao Hrvat iz Bara uvijek je dobrodošao na ovu manifestaciju, koju smatra vrlo korisnom jer je na stručnim predavanjima puno naučio i time unaprijedio svoj uzgoj i proizvodnju. Maslinovo ulje iz Bara sada je u ljepše dizajniranim bocama, a jedno je čak i nagrađeno.

ZBORNIK "IDENTITET BAČKIH HRVATA"

Znanstveni skup Identitet bačkih Hrvata (2008.) organizirao je Hrvatski institut za povijest iz Zagreba uz potporu Hrvatske matice iseljenika i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH. Sudjelovali su izlagači iz Hrvatske, Mađarske i Vojvodine (Srbije), pa je zbog toga imao međunarodni karakter. Zbornik radova koji se ovdje predstavlja sadrži radove šesnaestero sudionika skupa. Održavanje skupa i objavljivanje ovog zbornika pokrenuti su s namjerom da se na te znanstvene izazove daju konkretni odgovori. Ideja organiziranja skupa na kojemu bi se znanstveno obradili svi aspekti identiteta bačkih Hrvata omogućila je interdisciplinarni pristup zbog čega su i izlagači bili različitih znanstvenih profila (povjesničari, sociolozi, politolozi, etnolozi i jezikoslovci). Ovaj zbornik objavljen je u suizdavaštvu Hrvatskog instituta za povijest iz Zagreba i Hrvatskoga akademskog društva iz Subotice. Ta nakladnička suradnja ima i simboličko značenje jer predstavlja prekograničnu suradnju institucija iz Hrvatske i Srbije koje rade na znanstvenom istraživanju povijesno-kulturne baštine bačkih Hrvata. (Robert Skenderović)

KALENDAR MAĐARSKIH HRVATA

Croatica, neprofitno poduzeće za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost Hrvata u Mađarskoj objavila je bogato ilustriran *Hrvatski kalendar 2011.*, koji je uredila Branka Pavić Blažetin. Serijska publikacija, koja ima tridesetak različitih priloga raspoređenih na 192 stranice, prati jezično, književno, etnografsko i društveno stvaralaštvo pripadnika naše manjinske zajednice. Posebno su izdvojene obljetnice uglednih Hrvata i događaji u 2011. godini. Čitateljska publika osigurana je među vrijednim mađarskim Hrvatima koji su prema najnovijim podacima utemeljili 127 mjesnih manjinskih samouprava, ostvarivši ukupno 508 zastupničkih mandata, što je izvrstan rezultat dvadesetogodišnjeg rada manjinskih aktivista, piše u kalendaru. Uz to, u ljetopisu se mogu pročitati prilozi o 20. obljetnici izlaženja tjednika *Hrvatskoga glasnika*, te niz atraktivnih povijesnih crtica o pojedinim granama naše tamošnje etničke zajednice poput podravskih Hrvata i sl.

SPOMEN-KNJIGA O MEĐUNARODNOM PRIZNANJU HRVATSKOGA JEZIKA

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici (NSK) u Zagrebu ovih je dana predstavljena knjiga "Međunarodno priznanje hrvatskoga jezika - postignuće Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu" koja nas podsjeća na 1. rujna, dan koji će svakako ući u povijest hrvatskoga jezika kada se umjesto dosadašnjeg koda *scr* za hrvatski jezik u cijelom svijetu počinje upotrebljavati kod *hrv* kao jedina preporučena oznaka i za bibliografsko i za terminološko označavanje hrvatskoga jezika. Ostvareni uspjeh NSK u dobivanju oznake *hrv* za kodnu oznaku hrvatskoga jezika, kao i poduzete aktivnosti na promicanju tog događaja za hrvatsku pisanu riječ, nezaobilazan su prinos potvrđivanju uloge hrvatskoga jezika u međunarodnom prepoznavanju hrvatskoga nacionalnog i kulturnog identiteta. To je ujedno i razlog za izdavanje ove knjige u kojoj se donosi sva dostupna dokumentacija vezana uz međunarodno priznanje hrvatskoga jezika 2008. godine, i uz inicijativu da Hrvatski sabor 1. rujna proglasi Danom međunarodnoga priznanja hrvatskoga jezika, zatim recepcija toga važnog postignuća kao i njegova raznolika medijska prezentacija.

Ibrica u splitskom HNK

- Volim se našaliti da političari prolaze i intendanti prolaze, a Hajduk i Ibrica ostaju vječno. Još dvije godine rada pa sam na pola puta do Hajdukovih 100 godina - rekao je doajen hrvatske šansone Ibrica Jusić, koji je koncertom "U svakom slučaju te volim" obnovio 25-godišnju tradiciju valentinovskih nastupa u splitskom HNK, a koja je prekinuta prije šest godina. - Volim reći da mi je Split ovih godina dao više

kruha nego Dubrovnik. Samom tradicijom 25 godina zaredom nastupa u HNK se malo tko može pohvaliti. U HNK sam održao više koncerata nego druge zvijezde. Moja radost je to veća. Osjećam se kao Lesi koji se vraća kući - rekao je taj Dubrovčanin, koji je karijeru u svome rodnom gradu započeo 1965. godine.

Nagrada našem džezistu iz Švedske

Uglednome hrvatskom pijanistu i skladatelju Davoru Kajfešu, koji već više od četiri desetljeća djeluje u Stockholmu, uručio je veleposlanik RH u Kraljevini Švedskoj Vladimir Mattek nagradu Hrvatskog društva skladatelja "Miroslav Sedak Benčić", koja mu je lani dodijeljena za jubilarni koncert koji je održao u Zagrebu u povodu 75. rođendana. Davor Kajfeš jedno je od najpoznatijih imena hrvatskoga jaza. Kao član, a zatim i umjetnički voditelj legendarnoga Zagrebačkog jazz kvarteta, Kajfeš je ostvario niz izvrsnih interpretacija te ostavio duboki trag u hrvatskoj jazz-glazbi. Od 1967. Davor Kajfeš živi i djeluje u Stockholmu gdje je do mirovine predavao na Visokoj školi za glazbu i ples, surađivao je i nastupao s najpoznatijim švedskim glazbenicima i koreografima, a u novije vrijeme i sa svojim sinom Goranom, koji je jedan od najpoznatijih švedskih trubača.

Jelena Rozga raspjevala prepunu Spaladium arenu

Dva sata prepuna Spaladium arena u Splitu pjevala je s Jelenom Rozgom na njezinu prvo-me velikome samostalnom koncertu koji je popularna Splićanka uoči Valentinova posvetila svim zaljubljenima. Pred euforičnom publikom 33-godišnja Jelena pjevala je o ljubavi punim plućima i odlično raspoložena. Nizala je svoje velike hitove "Gospe moja", "Roba s greškom", "Vršnjaci moji", "Daj šta daš", "Svega ima, al' bi još", "Rodit ću ti čer i sina"... S ljubimicom publike u cijeloj regiji na pozornici su zapjevali i njezini gosti Željko Samardžić i Jole, a usijana atmosfera dosegla je vrhunac kada joj se pridružila druga slavna Splićanka, Severina.

Austrijska Hrvatica Daria Kinzer predstavljat će Hrvatsku na Eurosongu

Daria Kinzer hrvatska je predstavница na Eurosongu 2011.! Daria je u napetoj finalnoj emisiji Dore dobila 9.030 glasova publike i tako izborila pobjedu pred drugoplasiranim Jacquesom Houdekom. Publika je u sedmoj, završnoj emisiji Dore također izabrala i hrvatsku pjesmu na Euroviziji, skladbu "Lahor" Borisa Đurđevića koju će Daria Kinzer izvoditi u Düsseldorfu. - Jako sam uzbuđena, nisam očekivala pobjedu protiv Jacquesa koji je već poznat, na sceni je već više od deset godina, bilo je teško ali dakako da sam se nadala pobjedi, rekla je austrijska Hrvatica Daria Kinzer nakon što je proglašeno kako je upravo ona pobjednica Dore 2011. - Puno ljudi reklo mi je kako imam i simpatičan naglasak, možda je i to jedan od razloga za moj uspjeh u Hrvatskoj - uz smijehak je izjavila Daria.

Švicarska turneja Dubrovačkoga simfonijskog orkestra

Uspješna gostovanja Dubrovačkoga simfonijskog orkestra u inozemstvu se nastavljaju. Dubrovački simfonijski orkestar, pod ravnanjem maestra Luce Bizzozera, uz sudjelovanje mladih švicarskih glazbenika Beatrice Berrut, klavir; Helene Satue, violina; Zéphyrina Rey-Bellet, violončelo, pod pokroviteljstvom švicarske fondacije *Swiss Young Talents Promotion* bili su na turneji po Švicarskoj sredinom veljače s nastupima u Baselu, Bernu, Ženevi i Fribourgu. Izvodili su djela Beethovena i Rappaza. U suradnji s Veleposlanstvom RH u Bernu glazbenici su nastupili 14. veljače u Velikoj koncertnoj dvorani secesijskog Kultur-Casina u Bernu. Prije koncerta Veleposlanstvo RH priredilo je druženje za glazbenike i uzvanike. (Miro Grabovac)

"Zrinjski" s vrhunskim solistima

Dugotrajnim pljeskom splitska publika ispratila je premijernu izvedbu opere "Nikola Šubić Zrinjski" Ivana pl. Zajca, koju je Opera splitskoga Hrvatskoga narodnog kazališta postavila u suradnji sa zagrebačkim HNK, a pod ravnanjem maestra Ive Lipanovića i u režiji Krešimira Dolenčića. Posebno gromkim pljeskom publika je, kao i obično, nagradila svoju miljenicu, sopranisticu Valentinu Fijačko. Još od zagrebačke praizvedbe prije 135 godina, svojim domoljubnim ozračjem, ali i svojom glazbenom i dramaturškom kvalitetom "Zrinjski" je zauzeo posebno mjesto među hrvatskim operama.

HR TOP 10

zabavna

- 1 Jole**
- Bagrem bijeli
Hit Records
- 2 Jelena Rozga & Željko Samardžić**
- Ima nade
Hit Records & Tonika
- 3 Jasmin Stavros**
- Žene
Hit Records
- 4 Mate Bulić**
- Neretva
Hit Records
- 5 Leo**
- Bolji nego ja
Hit Records
- 6 Sandi Cenov**
- Zbog jedne Lane
Hit Records
- 7 Neda Ukraden**
- Da se nađemo na pola puta
Hit Records
- 8 Jelena Rozga & klapa Iskon**
- Ostavit ću svitlo
Tonika & Hit Records
- 9 Vedrana Vukojević**
- Zabranjeno
Nema
- 10 Zlatko Pejaković**
- Siromah sam, nije me sramota
Hit Records

pop&rock

- 1 Gibonni**
- Toleranca
Dallas
- 2 Toše Proeski**
- Još uvijek sanjam da smo zajedno
Hit Records
- 3 Tony Cetinski**
- Dobra ti noć bivša ljubavi
Hit Records
- 4 Nina Badrić**
- Znam te ja
Hit Records
- 5 Teška industrija**
- Dolje južno
Hit Records
- 6 Maja Vučić**
- Bit će ti žao
Menart
- 7 Franka Batelić**
- Na tvojim rukama
Hit Records
- 8 Feminem**
- Lako je sve
Croatia Records/Campus
- 9 Luka Belani**
- Guarded by Angels
Aquarius Records
- 10 T.B.F.**
- Fantastična (unplugged)
Menart

Dvjestota izvedba "Kauboja"

U bezimeno mjestasce stiže redatelj koji se odlučuje vratiti svome djetinjem snu o kaubojima i postaviti mjuzikl s lokalnim naturščicima. Osam gubitnika okupljenih s ciljem kaubojke predstave toliko su očarali publiku i kritiku nakon premijere u ožujku 2008., a zatim i skoro sve ocjenjivačke sudove domaćih kazališnih smotri, da su u Teatru Exit u Zagrebu "Kauboji" odjahali 200. put! Za duhovite, inteligentne, kreativne i vratolomne glumačke dosjetke Živka Anočića, Matije Antolića, Saše Anočića, Hrvoja Barišića, Krunoslava Klabučara, Rakana Rus-haidata, Radovana Ruždjaka i Ivane Starčević iz sezone u sezonu traži se karta više, a "Kauboji" su najvjerojatnije jedina kazališna predstava u Hrvatskoj koja ima čak i klub obožavatelja.

Dženisin 'Obnovljeni krug'

U zagrebačkome Etnografskome muzeju u sklopu izložbe "Tko nosi, ne prosi – S torbom po hrvatskim krajevima" svojim radovima predstavila se Dženisa Pecotić, vodeća hrvatska dizajnerica koja se bavi filmskom i kazališnom kostimografijom. Izložba pod naslovom 'Obnovljeni krug' traje do 30. ožujka, a koncipirana je u četiri cjeline: Četiri priče – haljine – torbe – skulpture, Triptih, Torbice mojih prijatelja i Tragovi – odabrano iz proteklih izložbi.

Jubilarni maškarani auto-rally Pariz - Bakar

U sklopu Riječkoga karnevala Korzom je prošla povorka jubilarnog 20. maškaranog auto rallyja Pariz - Bakar u kojem je sudjelovalo oko 80-ak vozila i više od 200 maškara. Dužina ovoga rallyja je 21,3 km, a vrijeme vožnje 120 minuta s prosječnom brzinom od 10,65 km na sat. Maškarani auto-rally Pariz - Bakar tradicionalna je manifestacija koja se od 1990. godine neprekidno održava u organizaciji Autokluba Rijeka, kao parodija na svjetski poznati rally Pariz - Dakar i otad je prateća športska manifestacija Riječkoga karnevala. Maškarani auto-rally Pariz - Bakar jedinstvena je manifestacija te vrste u svijetu na kojoj utrku voze motorizirane maškare iz različitih krajeva, a svi sudionici – natjecatelji, njihova pratnja i suci moraju biti maskirani. Poseban su doživljaj njihova prigodno dekorirana vozila.

Naši umjetnici u New Yorku

Skupna izložba desetak hrvatskih slikara, kojima je primarna umjetnička preokupacija dvodimenzionalna štafelajna slika, održana je potkraj veljače u njujorškoj Galeriji MC na Manhattanu, u organizaciji agencije "Peti element". S tridesetak radova na izložbi, koju je otvorio hrvatski konzul u New Yorku Marijan Gubić, sudjelovali su Orlando Mohorović, Zlata Bilić-Dvoržak, Osip Rubes, Tomislav Ostrman (na slici), Anamarija Obradović, Elvis Berton, Erna Krstić, Saša Jantolek, Josip Baričević i Denis Petrović.

Premинуo glumac Predrag Vušović

U Zagrebu je od posljedica moždanog udara u 51. godini umro glumac Predrag Vušović. Predrag Vušović Pređo, glumac kazališta Gavella, rođen je 29. kolovoza 1960. u Kotoru. Osnovnu i srednju školu završio je u Dubrovniku, a od 1979. stalno je naseljen u Zagrebu, gdje je pohađao Akademiju dramskih umjetnosti. Od 1996. stalno je zaposlen u GDK Gavella kao glumac. Prvu televizijsku ulogu Vušović je imao u seriji 'Putovanje u Vučjak' 1986. godine, a širem gledateljstvu postao je poznat nakon uspjeha filma 'Kako je počeo rat na mom otoku' Vinka Brešana, s kojim je kasnije snimio i 'Maršala'. Među filmskim ulogama tu su i one u 'Dvije karte za grad', 'Posljednja volja', 'Bogorodica' te 'Nebo, sateliti'.

Ivica Bednjanec više nije s nama

U Zagrebu je u 77. godini umro Ivica Bednjanec, jedan od najkvalitetnijih i najproduktivnijih hrvatskih autora stripa svih vremena. Autor je popularnih strip-albuma Jasna i osmoškolci, Durica, Genije i Nježni sport. Među najkvalitetnije stripove njegova opusa svakako se ubrajaju dvije epizode započetog serijala Barun Trenk. Nacrtao je više od 2.000 tabli stripa, oko 1.000 scenarija i tri knjige stripa. Godinama je predstavljao svoju zemlju na velikim svjetskim izložbama stripa: nekoliko puta u Montrealu; još '78 s Mirkom Ilićem u Lucci; u Napulju. U Ljubljani 1984. dobiva "Andrija"; na salonu stripa u Vinkovcima 1988. osvaja Grand Pirx, a 1997. Nagradu za životno djelo. Te godine je odlikovan Redom Danice Hrvatske.

ANČIĆ: ODLAZIM MIRAN I ISPUNJEN

Prostorije Tenis kluba Split bile su pretijesne za sve koji su došli svjedočiti preranom oproštaju Marija Ančića od aktivnog igranja. Mario je vrlo emotivno pričao o svojoj karijeri i razlozima zbog kojih više neće igrati

među najboljima. Trudio se sakriti emocije, ali iz njegovih očiju potekla je pokoja suza u trenucima kada je teško pronalazio riječi zahvale svima koji su mu pomogli u karijeri. "Želio sam reći da je kraj na mjestu gdje je sve za mene počelo, u klubu čiji sam ponosan član, u klubu koji je hram tenisa, športa koji neizmjereno volim", rekao je četvrti splitski tenisač koji je uspio ući među deset najboljih na svijetu, uz Nikolu Pilića, Željka Franulovića i Gorana Ivaniševića. Ančić će tenis od sada igrati samo rekreativno, ali neće sasvim otići iz športa kojem je toliko dao i kojem može još puno dati. "Došlo je vrijeme da okrenem novu stranicu u životu i to sam spreman učiniti iako znam da će proći još vremena dok ne budem mogao u miru gledati vrhunski tenis. Ali, vrijeme liječi sve pa zato ne želim da ovo bude tužan dan", zaključio je veliki hrvatski tenisač.

SVE BOLJA FORMA MARINA ČILIĆA

Nakon skromnih nastupa u siječnju, te lošeg nastupa pred domaćom publikom u Zagrebu, gdje je ispao već u četvrtfinalu, naš tenisač Marin Čilić u veljači je ušao u formu. Vrlo dobar nastup u Rotterdamu gdje je odigrao dobar meč protiv Jürgena Melzera te vrlo solidni nastupi i pobjede protiv Tomasa Berdycha i Mihaila Južnija u Marseilleu, ali i solidan otpor četvrtom tenisaču svijeta Soderlingu u finalu Marseillea, pokazatelj su uspona Čilićeve forme. U Marseilleu je napokon izborio finale, i to prvo nakon svibnja 2010. godine kada je izgubio u Münchenu. Plasmanom u finale ATP teniskog turnira u Marseilleu hrvatski tenisač Marin Čilić napredovao je na najnovijoj ATP ljestvici za sedam mjesta i sada je 21. tenisač svijeta. Prvi hrvatski reket i dalje je Ivan Ljubičić, na 14. mjestu.

BILIĆEV PUNI POGODAK - KALINIĆ DVAPUT ZABIO

Nekad su prijateljske utakmice nogometnih reprezentacija posve dosadne, a Hrvatska i Češka odigrale su u Pulj zanimljivu, čak i sjajnu prijateljsku utakmicu u kojoj su na kraju slavili domaćini 4 : 2. Revija golova na početku bilo je djelo Hrvata, no 2 : 0 odnosno vodstvo Bilićevih izabranika uporni i dobri Česi su sustigli, da bi zatim pali u nastavku, nakon mnogobrojnih izmjena s jedne i druge strane. U ovakvim utakmicama uvijek se zbrajaju plusevi, a njih je za Hrvate zaista bilo dosta. Vidjeli smo sve boljeg Kalinića, strijelca dvaju golova, sjajnog Niku Kranjčara koji ima razloga patiti što nije standardni član Tottenhama, nadahnutog Ilićevića, no bilo je i minusa - nespretni vratar Runje, suzdržani Čorluka i smeteni Pranjić.

VELIKI KRISTALNI GLOBUS NA DOHVAT RUKU

Devet utrka ostalo je do kraja skijaškoga Svjetskog kupa, a Ivica Kostelić ima 569 bodova prednosti ispred Didiera Cucheja. Nakon bronce u superveleslalomu na Svjetskom prvenstvu umorni Kostelić se uputio u Bugarsku, gdje je u Banskome skijao superkombinaciju i slalom te osvojio skromnih 45 bodova. U superkombinaciji bio je peti, da bi u slalomu izletio. Da, i to je moguće kod Ivica. Imao je 31-godišnji Kostelić i problem sa skijom, oštetio je rubnik udarcem u kamen. Muči ga i lakša ozljeda potkoljenice, ali utrke u Banskome potvrdile su da mu je forma u laganom padu. No, Ivičina bodovna razlika u Svjetskom kupu je golema, 569 bodova ispred Cucheja za Švicarca je nedostižno, dok je promil šanse ostao Norvežaninu Akselu Lundu Svindalu, koji zaostaje 581 bod. Neizvjesna je Ivičina borba za dva mala kristalna globusa - u slalomu i kombinaciji.

SANDRINIH 67,96 - ŠOK ZA SUPARNICE

Sandra Perković ponovno šokira svojim rezultatima. Bez obzira na to što je isto napravila i prošle godine, na otvorenju sezone na Zimskome bacačkom prvenstvu u Splitu, rezultat od 67,96 metara odjeknuo je u atletskom svijetu. Europska prvakinja u bacanju diska popravila je osobni rekord za golemih metar i tri centimetra, 66,93 hitnula je lani u završnici sezone u Bruxellesu. Nije joj nimalo smetalo što je zima još jedanput, na kraju veljače, pokazala svoje zube. "Glavno da nije bilo vjetra, bilo je hladno, ali lijepo vrijeme. Valjda mi je disk pobjegao iz ruke", rekla je Sandra Perković, kojoj rani nastupi u Parku mladeži očito odgovaraju. Isti "efekt šoka" napravila je i lani kada je u istom dijelu sezone disk bacila 66,85 metara i naznačila veliku sezonu te poslala poruku svim suparnicama.

NA KRAJU OTON

- Barica, treba se toplije obući! Na pozivnici piše da će bife biti hladan!

Ne propustite
publikaciju HMI!

Hrvatski iseljenički zbornik 2011.

sa sažetcima na engleskom i španjolskom jeziku

ima 8 tematskih cjelina, koje se sastoje od 35 samostalnih autorskih priloga, koji s više ili manje informacija povezuju 30 zemalja svijeta.

Istraženost govora iseljenika u prekomorskim zemljama i zemljama zapadne Europe glavna je tema HIZ-a 2011.

Matica, virtualno susretište raseljenoga naroda, najavljuje u godišnjaku prvi Hrvatski internetski tečaj - koji će poučavanje jezika putem računala dovesti u svaki hrvatski dom diljem svijeta.

Odabrane studije u godišnjaku otkrivaju fenomen radnih migracija u posve novom svjetlu, temeljem iskustava Hrvata iz Njemačke.

Preporučujemo izvrsnu studiju dr. Ilije D. Šutala o Budućnosti hrvatske zajednice i identiteta u Australiji!

Godišnjak otkriva zanimljivu riznicu stvaralaštva hrvatskoga naroda izvan matične zemlje u raznim područjima ljudske djelatnosti od sporta, gospodarstva do umjetnosti i znanosti.